

Nkalanj ní bwâm míme Yesuε ngáne

Matyo

átélé

Ndibned ní kálag

Nkalanj ní bwâm ngáne Matyo átélé níhóbe nén bán Yesuε mó adé Nsoode awě Dyöb dénhōbpē aá móṣlōm á nkōṣsé te. Mbwiined ne mó dōo Dyöb dénlōnēdtē mekan míme ánhōbpē aá móṣbelé ábē bad se' bōód. Mmén nkalanj ní bwâm nídé áyāl e nkōṣsé nísyāēl.

Mekan míme Yesuε áyágté'áá békábé mó áte metón métáan. (1) Abé áde bad bé nkamlen ní Dyöb bétáṅgéné awóṅ ne mbeltéd nímmāb, mekan míme mébē nímmāb ne mekan míme mébenléd ne bó (E'ped 5-7); (2) Nsón míme bembapεε dyóm ne bébe bétáṅgéné abel (Eped 10); (3) Ngáne nkamlen ní Dyöb nídí (Eped 13); (4) Ngáne mod átáṅgéné Dyöb abele (Eped 18); (5) Mekan míme mébenlad ne ngáne ébēē áde Krīstəə ápéé (E'ped 24-25).

Nkabtéd ní kálag

Nchyáátén ne echyáa éche Yesu Krīstəə *1.1-2.23*

Nsón míme Jōne, Ndusenε *3.1-12*

Edusen ne mekágsen míme Yesuε *3.13-4.11*

Nsón míme Yesuε á mbwóg e Galilia *4.12-18.35*

Nsón míme Yesuε áde áhídté á Galilia ápe á Jerusalem *19.1-20.34*

E'pun bé asóg ábe Yesuε á Jerusalem ne benben ne á Jerusalem *21-27*

Mpuu ne alúmed áde Sánḡwéé álúmtáá bad yāl áde amáá apuu *28.1-20*

*Betaa ábe Yesue
(Luk 3.23-38)*

¹ Tóngé e betaa ábe Yesu Krístəə edíi nén. Yesue ambíd á nchyaátén míme kâη Dabide, Dabide mó-'ε abíd á nchyaátén míme Abrahamε.*

² Abrahamε mó abédé sáá awě Aisige. Aisige-'ε ambé sáá awě Jakəbe, Jakəbe-'ε mó anchyaá Judaa bóəbe baányan. ³ Judaa bó mwaád Tamaa, bénchyaā Perεε ne Zεraa. Perεε ambé sáá awě Hεserəne, Hεserəne-'ε sáá awě Ramε. ⁴ Ramε mó abédé sáá awě Aminadabε, Aminadabε-'ε abédé sáá awě Nashəne. Nashəne ambé sáá awě Salməne. ⁵ Salməne bó mwaád, Rahabε bó-'áá bénchyaā Boasε. Boasε bó mwaád Rutε bénchyaā Obεde, Obεde-'ε ambé sáá awě Jesε. ⁶ Jesε ambé sáá awě kâη Dabide.

Kâη Dabide bó Uria mwaád béchyaā Solomonε. ⁷ Solomonε ambé sáá awě Rehoboamε, Rehoboamε-'ε mó ambé sáá awě Abijaa, Abijaa ambé sáá awě Asaa. ⁸ Asaa ambé sáá awě Jehosafadε, Jehosafadε mó-'ε ambé sáá awě Joramε, Joramε mó-'ε ambé sáá awě Uzzia. ⁹ Uzzia abédé sáá awě Jotamε, Jotamε mó-'ε ambé sáá awě Ahasε. Ahasε mó-'ε ambé sáá awě Hezekaya. ¹⁰ Hezekaya-'ε ambé sáá awě Manasε. Manasε-'ε sáá awě Aməε. Aməε mó ambé sáá awě Josia. ¹¹ Josia móə anchyaá Jekonyasε bóəbe baányan, á pónde eche bad bé alon á Israel bénkweé nzum bon bad bé Babilon bεswéén bó áwāb alon.

¹² Ade nén dēmmadté atóm, káəη ne á pónde eché bénchyaā'ε Yesue, betaa ábe Yesue bébédée;

* **1:1** Mmén nchoo níde káəηne á kálag e Dyəb e'só 5.1, 6.9, 10.1, 11.10, 27.

Jekonyase móo ambé sáá awě Shelytye, Shelytye-
 'e mó ambé sáá awě Zerubabele. ¹³ Zerubabele
 ambé sáá awě Abutee, Abutee-'e sáá awě Elyakime.
 Elyakime-'e ambé sáá awě Azoo. ¹⁴ Azoo abédé sáá
 awě Zadoge, Zadoge mó-'e ambé sáá awě Akime,
 Akime-'e sáá awě Eliude. ¹⁵ Eliude mó ambé sáá
 awě Elizaa. Elizaa-'e sáá awě Matane. Matane mó-
 'e ambé sáá awě Jakobe. ¹⁶ Jakobe mó abédé sáá awě
 Josebe. Josebe mó awónη Maria awě anchyáá Yesue
 awě béchagéé bán Krístaa.

¹⁷ Né-óó, nyongel ésyāā, mbooted ne Abrahame
 âpe wée Dabide, édé dyôm-é-nyongel ne éniin.
 Mbooted ne Dabide âpe pónDé eche béswééné
 bad bé Israel á Babilon áde bēnkweé nzum, édé
 dyôm-é-nyongel ne éniin. Bootya pónDé eche
 béswēēnnē bad bé Israel á Babilon áde bēnkweé
 nzum, kááηne á pónDé eche béchyáá Yesue, áde
 dyôm-é-nyongel ne éniin.

Echyáa éche Yesue

(Luk 2.1-7)

¹⁸ Echyáa éche Yesue ébédé nén: Maria, nyaá
 awě Yesue, ábédé ngon e mmwaád echē enkēmbíí
 mwenchóm. Bēnkií mó mod nhóg awě béchagé'áá
 bán Josebe. Bon byánán Maria āsū á e'wóngé
 wée Josebe, ényinnēd nén bán adé nkog á ngine e
 Edáádəη éche Esáá. ¹⁹ Josebe-'e, ngáne ábédé mó
 mod a bwām, enkēndəηgé Maria e'son awóged.
 Né-óó, abelé'áá mbonšén áchene mó á mesom-tē.
²⁰ A pónDé echē nímē mewēmten médíí mó áte,
 ángel e Dyōb empíí mó áde ánángé nló. Angel ne
 enláá mó nén áá, "A-Joseb, mod á mbyaa míme
 Dabide, weebáá' Maria atéd née mmwaád awónη,
 áyāle Edáádəη éche Esáá chóó épíídé mó bon abé

nkog. ²¹ Achyāā mwān a mwENCHÓM, échuu-’ε mó dīn wεé Yesuε† áyāle nén móðhūd ábē bad á mbébe-te.” ²² Mmén mésyāāl mēmbENLÉD áloned e’yale ábe Dyōb dénlōmēnnē nkal é’dāódəŋ aá,

²³ “Nyénəne’, ngəŋ e mmwaaád echē eébíí mwENCHÓM ěbē nkog, echyáá-’ε mwān a mwENCHÓM, béchǎg-kε mó bán Emmanuεε.”

Adén dīn ádé nén bán, “Dyōb ádé ne sé.” ²⁴ Néε Joseβε ásyəŋgé ásē, ambĕl ngáne ángel énlāā’έ mó. Antéd Maria néε awĕ mmwaaád. ²⁵ Bon káəŋ ne pónDé eche Maria áchyáá mwān, Joseβε enkēndyĕnné mó. Joseβε anchuu’-’ε ane mwān dīn aá Yesuε.

2

Beləŋ-bé-betintine bébidé á akuu əhyε dé abε Yesuε edúbé

¹ Bénchyāā Yesuε á dyad á Betelhem á mbwóg e Judeya á pónDé eche Herode ábédé kəŋ. Bad behóg ábe béláá’áá betintine ábíi mekan, bémbíd á akuu,* bépē á Jerusalem. ² Ade bépédé á Jerusalem, bēnsədéd bánken, “Héé kəŋ e bad bé Israel, ane awĕ achyáádté wén ádíí? Sényiné tintine á akuu awĕ alúmte nén bán achyáádté. Nē dōo ákáo bon sépag áβε mó edúbé.” ³ Adé kəŋ Herode áwógé nē, nē dēntagéd mó á mewēmtentē bwámbwam. Dēntagéd mó, átāgēd-ε bad bé Jerusalem bésyāāl. ⁴ Herode anlād ábe beprise bémbáá ne bemeléede bé mbéndé bésyāāl áte. Bon áseɔté bó aáken, “Héé Ane awĕ Dyōb Awógté,

† **1:21** Yesuε: Adén dīn ádíi bán Mod a e’soóson. * **2:1** A akuu: Ped echē etondεε ábídeé.

awě bésineé, áchyāādtē?” ⁵ Dóo békwénténe mós b́án, “Béchyāā mós á dyad á Betelhem, á mbwóg e Judeya. Nkal é’ dǎédǎn antél aá,

⁶ ‘A-bad bé Betelhem á ndǎǎb e Juda, á dēn dyad á dé dyad ahóg áde áde etógnén bwámbwam áfínté e myad mé alon á Juda.

Ayāle mod ábid áfínté echēn, awě ályāgēd ábēm bad bé alon á Israel.’ ”

⁷ Néε Herǎde áwógé nē, anchélé ábē belán-bébetintine á kun-tē, bon ásedté bós nyaa e pónde echē tintine ne ámbídtē. ⁸ Dóo álómé bós á Betelhem aá, “Nyékag, nyétōn anǎn. Nzé nyēnyíne wéε ane mwǎn áchyāádté, nyétim ámbíd nyéhye nyélaá me, ábel bon mémpē níke míbe mós edúbé.”

⁹ Ade bémáá mekan míme kǎn álángé bós awóg, bēmbóótéd akε ámpē. Bon áde bénóné ámín, bényín melemlen mé tintine míme bényínnē á akuu néε ákagké bós á’sō. Ane tintine ankē kǎn atyéém wéε ane mwǎn ánchyāádtē. ¹⁰ Anyín áde bényíne ane tintine, bēnwōg menyínge bwámbwam. ¹¹ Bénsǎl á ndáb-te. Néε bésólé, bényín ane mwǎn bós nyan, Maria. Bēmbwōgē ane mwǎn mebóbón ábe mós edúbé. Bēmbíded mende áwed míme bēnwánlédté mós, bēbē-’ε mós. Mmé mende mébedé gól,† mǎg mé e’lod é’ bwám míme béchǎgεé b́án frankinsen‡ ne mía.§ ¹² Néε bémáá ane mwǎn edúbé abε, bēmbwōgē esú áwāb alon, bon bēmpǎn nzii empée, áyāle Dyǎb dénlāá bós á nló-te aá béetimé’ ámbíd wéε Herǎde.

† **2:11** Gól: Edii ekii éche édé nkun bwámbwam éche élúmte b́án Yesue adé kǎn. ‡ **2:11** Frankinsen: Abédé dyǎg áde bēbagnéé Dyǎb mende.

§ **2:11** Mía: Mébedéε dyǎg áde bēnabndté ndim.

Bésōbnē Yesuε, békééné mó á alonj á Egipto

¹³ Ade ábê belánj-bé-betintine bémáá akε, ángel e Dyōb enláá Joseβε á nló-te aá, “Hidé ásē, étéd anén mwǎn bó nyanj ésoben bó, étimen bó á Egipto. Nyédyε-ε áwed kááj né nlángé nyé meé nyéhíde, áyāle Herōde ālōm bad āhed anén mwǎn, āwúu mó.” ¹⁴ Mmê nkuu dēn, Joseβε anhidé ásē, atéd mwǎn bó nyanj, ákēēn bó nkuu ne nkuu, átinnád bó á Egipto. ¹⁵ Awed dōo bendyεé’ε kááj ne pónde eche Herōde áwédé. Nén dēmbenléd ālóned e’yale ábe Dyōb dénlōmēnnē nkal é’dáádaj aá, “Nlébpé awem Mwǎn meé ábíd á alonj á Egipto.”

Béwúu e’ched é’ bǎn á Betelhem

¹⁶ Ade Herōde ásōjténé nén aá belánj-bé-betintine bē bédógé mó, anlínj bwāmbwam. Anlóm éche sánze á Betelhem ne ene pεd e mbwóg esyāól, aá béwúu bǎn bé baachóm bésyāól ábe béepede mwē ríláán. Ambel nê átánjen ne pónde eche belánj-bé-betintine bēnlāā-’é mó bǎn bēnkōlē tintine awē anlúméd echyáa éche Yesuε anyín. ¹⁷ Nén dēmbenléd ālóned e’yale ábe Dyōb dénlōmēnnē nkal é’dáádaj Jeremayaa. Jeremayaa anhób aá, ¹⁸ “Bad bēnwōg e’saád ne awé á ngine ádē ábídé’áá á Rama, áde Rashεε áchyεε’ε ábe bǎn. Bélénté’áá mó awé, boj eékobpe aléned áyāle nén bǎn bémmad mó awé.”

Joseβε, Maria, ne Yesuε bébidé á Egipto bétim á Nazaret

¹⁹ Ambíd e kwééd eche Herōde, ángel e Dyōb empií Joseβε á nló-te áde ámbēē abé á Egipto, élāngē mó nén aá, ²⁰ “Téd awōj mmwáád bó mwǎn, nyétime ámbíd á alonj á Israel. Herōde ne ábē

bad ábe béhéde'áá ane mwän awúu bémáá awé.”
²¹ Née Joseβε áwógé nê, anlad yäl, atéd Maria bó mwän, bós̄b̄ōō bétim ámbíd á alon á Israel. ²² Bon áde Joseβε áwógé bán Achelaυe atédé atii dé nkamlen áde sáá, k̄η Herōde á mbwóg e Judeya, ambán atim ámbíd áwed. Angel e Dyōb enhyě mó mekan mémpēe aláa á nló-te. Nê dēmbēl, á mbwóg e Galilia dōō ântimmé akē. ²³ Ankě alon á dyad ámbáá ahóg áde béchágé'áá bán Nazaret. Nén dēmbenléd álóned e'yale ábe Dyōb dénlōmēnē bekal bé'dāád̄an t̄ηγεne Yesuε áá, “Abyēēn née Mod a Nazaret.”

3

Nkalaη níme Jone, Ndusene (Mak 1.1-8; Luk 3.1-18; Jon 1.19-28)

¹ Etún é pónde ámbíd enê, Jone, Ndusene ámbíd nkal é'dāád̄an a Dyōb. Akalé'áá eyale é Dyōb á ehyánge á Judeya, álāngē bad áá, ² “Nyétede abel dé mbéb áyāle nén nkamlen ní Dyōb níde benben.”

³ Jone mó abédé mod awě nkal é'dāád̄an Yesayaa áhóbé'áá, áde ánhōbpē áá, “Ehāngé ébide' á ehyánge bán, ‘Nyébon̄sen epe éche Sāngwéé. Nyétii echē nzii.’ ”

⁴ Jone ahágé'áá mbóté éche bébenlé nyon éche ébídé á yäl e kamēl.* Awáá'áá ngóá a ngob e nyam. E'chuu ne bengóméé bōō bébédé ndyééd echē.

⁵ Bad bébídé-'áá á Jerusalem, ne nímíníí myad mé mbwóg e Judeya esyāal ne á melon mémpēe níme mébédé á nkag mé edíb é mbáá é Jodan, békag wée Jone. ⁶ Née bēmpaléé nímāb mbéb áte, Jone

* **3:4** Kamēl: Edii nyam echē edé née nyag echē bébenladté á ehyánge ápém nted.

ádusén bó á edíb é Jodan. ⁷ Boḡ áde Jone ányíné née Befarisia ne Besadusia béhúé' é âbel boḡ ádusen bó, anláá bó aá, “Píí é nyǎ chén! Nzéé múmó alánḡé nyé aá nkáásé ní Dyöb níhúé' boḡ aléb-pe nyé aá nyékúme abánḡé? ⁸ Nyéke nyébele mam míme mélūmēd nén bán nyētēdté ádēn abé dé mbéb. ⁹ Nyéewémtán nén bán nzé nyéhóbé bán, nyédé bán ábe Abrahamε, nyéekudté nkógsen ní Dyöb. Boḡ nílaa nyé nén mēé, Dyöb áhele ábenléd mímén meláá átímēd mós bán ábe Abrahamε. ¹⁰ Bǒǒb-pǒǒ ehón émáá anaa á nkanj mí mel. Né-ǒǒ, bwel ké é'héé ábe béēchyāā' e'pum é' bwám, békwel bó bébwém-me bó á muú-te. ¹¹ Ndusan nyé bǒǒb ne mendíb álúmed nén bán nyéhǎḡléné áden abé dé mbéb. Boḡ mod ampée ahúé', awé atómé me. Meékwognedéé ké ápém míme metámbé. Adusén nyé ne Edǎǎdǎḡ éche Esáá, ádusén-ne nyé ne muú. ¹² Awánlé échē epeben á ekáá, âbel nén, ápeb míme menyán ámin. Nzé amadé, áłǎd mbum é bwám áte, ákōǒ chós. Boḡ áłǎd e'pǎǎ, ahyáád bó á ebonde é muú éche éēđímē'.”

Bédúséné Yesue
(Mak 1.9-11; Luk 3.21-22)

¹³ Bǒǒb-pǒǒ, Yesue ambíd á mbwóg e Galilia, áke wéε Jone á edíb é Jodan âbel nén Jone ádusen mós. ¹⁴ Boḡ Jone anwanén mós mewēmten ahḡḡlén, áhōbē nén aá, “Néé édíí bán wε-éé wembé edusan me, chán étímé abé éche wewε éhyagké áwēm wéé rídusen wε?” ¹⁵ Boḡ Yesue ankwentén mós aá, “Mwé ébē nē bǒǒb âbel nén débél mam mésyǎǎl bwám ngáne Dyöb áhedeé.” Né-ǒǒ, Jone ankwentén mós adusen. ¹⁶ Melemlem mé pónde míme Jone ámáá Yesue adusen, Yesue ansyǎǎ á mendíb-te. Dǒǒ ngob

e dyöb énédnédé, boŋ anyīnē néε Edəədəŋ é Dyöb ébidé ádyöb ésudé ásē néε élāā, étyéém-me mó á nló mín. ¹⁷ Ehób chó-'ε ámpē ébidē ádyöb nén, “Awem Mwän a nlém nén, awógte me menyiŋge bwâmbwam.”

4

Satanε akəgé Yesue (Mak 1.12-13; Luk 4.1-13)

¹ Ambīd e pón dé, Edəədəŋ é Dyöb êntimén Yesue á ehyánge ábel nén Satanε ákəg mó. ² Yesue andid yāl nzaa á mekáne-tê móom mé e'pun méniin. Ambīd e ene pón dé nzaa ewagé'áá mó.

³ Dóó Satanε ápédé boŋ álán gē mó aá, “Nzé Wε-εé edé Mwän a Dyöb, kamlén nímén meláá métim e'wεle.” ⁴ Boŋ Yesue antimtén mó aá, “Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán,

'Saké ndyééd chēmpen edide moonyon á alongé.
Boŋ eyale téé éche Dyöb áhóbé, chóó édídé moonyon á alongé.' ”

⁵ Dóó Satanε ákééné Yesue á Jerusalem, dyad áde ásáá boŋ átyēēmān mó á nzoŋge e Ndáb-e-Dyöb mín, ⁶ álāngē mó aá, “Nzé wε-εé edé Mwän a Dyöb, éheb á bwele-mín hén éhūn á ndəəb, áyāle éténlédé á kálag e Dyöb nén bán,

'Dyöb dékamlén éche ángel ásáb wε, épēm-me wε ámīn ábel weébōmē ekuu á aláá.' ”

⁷ Yesue-'ε antimtén mó aá, “Boŋ kálag e Dyöb ehóbé ámpē nén aá, 'Weékāgē Sāŋgwéé ádoŋ Dyöb áte.' ”

⁸ Satanε antéd Yesue ámpē, búmō bétyéém á mbəəd mín, boŋ álūmtē mó melon mé nkōŋsé mésyāāl ne nhon ísyāāl níme ídé áwēd-te. ⁹ Dóó álāngéé mó aá, “Měbě wε ábén bwēm é'syāāl nzé

ebwógkē me mebóbón̄ bon̄ ébāg-ke me edúbé.”
 10 Dóo Yesue álāngēé mó aá, “Syəə me á dīd-te, a-Satan! Eténlédé nén bán,
 ‘Ebwógkē’ Sāngwéé ádon̄ Dyöb mebóbón̄,
 ébage-’ε mó edúbé. Mwēnp̄en-naá étāngéné abele.’”

11 Né-əó, Satanε antédé Yesue, ákē. Angel̄ êmpě, éwón̄gén̄ Yesue.

*Yesue abootédé míme nsón̄ á Galilia
 (Mak 1.14-15; Luk 4.14-15)*

12 Ene pón̄dé bēnhē Jón̄ε, Ndusene á mbwəg. Ade Yesue áwógé nê, antīm ámbīd á mbwəg e Galilia.

13 Anhidé á dyad á Nazaret, áke ádyēē á dyad á Kapenahum. Kapenahum abédé á nkəg mé edib-é-nzab é Galilia, á abwəg á hōm á túmbé e Zebul̄on ne e Naftali. 14 Yesue ankě á Kapenahum álóned mekan míme nkal é’daádəŋ Yesayaa ánhōbpē aá,

15 “A-mbwəg e Zebul̄on, a-mbwəg e Naftali, ntimned ne edīb é nkwě,
 á múde mé edīb ní Jodan, Galilia mbwəg echě bad ábe béesě bad bé Israel bédyεε’é.

16 Bad ábe bēbédé á ehintén-tê békúdé e’nyín̄en bé ekíde;

Bad ábe bēbédé á nsəl ní soŋ békúdé e’soósoŋ.”

17 Bootya pón̄dé echě Yesue ánkeé á Galilia ambootédé eyale é Dyöb akal áhōbē nén aá, “Nyéhəŋl̄en abé dé mbéb, áyāle nkaml̄en ní Dyöb níde bēnb̄en.”

*Yesue apwεdé bembapεε bé’sō
 (Mak 1.16-20; Luk 5.1-11)*

18 Epun ehóg Yesue akagé’áá á nkin mé edib-é-nzab é Galilia. Annyín bán bé baachóm bébe; Simōne awě béchágé’áá bán Petro, bó mwānyan̄

Andreya née bébwéméé mbínzé. Bébédéé bekób-bé-súu. ¹⁹ Dóó álângeé bó aá “Nyéhíde me. Ngáne nyékóbéé súu bəəb, meéyāgēd nyé ngáne nyétēdtē bad nlém á abum áhíd me.” ²⁰ Abwōg-ábwōg bēntēdé échab mbínzé, béhídē-’ε mó. ²¹ Néé bésídté á’sō, Yesue annyín bǎn bé baachóm bémpēe bébe; Jemse bó mwǎnyar Jəne, bǎn ábe Zebēdiē. Bóobe sáá bémbē á bǎle-tē, bébwémé’áá échab mbínzé. Hê dóó Yesue áchēnléé bó bad bébe aá béhíde mó. ²² Abwōg-ábwōg bēntēdé sáá ne bǎle, béhídē-’ε Yesue.

*Yesue ayágté’áá, áchənté-’ε bad
(Luk 6.17-19)*

²³ Yesue akagé’áá myad mésyāəl á alon á Galilia áyāgtē eyale é Dyōb á ndáb é mekáne, ákalé-’ε nkalanj ní bwám mé nkamlen ní Dyōb. Achənté’áá bad bé nkole bésyāəl ne nyaa e nkole téé echē émbē áfintē echáb. ²⁴ Né-əó mekan míme Yesue ábélé’áá nwógnádtáá á mbwóg e Siria esyāəl. Nê dēnkəñ bad bépééné’áá bad bé nkole bésyāəl áwē. Bépééné’áá bad áwē ábe békónlé’áá nkole ne mewε nyaa ne nyaa. Bad ábe e’dəədəñ bé mbéb bémbēē áte, bad ábe béhúne ekikíd, ne bad ábe bēwédé eped, Yesue áchənté ábē bad bésyāəl. ²⁵ Nê dēnkəñ, ndun e mod ehídé’áá Yesue. Bad bēbídé’áá melonj bootya á Galilia ne mbwóg e Myad Dyóm, Jerusalem, Judeya, ne ped echē edé á múde mé edíb é Jodan mímíní.

5

Yesue ayágté bad á ekone mǎn

- 1 Ade Yesue ányíné ene ndun e mod, anchágé é ekone mîn, ádyēē ásē. Ahead-taá ábē bembapεε bétáné mó² boη ábootéd bó ayáged, áhōbē aá,
- 3 “Nnam mbê ne bad ábe bédé atóg á edāádəη-tê áyāle bédé ásē e nkamlen mí mîn.
- 4 Nnam ne bad ábe bélebe’, áyāle Dyōb déwōgēd bó menyiŋge ámpē.
- 5 Nnam ne bad ábe bépwiítédé, áyāle nkōŋsé rísyāāl mébē rímāb.
- 6 Nnam mbê ne bad ábe bédé nzaa ne píd ábel mam míme Dyōb áhedeé aá mébenled, áyāle Dyōb dékōdēd bó.
- 7 Nnam ne bad ábe bēwóge bad bémpēe ngəl, áyāle Dyōb dāmpē déwōg bó ngəl.
- 8 Nnam ne bad ábe békénlé nlém á abum, áyāle bényīn Dyōb.
- 9 Nnam ne bad ábe békóme nsəη, áyāle Dyōb déchəg bó ábē bān.
- 10 Nnam ne bad ábe békude metake áyāle bēbeleé mam míme Dyōb áhedeé. Bédé ásē e nkamlen mí mîn.
- 11 Nnam mbê ne nyé ábe bad bésyáá’é, nyé ábe bétagtéé, bēbānē nyé e’bébtéd é’ mam áyāl, bēbīdē-’ε nyé mbóη é metóm áyāl, á dīn ádēm.
- 12 Nyéwóge bwām, nyébē-’ε menyiŋge áyāle nsábe míme nyékudté ádyōb ríchábé ámīn. Nén dōo bad bétágté’áá bekal bé’dāádəη bé’ bōód.

Nkwě míme mbódé e’nyin, ne etrukāη éche békōŋgé

(Mak 9.50; Luk 14.34-35)

- 13 “Nyédé etógnén á alongé á bad bé nkōŋsé ngáne nkwe rídí etógnén áyāle ndyééd. Boη nzé

nkwě míbódé alaŋ chán béhele-se bényinēd mó ámpē? Méesaá dyam dé abelen ámpē. Né-óó, apim dóó bépiméé, bad békəgtáád mó ámín. ¹⁴ Nyéé nyédé nēŋgáne etrukáŋ álúmed bad bé nkəŋsé bésyāal nzii e Dyöb. Dyad áde álónédé á ekone mín déesəməé. ¹⁵ Mod eémāā-’aá etrukáŋ achod se ákōō chó á ebwəg-sé, boŋ abelé ákēlē chó ámín, ábel nén ényínte kénzée awě adé á ndáb-te ekide. ¹⁶ Nyémpē nyépe ne’, melemem née etrukáŋ. Nzé bad bényiné nsón mí bwām míme nyébeléé, békən Dyöb, awēn Titée awě adé ámín.

Ayáged áde Yesue tâŋgene mbéndé

¹⁷ “Nyéewémtán nén bán mpedé á nkəŋsé ábóded mbéndé éche Mosé ne mekan míme bekal bé’dəəðəŋ bəyəgté nyé. Meépedéé ábóded mó, boŋ mpedé álóned mó. ¹⁸ Ne mbále nlāŋge nyé nén mēé, káəŋ ne á asóg dé nkoŋ ní sé ne mí mín, ké mwāmpín mé eyale nhóg awě atēnlédé á mbéndé e Dyöb eéhidtéé ásē káəŋ né mésyāal mélóné.* ¹⁹ Né-óó, kénzée awě abóó mbéndé póg átíntē éché mbéndé é Dyöb, ké ene echě bəwémténé bán eesaá etógnén, áyəgtē-’e bad bəmpēe aá bēbel melemem, ene ndín e mod ébē ndimtene átíntē e bad ábe bédé ásē e nkamlən mí mín. Boŋ kénzée awě abele ngáne mbéndé éhóbé, áyəgtē-’e bad bəmpēe ábel melemem, ábē etógnén bwāmbwam átíntē e bad ábe bédé ásē e nkamlən mí mín. ²⁰ Né-óó, nlāŋge nyé nén mēé, ésebán abele á Dyöb ádēn átómé áde Befarisia ne bemeléede bé mbéndé, né nyémpē nyéesónlé á nkamlən mí mín mbéd.”

* **5:18** Né mésyāal mélóné káa ádē ayáge ásyāal álóné.

*Ayáged áde Yesuε tâηγεne melingá
(Luk 12.57-59)*

²¹ Yesuε ambád ahób aá, “Nyêwógé nén bán bēnlāā bad bé’ bōód bán, ‘Mod eewúé mod. Kénzée awě awúú mod, bétāηγένé mó akáad.’ ²² Boη nlāηge nyé nén mée, kénzée awě alīηné† mwānyan bétāηγένé mó akáad. Kénzée awě āsyāη mwānyan bēpēén mó á kóte e bad bēmbáá bēkáad mó. Kénzée-’ε awě āchag mwānyan aá, ‘Edimdim é chōm chén’, béhele bēbwém mó á dū-á-muú. ²³ Né-óó, nzé ekag á menyán mé mende áke dé abe Dyōb mende, boη ekāmténé nén wεé nyé mod nyêwánléné kōkōó, ²⁴ ébānē nīmōη mende ásē á’sō é’ menyán mé mende. Esébe éke ébēl nsaη ne ane mod boη étīm ámbid éke ébe mende. ²⁵ Nzé mod ahede wε áke dé asómēn á kóte, bēl káāη nyúmō nyépe á nchemtēn byánán nyéēpě á kóte. Ešebé nē, ahēlese asómēn wε á kóte. Kóte-’ε ébεé wε á mekáá mé plūse, plūse chó-’ε éhē wε á mbwōg. ²⁶ Ne mbále, nlāηge wε mée, weéhēlēē-se ebíd á ndáb e mbwōg-tē wē káāη né etwedé ádōη alúm ásyāēl.

Ayáged áde Yesuε tâηγεne akáb dé mesón

²⁷ “Nyêwógé ngáne bēhóbé nén bán, ‘Nyéekábé mesón á ndáb e’wōηgé.’ ²⁸ Boη nlāηge nyé mée, kénzée awě anōné mmwaád boη awémtén aá né mōnnaηnéd mó, amaá asón akáb ne ane mmwaád áwe nlém-tē. ²⁹ Nzé ádoη dīd ábelte wε mbéb, ehúd dó, épim. Edé mboη ábód dó, tómaa bó ábwém echoη yāl esyāēl á dū-á-muú. ³⁰ Melemlem nē, nzé échoη ekáá ébelte wε mbéb, esél chó, épim

† 5:22 Kénzée awě alīηné; doηge á kálag áwóó kénzée awě aliī ngēn.

chó. Edé mbon̄ âbód chó tómaa bó âbwém echon̄ yäl esyæäl á dü-á-muú.

Ayáged áde Yesue tâηgene abóo-dé-e'wónge
(Mat 19.9; Mak 10.11-12; Luk 16.18)

³¹ “Kálag e Dyöb ehóbé ámpē nén, ‘Kénzée awě anané mwaád á e'wónge atánge né ábe mó apab áde álúmte nén bán anané mó á e'wónge.’ ³² Bon̄ nlánge nyé nén mée, nzé mod anané mwaád á e'wónge ésebán ane mmwaád akábé asón, bon̄ ane mmwaád akií mod ampée awón, né nchóm awě anané mó á e'wónge mó atímté mó mmwaád awě akábe' mesón. Kénzée-ε awě awóó mmwaád awě bénané á e'wónge né mómpē akábé asón.

Ayáged áde Yesue tâηgene amwé dé melě

³³ “Nyéwógé nén bán bēnlāā bad bé' bōód bán, ‘Mod eemwág melě ngēn, bon̄ nzé mod amwédé melě atánge né ábēl dyam áde ámwééné melě á'sō é Dyöb.’ ³⁴ Bon̄ nlánge nyé nén mée, nyéemwág melě ké mehóg. Nyéemwág melě á dīn dé nkamlēn ní mín, áyāle áhed dōo Dyöb áwóó e'dii bé nkamlēn. ³⁵ Nyéemwág-ke á dīn dé nkōηsé, áyāle áhed dōo Dyöb ásúmé mekuu. Nyéēbenlād-te ké dīn á dyad á Jerusalem, áyāle ádíi dyad áde kēη embáá. ³⁶ Nyéemwág melě ké á dīn dé nló nīmēn, áyāle nyéēhēlēē ké mbum e esid póg ahēηlēn áwēn nló, âpúbed ké'ε áhíned chó. ³⁷ Bon̄ nzé ehóbé wée móbele dyam, ehób wée, ‘εε, mēbel dō.’ Ké-ε wée, ‘Aáy, méebenlé.’ Kéchée éche ébádé áhed né ébíde wée Satanε.

Ayáged áde Yesue tâηgene akun-á-yäl
(Luk 6.29-30)

38 “Nyêwógé ngáne béhóbé nén bán, ‘Nzé mod atúbé mod díd, bétúb mómpē díd. Nzé mod ahúde-’ε mod ason, béhúd mómpē ason.’ 39 Bon nlanje nyé nén mée, nzé mod abelé we mbéb, éched yál. Nzé mod abomé we abén á akəg ahóg, ékunnéd mó ádíńí ámpē. 40 Nzé mod ahede we asómen á kóte akoben we nímōn nkobe, ébag mó káəŋ ne echon súde. 41 Nzé mod anyágté we aá ékeen mó máyl mehóg, ékēen mó máyl mébe. 42 Kénzée awě achómé we chóm, beé mó. Nzé mod ahóbé-’ε aá, ébál mó chóm éche éwóó, ebál mó.

*Ayáged áde Yesue tângene bad bé ekoyi
(Luk 6.27-28, 32-36)*

43 “Nyêwógé ngáne béhóbé bán, ‘Edəŋ mwănyon, ékəə-’ε mod awě akəó we.’ 44 Bon nlanje nyé nén mée, nyédəŋ bad ábe békóó nyé, nyékánnad-te ábe bétagte nyé. 45 Nzé nyébelé nê, né nyéebē bán ábe Titée awên awě adé ámín. Alóme’ enyen ne mbúú wée bad bé mbéb ne bé bwâm nyaa póg. 46 Nzé edəá bad ábe bédáá we bənpən, nê déepiinédte we nsábe ké nhóg. Káəŋne besaad-bé-tááse bómpē bébele melemlem. 47 Nzé elente’ ábōŋ bad bənpən né ebele melemlem ngáne kénzée ampée ábeleé. Káəŋne bad ábe béese bad bé Israel bébele nê. 48 Né-óó, mbeltéd nímēn nítəngéné née nityéémé bwâm, nēngáne mbeltéd nime awên Titée awě adé ámín.

6

Ayáged áde Yesue tângene áwóŋgen bad

¹ “Nyétêd póndé! Nyéēbēlē nsón ní Dyöb âbel bon bad bényín nyé. Nzé nyébele nê, né nyéekudté nsábe wéε awên Titée awě adé á nkamlen mí mín.

² “Né-óó, nzé ebage mod chõm éche átógnéné, weékūmē nkáŋ nêŋgáne bad ábe bédoge yál. Békume nkáŋ á ndáb é mekáne ne á dyad-tê wéε bad bédíí, âbel bon bényín bó. Ne mbále nlânge nyé meé, bémáá nímab nsábe nsyāāl akud. ³ Bon nzé ebage mod chõm éche átógnéné, weébēlē'-se ké awon wën awě étómténé adāŋ abíí. ⁴ Nê débēl mod ké nhóg éebíí'é chõm éche ébágé mó. Dyöb, awon Titée awě anyíne mam níme mébenled á e'koŋned-te móōsābē wε.

*Ayáged áde Yesuε tâŋgene mekáne
(Luk 11.2-4)*

⁵ “Nzé nyékanne', nyéekánné' née bedog-badé, ábe nzé békanne' bédəə atyéem á ndáb é mekáne ne á mbom, âbel bon bad bényín bó. Ne mbále nlânge nyé nén meé, bémáá nímāb nsábe nsyāāl akud. ⁶ Bon pεn, nzé mod akanne', asól áwē ton-tê, ádíb ekob, bon ákännē wéε eche sán Dyöbe awě mod éényínēē. Ene póndé awōŋ Titée awě anyíne' mam níme médé á e'koŋned-te āsābē wε. ⁷ Nzé nyékanne', nyéebádnán e'yale mbád ne mbád, ngáne bad ábe béesě bad bé Israel bébeleé. Bébelé bēwēmtān bán Dyöb déwōg bó mekáne áyāle bēbúdé e'yale áte. ⁸ Nyéebág née bó, áyāle Dyöb, awên Titée, amaá abíí chõm éche nyétógnéné byánán nyéēsédéd mó. ⁹ Né-óó, enén nyaa e mekáne chōō nyétāŋgéné akáne, Dyöb, Titée awêd, awě adé ámín, edúbé ébê ne ádon dñn.

- ¹⁰ Mmōŋ nkamlɛn ríhɛ rítêd etál.
Bad bé nkõŋsé bébɛl mekan míme éhɛdɛé, ngáne ébɛnlaadté ámín.
- ¹¹ Bag sé echɛd ndyééd e epun e bín ê' chii.*
- ¹² Lagsén sé mímɛd mbéb, ngáne sémpɛ sélagsanné mod téé awě abélé sé mbéb.
- ¹³ Weémwāg-sɛ sêhún á mekǽgsɛn-tê, boŋ húd sé á mekáá mé Satan.†
- ¹⁴ Nzé nyêlagsan bad mewusé míme bébɛnlé nyé, né Dyõb Titée awên awě áde ámín mómpɛ ãlagsén nyé. ¹⁵ Boŋ nzé nyélagsán bad, né ké Dyõb awên Titée éelagsénné nyé.

Ayáged áde Yesuɛ

tâŋgene adid á yǎl nzaa á mekáne-tê

¹⁶ “Nzé edide yǎl nzaa á mekáne-tê, weésudné' ngáne bedog-badé bébɛléé. Béchêmtɛ' e'só á nló ábɛl boŋ bad béchem bán bédide yǎl nzaa á mekáne-tê. Ne mbále, nlâŋge nyé nén mɛé bémáá mímáb nsábe rísyāal akud. ¹⁷ Boŋ nzé edide yǎl nzaa á mekáne-tê, éwōbē e'só, éśēdē-'ɛ nló áte. ¹⁸ Běl nê, ábɛl boŋ bad béechémé bán edide yǎl nzaa á mekáne-tê, étōmɛé awōŋ Titée awě mod éēnyĩnēē. Anyíne' mam míme médé á e'koŋnéd-te, mó-'aá áśābē wɛ.

Ayáged áde Yesuɛ

tâŋgene awóŋ á bwēm

(Luk 12.33-34)

¹⁹ “Nyéēkoŋnád yǎl nhon á nkõŋsé wén, wée sii ne ngag bébēbēdtē, bechíɓ-pɛ ámpɛ bébóó ndáb,

* **6:11** Bag sé ndyééd e epun é bín ê' chii káa ndyééd e epun é bín é' chän. † **6:13** Donje á kálag dé'sō ábádé bán Nkamlɛn, ngíne ne ehúmé bédii ábōŋ á ngíndé ne á ngíndé.

béchíb. ²⁰ Boŋ nyékoo nímēn nhon wée síi ne ngag béebébedté, bechíb-pe ámpē béebóó'é ndáb se béchíb. ²¹ Nyébíi bán wée nhon mbágbkē mod, áhed dóo nlém-me mbágbkē mó.

²² “Díd dóo ádé ngáne etrukán é yál e mod. Nzé díd ákénlé we áte, echon yál esyáál chómpē ebelé ekélé. ²³ Nzé déekênle, yál chómpē òlōn we áte ne ehintén. Né-óó, nzé chōm éche ényínte nyé ekíde étímé abé chōm éche étímté nyé á ehintén-tē, né éché ehintén éché nyébēē áte étōmtēn ngíne abé.

²⁴ “Modmod eéhēlē-se abé mbaledé a bewōŋ bébe. Alūmēd nhóg edaŋge tómaa aníní, ké'ε átímēn nhóg, abán-'ε aníní áyāl. Weéhēlē-se ebé mbaledé a bad bébe abé ahóg. Weéhēlē-se ebé mbaledé a Dyōb se ebé-'ε mbaledé a mōné.

²⁵ “Né-óó, nlānge nyé nén meé nyéētāgē áte á alongé, se nyéhōbē nén bán cheé nyédyēē, ké'ε nzé-chómé nyémwēē, ké'ε cheé nyéwāā'ē á yál. Eesaá mbále bán alongé átómé ndyééd-ε? Yál-le ámpē eesaá etógnén tómaa mbóté-yε? ²⁶ Nyénōne menōn, méēwēnēē bwēm, méēpādēē, méēwóo-'áa hōm ádē békōngεé medyé. Kénē, Dyōb awēn Titée awē adé ámín adídte mó! Nyéebíi'ε bán nyéde etógnén bwāmbwam tómaa menōn-ε? ²⁷ Nzé-módé áwēn títē ahele átāg áte kááŋ, abád ké epun ehóg áwē alongé?‡ ²⁸ Cheé-ō ékáá boŋ nyétagé áte áyāle mbóté éche nyéwāá'ε? Nyénōne' mbonja éche édé á mehín-te ngáne ékwogεé. Eebeléé ntū, éebaŋgéeé mesaŋ. ²⁹ Nlānge nyé nén meé, ké kēŋ Solomonε ne nímē nhon ísyāāl eewāá'aá mbóté éche épédé échén mbonja ké póg e'boŋ. ³⁰ Nzé

‡ 6:27 Abád ké epun ehóg áwē alongé káa áchab tómaa ngáne ádíí.

Dyöb áhελεε áwāādtē e'sum ábē é'bâg chii boŋ chǎn béhé bó á dü, né éetómmé nyé awáad né-ye? Chán adúbe ádíí nyé mwǎmpin nén? ³¹ Né-óó nyéētāgē áte bán, 'Cheé sédyēē? Cheé sémwēē?' Ké-'ε bán, 'Cheé séwāā'é?' ³² Bad ábe béesē bad bé Israel bóó béchyεε' ákud échén ndín é bwēm. Awên Titée awē adé ámīn abíí aá nyétógnéné ábén bwēm é'syāāl. ³³ Boŋ nyésebe nyé nyéhed mam mé nkamlen í Dyöb tómaa mam mésyāāl, nyébele-'ε ngáne Dyöb áhednεé nyé. Nzé nyébele nê, né Dyöb débē nyé ábíníí bwēm é'syāāl. ³⁴ Né-óó nyéētāgē áte áyāle epun é' chǎn. Epun é' chǎn chēn éwōŋ nímē metake níme mékwognéd chó. Epun téé éwóó nímē metake.

7

*Ayáged áde Yesuε
tǎŋεne bad ábe békáadte baab
(Luk 6.37-38, 41-42)*

¹ “Mod eekáádté waáb. Nzé ekáádté wēn, né Dyöb dómpē dékāād wε. ² Nyaa echē ekáádté wēn, chóó Dyöb dómpē dékāādtē wε. Melem-lem mé nhəgtéd níme ébénlédé móó Dyöb dómpē débenlédte. ³ Cheé ékáó boŋ éwāmsān mwǎ púuted anyín á díđ áwēn, ésebán ehεle nkog níme níde mmōŋ á díđ anyín? ⁴ Chán éhεle-ε eláá mwǎnyoŋ wεé ámwε móhūd mó púuted á díđ, áde nkog nídíí mmōn á díđ? ⁵ A-edog-bad! Sébé éhūd nkog níme níde mmōn á díđ, dáo wétōŋ'ε púuted echē edé mwǎnyoŋ á díđ anyín, boŋ ehúdtε chó. ⁶ Weetédé mam mé Dyöb σε ébē mbwé, áyāle ékunnéd wε yāl ékūm-mε wε. Weebwémme nguú échōŋ ngεse áyāle édyantéd chó ámīn.

*Hedén Dyöb kéchéé éche éhedéé
(Luk 11.9-13)*

⁷ “Hedén Dyöb, äbë wε. Hëd, Dyöb débël enyín, kũm ekob, Dyöb dédibnéd wε. ⁸ Ayāle kénzée awë ahëdné Dyöb, äkũd, awë ahedé-’ε, änyín. Kénzée-’ε awë akumé ekob, Dyöb dédibnéd mó. ⁹ Sáa-amwän ahéé mwän áhedénné ewele, bonj ábe mó aláá? ¹⁰ Ké-’ε nyé ahéé mwän áhedénné súu, bonj ábe mó nyä? ¹¹ Nzé e’bébtéd é’ bad née nyé nyébage áben bãn kase é bwëm, tógtén-naá echen Sáŋ awë adé ámín? Chán-nō éebaá bad ábe béhédné mó kase é bwëm? ¹² Né-óó, kéchéé éche édáá wεé bad bébel áwōŋ, ébel chó áwāb. Nén dōó mbéndé e Dyöb ne bekal-bé-e’dáádəŋ ékoo’é ayáged.”

*Nzii e alongé áde déemaá’,
elélé áte
(Luk 13.24)*

¹³ Yesuε ambád aá, “Bwεé á ekob éche échíné áte, áyāle ekob éche ékag á dũ-á-muú ékálé áte, nzii eched-te etánlédé, bad ábe bébwag-ke áhed bébúú áte. ¹⁴ Bonj ekob é nzii e alongé ádë déemaá’ edé mwāmpín. Nzii-’ε echë etime áwed elélé abwε áte. Nguse é bad chóó ébwag-ke áhed.

*Bekal-bé-e’dáádəŋ bé metóm
(Luk 6.43-44)*

¹⁵ “Nyétêd póndé ne bekal-bé-e’dáádəŋ bé metóm. Bélũmte byánán bépweédtédé née rídyəŋ mí mbód, bonj áwab nlém-tê bédé ebébtéd née ngā. ¹⁶ Nyéēchem bó á mbéltéd nímāb. Mewāŋ méchyáa e’pum é’ besabé-yε? Ké-’ε mekôd méchyáa’ e’pum é’ máŋgəle-yε? ¹⁷ Melemlem-’aá bwel ké é’héé ábe é’kwoge’ bwām, é’chyáa-’ε

e'pum é' bwâm. Boŋ ké é'héé ábe béekwəgé' bwâm, béechyāā-'é e'pum é' bwâm. ¹⁸ Bwəl é' bwâm béehelélé e'pum bé mbéb achyáa. Bwəl bé mbéb-pε béehelélé e'pum é' bwâm achyáa. ¹⁹ Bwəl ké é'héé ábe béechyāā' e'pum é' bwâm, nwóó-nzag äkwəl bó, abwém bó á dü. ²⁰ Né-ɔ́, nyēbfi bekal-bé-e'dáádəŋ bé metóm á mbeltéd mímáb.

*Bad ábe béhide Yesue
ne nlém mbε
(Luk 13.25-27)*

²¹ “Saké mod téé awě achəgtaad me aá, ‘A-Sán, A-Sán,’ äsöl á nkamlən mí mín. Bad ábe bébele ngáne echem Sán awě adé ámin áhedneé bó, bóo bésöl. ²² Ade epun é nkáásé mé asóg épeé, bad híin bépě áwēm, bélāngē me bán, ‘A-Sán, A-Sán, ngómē sēkänlé’áá bad mam míme Dyöb álómné’áá sé aá mébenléd, á dīn ádōŋ, sébenléd-te ádoŋ dīn ábided bad e'dáádəŋ bé mbéb áte, sébelé-'e menyáké híin!’ ²³ Héε mélāā' é bó meé, ‘Meebíi' é me nyé. Nyésyəə me á did-te! E'bébtéd é' bad ngēn!’ ”

*Belōŋ-bé-ndáb bébe:
a debyéé ne a eyókél
(Luk 6.47-49)*

²⁴ Yesue ambád ámpē aá, “Né-ɔ́, mod téé awě awógé ábēm e'yale bén, boŋ ábelé-'ε ngáne é'hóbéé, ádíi néε mod a mekinzé awě alóó ndáb á ebēn é aláá mín ábel boŋ éwúu ásē. ²⁵ Ambíd e nê, mbúú e ngíne enchá, e'díb é'lóne, ekukud-te étóm wée ene ndáb émbēē, boŋ enkēnkweé, áyāle enlōŋned á aláá mín. ²⁶ Boŋ kénzée awě awógé ábēm e'yale bén, boŋ eébele ngáne é'hóbéé, adíi nēngáne eyókél é mod éche élóó eche ndáb á nsíi mín. ²⁷ Ambíd

e nê, mbúú e ngíne enchó, e'díb é'lóne, ekukud-
te étóm wéε ene ndáb émbēē. Ene ndáb enkwě.
Enkúme émād-te ahented áte.”

Kunze eche Yesuε awóó áyáged

²⁸ Ade Yesuε áamáá nímén mésyāāl ahób, amute
áde áwóglánnáá mó démbē menyáké bwámbwam
áyāle nyaa echě áyágté'áá. ²⁹ Ayágté'áá bó nēε mod
awě nzé ahóbé, né éamáá. Eeyágté'aá, nêṅgane
bemeléede bé mbéndé.

8

*Yesuε achōṅté mod
awě meləṅ mékóbé*

(Mak 1.40-45; Luk 5.12-16)

¹ Yesuε ansūd á ekone sé. Ade ápédé é ekone sé
ndun e mod ehídé'áá mó. ² Hê dōo mod nhóg awě
meləṅ mékóbé ápédé áwē boṅ ábwōgē mebóbōṅ
ne edúbé ésyāāl, áhōbē nén aá, “A-Sán, nzé edáá
ehεle ébēl mε nsán.”* ³ Dōo Yesuε ábídté ekáá,
ábānē mó á yāl boṅ álāṅgē mó aá, “Ndáá, sán!”
Abwōg-ábwōg nímē meləṅ mēmáá ane mod á
yāl. ⁴ Dōo Yesuε álāṅgēé mó aá, “Weelāṅgé modmod
dyam áde ábénlédé, boṅ kě élúmed yāl wéε prisε,
ásimεn wε. Ebag-kε mende ngáne mbéndé e Moseε
éhεdεé, álúmed bad wéε mósāā.”

*Yesuε achōṅté mbaledε
a mod ambáá a sánze*
(Luk 7.1-10)

---

* **8:2** Mmén nntédé rídé á Kálag e Levitikus eped dyóm ne é'láán
nchoo móom méniin ne rítáan ápe nchoo móom méniin ne ntóób
(Lev 13.45-46).

⁵ Ambid e nê, Yesue ankě á dyad á Kapenahum. Nêe ápédé áwed, mod ambáá a sánze é Roma ambé awě akamlaan mbwókkel e sánze. Ane mod anhye mó achán, ahōbē⁶ aá “A-Sán, awêm mbaledε eedyé’é bwâm, adé á anon de nkole á ndáb. Eéhēlēē ahide ásē. Atage bwâmbwam.”⁷ Yesue anláá mó aá, “Μεῖρῆ, ríchōōd-te mó.”⁸ Dóo mod ambáá a sánze ne átimtanné Yesue aá, “A-Sán, mměn meékwognedεé ákob we nken áwêm ndáb, bon hób ké eyale, awêm mbaledε ädyéé bwâm.”⁹ Mměn ndii mod awě adé ásē e nkamlen, mměn-ne nwóó sánze éche nkamlanné. Nlânge póg μεέ, ‘Käg’, ékäg-ke nê dën, empée μεέ ‘Hyäg’, éhyäg-ke né dën. Nzé nlânge awêm mbaledε μεέ, ‘Běl échén’, ábelé-’ε né dën.”¹⁰ Ade Yesue áwógé nê, yäl enkóm mó áte. Dóo álângeé bad ábe béhídé’áá mó aá, “Ne mbále, nlânge nyé μεέ, meényīnēē mod a alon á Israel ké nhóg awě awóó nyaa e adúbe echě anén nken-e-mod áwóó.”¹¹ Nlânge-’ε nyé nén μεέ pónde echě ngande ébēē á nkamlen ní Dyōb, bad híin ábe bénkētāngén abé áhed bēbīd á akuu ne á mbəŋ ábē á ngande nchoo ne betaa, Abrahamε, Aisige ne Jakōβε.¹² Bon bēbīdēd bad ábe bēntāngēn abé á nkamlen ní Dyōb á ebwóg-te, bēbwém bó á ehíntēntē. Áhed-taá béchyéé’é bēdyāg-ke meson á nsəl.”¹³ Dóo Yesue álângeé ane mod á sánze aá, “Súé’ á ndáb, ébenled ngáne édúbpe.” Melemlem mé pónde mbaledε awě ane mod ambáá a sánze andyě bwâm.

*Yesue achōjté ekud é bad
(Mak 1.29-34; Luk 4.38-41)*

¹⁴ Adě Yesue ápédé á ndáb wéε Petro, antán Petro mwaád nyaá á anon dé nkole, ahéb dēnsog

mó. ¹⁵ Née Yesuε áchǎngé mó á ekáá, ahéb ámāā mó. Anhidé ásē, ákōb-pε Yesuε nken. ¹⁶ Ene ngukél bad bεmpεén bad híin wée Yesuε, ábe e'dǎǎdǎng bé mbéb bémbēē áte. Yesuε ambεnléd ábē e'yale bé nsəl abidéd ábē e'dǎǎdǎng bé mbéb, áchōōd-te bad bésyāāl ábe békónlé'áá. ¹⁷ Yesuε amběl nímén mésyāāl álóned e'yale ábe Dyōb dénlōmēnnē nkal é'dǎǎdǎng Yesayaa nén áá,
 “Ankobén syánē nkole rísyāāl ne nímēd metake.”

*Bad ábe bεmpon Yesuε ahíd
 (Luk 9.57-62)*

¹⁸ Ade Yesuε ányiné ngáne ndun e mod élǎngédé mó, anláá ábē bεmpεεe áá bóbōō bétime á ped e edib-é-nzab eníní. ¹⁹ Hē dōō meléede a mbéndé nhóg ápédé áwē bonj áhōbē áá, “A-meléed, mēhíd wε kéhéé áde ékagké.” ²⁰ Yesuε antimtén mó áá, “E'bubwóg é'wóó ábab e'lóm wée bésóléé, menon-ne ámpē méwóó nímab mūm, bonj Mwǎn-a-Moonyonj eewóó'é hōm ádē ábánnéé nló.” ²¹ Dōō mod ampée awē mómpē ahidé'áá Yesuε álǎngéé mó áá, “A-Sǎnj, mwě, rísébe ríke rílime echem sǎnj.” ²² Dōō Yesuε átimtanné mó áá, “Hidé me, chené ndim ní bad mēn rílimme nímāb ndim.”

*Yesuε ahóódté ekukud
 (Mak 4.35-41; Luk 8.22-25)*

²³ Ene pónde dōō Yesuε ásólé á bǎle-tē ne ábē bεmpεεe bonj bébwōgē eke. ²⁴ Adē bépédé á edib-te, dōō ekukud é ngíne ébóótédé atóm. Embē ngíne nyaa eché kǎǎngne bǎle bεmponné asú ásē á mendíb-te. A pónde eched Yesuε akúné'áá. ²⁵ Hé-'áá bεmpεεe bényeméé mó ásē bonj bélǎngē

mó bán, “A-Sáj, sôn, wónḡén, pón syánē dewág-ōō!” ²⁶ Yesue ankwentén bó aá, “Cheé ékásá boḡ nyéwōḡē mbwōḡ? Cheé ékásá boḡ ádēn adúbe ábē mwāmpín nén?” Dóó átyéémé ámín, boḡ ákamlán ekukud éche étómé’áá, ne edíb éche éhódé’áá áte. Abwōḡ-ábwōḡ ekukud énsēle, edíb ámpē éche éhódé’áá áte énsōḡ ahod. ²⁷ Yǎl enkóm bembapεε áte bwāmbwam áde bényíné nê, bésēdté bánken, “Ebál é mod éhéé chén éche kásáḡ ne ekukud ne mendíb béwōḡεé?”

*Yesue achōḡté bad bébe
ábε e’dáádəḡ bé mbéb bém̄bēē áte
(Mak 5.1-20; Luk 8.26-39)*

²⁸ Ade Yesue ne ábē bembapεε bépédé á múde mé edib-é-nzab nímíníí, á mbwōḡ e bad bé Gerasin, bad bébe ábe bém̄bíd á soóbade bém̄bomén mó. E’dáádəḡ bé mbéb bém̄bē ábē bad bébe áte. Abē bad bém̄bē nganḡen nyaa echē mod ké nhóḡ éechue’áá ene nzii abwε. ²⁹ Anyín áde bényíné Yesue, bém̄bootéd abón bán, “A-Mwān a Dyōb, cheé syánē déwōḡné? Epedé hén ákóḡsēn sé áde pónde éēpēdēē-yε?” ³⁰ Esōḡ é nguu chó-’ε ébédé bεnben ne áhed, édyāḡ medyé. ³¹ Héε ábē e’dáádəḡ bé mbéb é’cháa-’ε Yesue bán, “Sēbíf bán wēbídēd sé, boḡ tēdē sésōl á esōḡ é nguu-tē éche édé híníí nē.” ³² Dóó Yesue ákamlanné ábē e’dáádəḡ bé mbéb aá, “Nyébíd!” Abíd áde ábē e’dáádəḡ bé mbéb é’bídé ábē bad áte, bénsōl nguu chē áte. Abwōḡ-ábwōḡ, échē esōḡ é nguu émpādē ásē, ényəḡté’ á eláá é nkin mé edib-é-nzab, éhún á edib-tē, éwé-’ε. ³³ Benən bé nguu béntōm mehélé á dyad-tē, békag bėkanlé bad dyam áde ábénlédé

ne ábê bad ábe e'dəədəŋ bé mbéb bémbēē áte.
³⁴Awóg áde ábê bad bé dyad béwógé nê, bémpādē
 ásē áke dé atán Yesue. Née bényíne mó, bēnchāŋ
 mó bán, áhide áwab mbwóg.

9

*Yesue achōŋté mod
 awě awédé epeɗ
 (Mak 2.1-12; Luk 5.17-26)*

¹Ambīd e ene pónde, Yesue ansól á bǎle-tê ámpē,
 áchābē edib-é-nzab, átīm ámbīd áwē dyad wée
 ádyéé'áá. ²Ape áde Yesue ápédé áwē dyad, bad
 behóg bēmpēēn mod á mekále mīn awě awédé
 epeɗ. Ade Yesue ányíne adúbe áde ábê bad, anláá
 ane mod awě awédé epeɗ aá, "A-mwǎn, weewógé
 mbwóg, nlagséne we mbéb." ³Hê dǒo donje dé
 bemeléde bé mbéndé bényonǵéé áte bán, "Anén
 mod asyáə Dyǒb!" ⁴Yesue anchēm bó mewēmtēn
 áte. Héé áseɗtéé bó aáken, "Cheé ékáá bon nyēwōŋ
 nímēn mewēmtēn mé mbéb áte? ⁵Ahéé adé
 dyam ásad, áhób wéé, 'Nlagséne we mbéb,' káa
 áhób wéé, 'Syəə ásē, ébooted aké?' ⁶Bon mēlūmēd
 nyé méé Mwǎn-a-Moonyon awóó kunze á nkǒŋsé
 álagsēn mbéb." Héé álǎŋǵéé ane mod awě awédé
 epeɗ aá, "Syəə ásē, étéd nímōŋ mekále, ésúé' á
 ndáb." ⁷Dǒo ane mod áhídté ásē bon ásūē-'e á
 ndáb. ⁸Mbwóg ménkōb bad ábe bényīn ngáne
 ádén akan ábénléde. Bébootéd-te Dyǒb akēn áde
 ábágé baányon kunze ábel échén ndín é mam.

*Yesue achénlé Matyo
 áhíd mó
 (Mak 2.13-17; Luk 5.27-32)*

9 Ambid enê Yesuε ansyəá ádê abwóg á hòm. Ade ákagké nê, annyín mod awě béchágé'áá bán, Matyo. Matyo andyεé ásē á ndáb eche ásánté'áá tááse áte. Héε Yesuε álângeé mó nén aá, “Hídé me.” Dóo Matyo átyéémé ámín, bonj áhídē-'ε mó. 10 Ambid e pónde Yesuε ankě á ndáb wée Matyo* ádyé ndyééd. Ekud é besaad bé tááse né bad bé mbéb bémpee bémpe bédyēen Yesuε ne ábē bembapeε áhed. 11 Néε donje dé Befarisia bényiné ngáne Yesuε ádyééné échē ndín é bad, bēnsédéd ábē bembapeε bánken, “Cheé ékáá bonj awen meléede ádyāg ndyééd ne besaad bé tááse ne bebel bé mbéb bémpee?” 12 Dóo Yesuε ákwentanné bó aá, “Bad ábe bédyéé bwām béetógnεε mod-a-bwel. Bad ábe békone' bóa bétógné mod-a-bwel. 13 Nyéke nyéhed áte ábel nyésōn̄ten ábén e'yale ábe é'ténlédé á kálag e Dyōb nén bán, ‘Chōm éche r̄hedné bad édii nlém ní ngəl, saké mende.’ Meépedeé á nkōjsé áchéle bad ábe békóbnédé á'sō é' Dyōb, bonj mpedé áyāle bad bé mbéb.”

*Nsēdtéd tângene ádid yāl nzaa
á mekáne-té
(Mak 2.18-22; Luk 5.33-39)*

14 Hê dóo bembapeε ábe Jōne, Ndusenε bépédé wée Yesuε bonj bésēdté mó bánken, “Cheé ékáá bonj sé ne Befarisia sédidé yāl nzaa á mekáne-té, bonj ábōn bembapeε pen béedidé?” 15 Yesuε ankwentén bó ne ngan aá, “Chán bad ábe bélébpé á ngande e e'wóngé béhεle bélebe' áde bédíí ne mod awě akudé sómbé? Béehelée. Bonj epun épě éche békobénné bó mod awě akudé sómbé. Echē

* 9:10 Ndáb wée Matyo káa ndáb eche Yesuε.

epun dɔɔ bédidté yǎl nzaa á mekáne-tê. ¹⁶ Nyêbíí nén bán, nzé mod anabpe' mbóté, eetédéé eped é abad ékɔɔlê se ánabnéd nchun mí mbóté, áyǎle nzé échê eped é abad ékɔɔlê ébóótédé abób áte ébelé éhabnéd abad dé nchun. Nê ábele' échê epɔn é mbóté ékǎle' áte tómaa ngáne énsēbēē abé. ¹⁷ Melemlem nêngáne mod éētédēē mǐm mékɔɔlê se ápen mó á nchun mé ntyág ní ngob e nyam. Ayǎle nzé abelé nê, né mǐm méhòd káəŋ ntyág ní'yéd? Mǐm mémǎd asyoge, ntyág-ke ámpē mǐbéb. Boŋ bétédéé mǐm mékɔɔlê béhé á ntyág mékɔɔlê-te. Nê ábele' mǐm mébé bwâm, ntyág-ke ámpē mǐbé bwâm."

*Yesuε apuúdté ngəndéré póg
echê enwé
(Mak 5.21-43; Luk 8.40-56)*

¹⁸ Ade Yesuε álǎngéé bad mímén mekan, mod a nkamlɛn nhóg ampě áwē abwóg mebóbóŋ ne edúbé ésyāɔl, áhōbē nén aá, "Awem mwǎn a mmwaád awédé bɔɔb nén dɛn, hyǎg ébǎn mó ekáá á yǎl ábel nén ápuu." ¹⁹ Né-ɔɔ Yesuε ampádé ásē ne ábē bembapεε béhīdē ane mod. ²⁰ Ade békagké nê, mmwaád nhóg ambé awé anwóŋ nkole míme mekií mébídé'áá mó á yǎl pón dé ésyāɔl. Mmê nkole mǐbédé mó á yǎl á etún é dyôm-amwé ne mǐbe. Héε ane mmwaád ábídé Yesuε á mbíd, ásitán mó mesó mé nkobe míme ánwāā'é. ²¹ Ambel nê áyǎle ánwǎlé mewêmtɛn aá, nzé mósíténé mímē nkobe, aá né móɔdyéé bwâm. ²² Dɔɔ Yesuε ákúnnédé boŋ anyín ane mmwaád. Anyín áde anyíné mó dɔɔ álǎngéé mó aá, "A-mwǎn-a-mmwaád, adúbe ádōŋ ádídé wε bwâm." Abwōg-ábwōg ane mmwaád andyéé bwâm. ²³ Yesuε ampě

á ndáb echě ane mod a nkamlɛn. Ade ásólé á ndáb-te, antán ndun e mod ebele ntɔgag ní ngíne ne bad áβε βétóo e'lón, békōnē-'ε nkáhégé ní kwééd.
²⁴ Dóo Yesue áhóbεé aá, “Nyé moosyǎál nyébíd á ebwóg, áyāle anén mwǎn-a-mmwaád eewédéé, akúne kúnén.” Hée bó moosyǎál bébóótédé mó awɔɔ. ²⁵ Boη áde ene ndun e mod é máá abíd á ebwóg dóo Yesue ásólé á toη echě bēnnaádté ane mwǎn. Néε Yesue áchéηgέ mó á ekáá, apádé-'ε ásē ábwōg-ábwōg. ²⁶ Adén akan dēnkanléd ene pɛd e aloη esyǎál.

Yesue achōhté bad bé ndim bébe

²⁷ Néε Yesue áhídté ádē abwóg á hōm, bad béβε áβε bēnkwx̄ ndim béhídé'áá mó ámbíd, bélébpē-'ε e'saád bán, “A-Mwǎn a mbyaa níme Dabide, wóg sé ngal.” ²⁸ Ade Yesue ásólé á ndáb-te, ábē bad béβε áβε bēnkwx̄ ndim béntān mó. Dóo Yesue ásedtεé bó aá, “Nyédúbpe nén bán nhele mbel nyēnyīnen-ε?” Bēnkwen-tén mó bán, “Eε. A-Sán, sēdúbpe.” ²⁹ Dóo Yesue ábáné bó mekáá á mǐd, boη áhōbē nén aá, “Nyēwóó adúbe bán nyéēnyīnēn, né-ɔó ébenled ngáne nyédúbpe.” ³⁰ Abwōg-ábwōg bébootéd-te anyīnen. Boη Yesue asím bó etúu áte, álāηgē bó aá, “Nyéelāngé mod ké nhóg ádén dyam áde ábénlédé.” ³¹ Boη ké nē, néε bébídé áhed, bēmbē békēēn nkalan enε pɛd é aloη ésyǎál ngáne Yesue ábélé menyáké.

Yesue achōhté mod awě eehóbe'áá dyam

³² Néε ábē bad béβε áβε bēnkwx̄ ndim áβε Yesue áchōhté béhídté, bad bēmpεén mod wée Yesue awě ankwě ebóbé áyāle edáádəη é mbéb émbē mó áte.

³³ Boη áde Yesue áamá ane mod échê edæádæη é mbéb abided áte, ambootéd dyam ahób. Nén dénkōbēd ndun e mod echě ebédé áhed menyáké, béhōbē-’ε bán, “Dyam née ádén déebēnlēdēē á Israel mbéd.” ³⁴ Boη Befarisia pēn béhōbē nén bán, ahele bad e’dæádæη bé mbéb ahúd áte áyāle kēη e e’dæádæη bé mbéb chōó ebage mó ngíne ábel nê.

Yesue awógé bad ngɔl

³⁵ Né-ɔó Yesue akagé’áá myad mésyāāl, mémbáá ne mésad ene pæd e alon, áyāgtē eyale é Dyōb á ndáb é mekáne, ákalé-’ε nkalan mí bwām mé nkamlēn ní Dyōb. Yesue achōηtē’áá bad bé nkole bésyāāl ne nyaa é nkole ésyāāl éche émbē áfintē echáb. ³⁶ Ade Yesue ányíné ndun e mod, ngɔl enlóg mó á nlém-tē bwāmbwam áyāle echáb. Ambé bó ngɔl áyāle bétágé’áá áte, béēwōo-’ε nwōηgen. Bémbē née rídyon mí mbód míme méēwōo nnon. ³⁷ Dóó álāηgēé ábē bembapεε aá, “Nzag echyáá bwāmbwam, bwēm é’hednaad apád, boη bepád béebuu’é áte. ³⁸ Né-ɔó, nyékānne nén bán nwóó-nzag álom bepád.”

10

*Bembapεε bé nlomag
dyôm ne bébe*

(Mak 3.13-19; Luk 6.12-16)

¹ Ambíd e nê Yesue anlād ábē bembapεε dyôm ne bébe áte. Ambε bó kunze ábided bad e’dæádæη bé mbéb áte, áhood bad bé nkole ne nyaa é nkole ésyāāl. ² Mīn míme bembapεε bé nlomag dyôm ne bébe ábe Yesue mômén: A’só, Simone awě béchágé’áá bán Petro ne mwānyan Andreyā.

Jemse bó mwānyan Jōne, bān ábe Zebēdie, ³ Filibe ne Batolomyo, Tōmase ne Matyo nsaad-a-tááse, Jemse mwān awě Alfōse, ne Tadiose, ⁴ Simōne awě ambé á epepé é kón e alon, ne Judas Iskariōde awě antīm Yesue asóm.

*Yesue aláṅgé bembape bé nlómag
ngáne bébenlé nīme nsón
(Mak 6.7-13; Luk 9.1-6)*

⁵ Abê bad dyōm ne bébe bóo Yesue ánlōmmē. Anláá bó aá, “Nyéekāg á myad nīme méesě myad mé alon á Israel, nyéekāg-ke dyad ké ahóg á alon á Samaria. ⁶ Boṅ nyékag wée bad bé Israel. Bédé née rídyōṅ ní mbód nīme nībóó. ⁷ Nyékag, ngáne nyékagké, nyéhāṅte nén bān, ‘Nkamlen ní mín rídé benben.’ ⁸ Nyéchoṅte bad bé nkole, nyépuudte bad ábe béwédé, nyéchoṅte bad ábe békone nkole mé melāṅ ábel bésāṅ, nyébídte-’e bad e’dáédāṅ bé mbéb áte. Mbagé nyé ngíne ábel nīmén mésyāāl, meéhēdnēé nyé nsábe. Né-óó nyémpē nyéke nyébele melemlen nyéēhēdnē bad nsábe. ⁹ Nyéewánlé mōné ké nhóg áyāl. ¹⁰ Nyéewánlé ekwe, ké’ē mbóté ébe áyāl. Nyéewánlé metámbé, ké’ē ntōṅ. Áyāle mod a nsón atāṅgéné ndyééd akud wée mod awě ábenléé nsón. ¹¹ Nzé nyésólé dyad ké ahée, nyéhēd mod awě akwēténé nyé nken akob, nyédyēē áwe ndáb káṅṅ ne pónde éche nyéhidteé áde dyad. ¹² Ndáb ké ehée echē nyésólé áte, nyélēlēd bad ábe bédé áwēd-te nén bān, ‘Nsaṅ nībê ne nyé.’ ¹³ Nzé bad ábe bédé áwēd-te békóbé nyé nken, nīmēn melentēn mé nsaṅ ní Dyōb nībê ne bó. Boṅ nzé béekobe nyé nken, nīmēn melentēn nísú ne nyé. ¹⁴ Boṅ nzé nyēpedé ndáb ké’ē dyad

ké áhéé, bonj béekwɛntɛne nyé awóglɛn, nyékūd ebumbú á mekuu áde nyéhídtɛé áhed, álúmed nén bán, Dyǒb déekobɛé bó. ¹⁵ Ne mbále, nlânge nyé nén mɛé á Epun é Nkáásé, nkógsɛn níme myad mé Sodom ne Gomora bényĩnnē mébē mwāmpĩn tómaa níme bad ábe bédé ádé dyad.”

*Metake níme
bembapɛɛ békudté
á ðĩn áde Yesue*

(Mak 13.9-13; Luk 21.12-17)

¹⁶ Yesue ambád aá, “Nyénɔne’, nlóme nyé née rídyɔŋ ní mbód áfĩnté e ngə. Né-ɔɔ nyébê mekinzé née nyă, nyépwíited-tɛ née élāā. ¹⁷ Nyétêd pón dé, áyāle bad bēbē ábe békɛén nyé á kóte, béswādtēd nyé e’tanǵú áwab ndáb é mekáne. ¹⁸ Ayāl e echēm bépɛén nyé á’sō é’ benkamɛnɛ ne é’ kâŋ. Béběl nê ábel nyékale bó nkalaŋ ní bwám, nyékale-’ɛ bad ábe béesě bad bé Israel. ¹⁹ Nzé bépééné nyé ké ahéé ákáad nyé, mod eétāgē’ áte áyāle chǒm-éé áhǒbpē ké’ɛ ngáne áhǒbpē chó. Áde pón dé épɛé, chǒm ébē éche áhǒbpē. ²⁰ E’yale ábe áhǒbpē béebáá ábē, béhūū ne Edəádəŋ éche eche Sáŋ awē áhǒbpē mó. ²¹ Mod äbɛ mwānyaŋ á mekáá mé bad bémpeē ábel bėwúu mó. Sée mwān ámpē äběl melelem ne mwān. Mwān äkunnén sáá ne nyaŋ yäl ábəl bėwúú-’ɛ bó. ²² Mod asyəəl äkɔɔ nyé, áyāl echēm, bonj kénzée awē äkaán níme metake nlém káŋŋ ne a asóg, äkūd e’soosŋ. ²³ Nzé bétágté nyé á dyad ahóg, nyényəged nyéke ádíńí. Ne mbále, nlânge nyé nén mɛé, nyéepaá nsón amad á myad mé alonj á Israel mésyāāl, bonj Mwān-a-Moonyonj ápag. ²⁴ Mwān-a-ayáge eetóméé mod

awě ayágte mó. Mbaledε-’ε eetómεé eche sán. ²⁵ Né-
 ɔ́ mwán-a-ayáge eetâηγενεé née áhεδεé edúbé
 éche étómé éche mod awě ayágte mó. Mbaledε-
 ’ε ámpē eetâηγενεé née áhεδεé edúbé éche étómé
 éche eche sán. Nzé béchúúdé sáá-a-mbwóg bán
 Belzebulε, né béchuú bad ábe bédé áwe ndáb m̄n
 míme mébébé tómaa nê.

Mod awě bétâηγένé abân

(Luk 12.2-7)

²⁶ “Né-ɔ́ nyéebáá’ moonyon. Ayāle dyamdyam
 déesaá á e’koηnéd-te áde déebíd áwed. Ké ahóg-ke
 déesaá, áde ásóomé boη bán déebyéénné. ²⁷ Mam
 mésyāāl míme n̄lânγεé nyé á ehintén-tê, nyéhôb mó
 á e’nyínen bé ekíde. Mésyāāl-lε míme nyéwógé á
 kun-tê, nyékal mó á nhéné. ²⁸ Nyéewógé mbwóg
 ne moonyon awě ahεle awúú ekob é yāl, boη
 eéhēlē’ edæádη awúú. Boη nyébáa Dyôb áde áhεle
 ábébed ekob é yāl, abébed-te edæádη á dũ-á-muú.
²⁹ Eesaá mbále nén bán, bésóme’ ndun éβε áyāle
 kábpe póg-ε? Ké nê, ké póg eehúnéé á ndɔɔb ésebé á
 nkwenten míme echen Sán Dyôβε. ³⁰ Boη ne nyé,
 Dyôb ábíí káηne mesongé mé e’sid ábe é’dé nyé
 á nló. ³¹ Né-ɔ́, nyéewógé mbwóg, nyêdé etógnén
 tómaa ndun, ké êmbuú ké áte.

Abid Yesuε mbón,

ké’ε ábân mó áyāl

(Luk 12.8-9)

³² “Kénzéeé awě äbid με mbón á’sō é’ baányon,
 με-’ε mëbíd mó mbón á’sō wée echem Sán awě adé
 ám̄n. ³³ Boη kénzéeé-’ε awě äbāη με áyāl á’sō é’
 baányon, με-’ε mëbāη mó áyāl á’sō wée echem Sán
 awě adé ám̄n.

*Yesuε ad ngabén ch́o
ḿpééné átínté e badnyon
(Luk 12.51-53; 14.26-27)*

³⁴ “Nyéewémtán nén bán, nhyedé á nkõhsé áπεεν nsan. Aáy, meépedεé áπεεν nsan, bon ngabén. ³⁵ Mpedé ákón mwăn a mwenchóm át́nngen sáá, mwăn a mmwaád át́nngen nyaá, mmwaád-te át́nngen nyăŋ-kálé. ³⁶ Bad bé ekoyí bé mod b́ébid áwe ndáb-te dën.

³⁷ “Kéznéé awě adəá nyaá ké’ε sáá tómaa με eékwognedéé awêm mbapεε abé. Kéznéé-’ε awě adəá awe mwăn a mwenchóm ké’ε awe mwăn a mmwaád tómaa με, eékwognedéé awêm mbapεε abé. ³⁸ Kéznéé-’ε awě éepém adē awog se áhídnē με, eékwognedéé ábé awêm mbapεε. ³⁹ Kéznéé awě ahede adē alongé ason, ábōd d́o. Bon kéznéé-’ε awě ábōd adē alongé áyāle echêm, ákud alongé áde déemaá’.

*Nsábe ní Dyōb ne bad
ábe b́ekobe’ ábē bembaledε
(Mak 9.41)*

⁴⁰ “Kéznéé awě akobé nyé nken, né με-εé ákóbé nken. Kéznéé-’ε awě akobé με nken né echem Sán awě alómé με ḿo akóbé nken. ⁴¹ Kéznéé awě akobé nkal é’dəádəŋ nken áyāle adíí nkal é’dəádəŋ, ákud nsábe mé nkal é’dəádəŋ. Kéznéé-’ε awě akobé mod awě asáá nken áyāle ásáá, ákud nsábe níme mod awě asáá. ⁴² Ne mbále, nlánge nyé nén mεé, kéznéé awě abagé ké mendíb mámwé ngên wéε anén nhóg awě ahíde με, ké ane awě eébudε etógnén abé, at́nngené née ákúde nsábe ní Dyōb.”

11

*Jɔne, Ndusenε alómé
ábē bembapεε wée Yesuε
(Luk 7.18-35)*

¹ Ade Yesuε áamáá ábē bembapεε dyôm ne bébe nímén mésyāāl alyágtɛn, anhidé adé abwóg á hóm áke déyáged ne ákal eyale é Dyöb á myad míme mébéde bɛnbɛn ne áhed.

² Ene pónde Jɔne, Ndusenε ambé á mbwɔg. Ade áwógé mam mésyāāl míme Krístəə ábélé'áá, anlóm ábē bembapεε áwē. ³ Anhób áá bésɛded mó bánken, mó adé ane awě Dyöb áhóbé áá mós̄lōm-ε, ngé bésine' mod ampée? ⁴ Héε Yesuε átimtanné bó áá, “Nyétime' ámbíd, nyéke nyéláa Jɔne mekan míme nyéwógé ne míme nyényínné díd. ⁵ Nyéláa mó bán, bad ábe bēnkwě ndím bényínne', ábe bésyágtáá, békag bwám, ábe meləŋ ménkōbpē, bésáá. Abe bēnkwě ndóg béwógne', ábe bēnwē, bēpuude', nkalan nı bwám-mε ámpē rıkalte' wée betóótōkē bé bad. ⁶ Nnam mbê-ε ne kénzée awě ééhəŋlɛne nlém á abum tɔŋɛne mε.”

*Yesuε ahóbé tɔŋɛne
Jɔne Ndusenε*

⁷ Ade bembapεε ábē Jɔne bétiméé ámbíd nê, dós̄ Yesuε ábóótédé ndun e mod echě embé áhed akale tɔŋɛne Jɔne. Ansɛdéd bó aáken, “Pónde echě nyémbídtē áke dėtán Jɔne á ehyaŋge, cheé nyéwēmtēnnē bán nyéēnyín? Apab á chyaá áde epub éságtéé-yε? ⁸ Cheé nyēnkongé abíd áke dé anyín? Mod awě ahédé mbóté echě ébóó bwámbwam-ε? Bad ábe béhâg éché ndín é mbóté bédyεε dás̄ á ndáb é kəŋ. ⁹ Nyéláa mε, cheé

nyémbĩdtē áke dényín. Nkal é'dáádəŋ mós nyênkéé anyín-ε? Nê dēn! Ne mbále nlāŋge nyé meé, nyényíné mod awě atómé nkal é'dáádəŋ. ¹⁰ Jəŋε mós adé ane awě bēhóbé'áá áde bétélé e'yale ábe Dyōb áhóbé aá, 'Nəné', nlóme nímēm mészεzε míme mészēbē wε á'sō, áboŋsεŋ wε nzii.' ¹¹ Ne mbále, nlāŋge nyé nēn meé, mod ké nhóg awě abídé á abum dé mmwaád eetóméé Jəŋε, Ndusεŋε. Boŋ ké nê, mod awě adé ndimtεŋ áyāle bad ábe bédé á nkamlεŋ mí mín, adé etógnén tómaa Jəŋε. ¹² Bootya ne póndé echē Jəŋε, Ndusεŋε ábóótédé nkalaŋ ní Dyōb akal káəŋ ne epun é'chii, nkamlεŋ mí mín níkude metake híin á mekáá mé bad, e'wanje é' bad-tε é'kume nímē nkamlεŋ nzum.* ¹³ Mbéndé ne bekal bé'dáádəŋ bēhóbé tŋŋεne nímē nkamlεŋ káəŋ ne póndé echē Jəŋε. ¹⁴ Né-ɔ́, nzé nyēbōŋséné échab ehób adúbe, Jəŋε mós adé ane awě bēhóbé'áá áde bēnhōpē bán, Elaijaa ahúé'. ¹⁵ Kénzée awě awóó metúú áwóge'.

¹⁶ “Boŋ cheé méhəgténné nyonjeŋl e'chii? Enén nyonjeŋl edii nēŋgáne bēndem ábe bédyéé á dyad-tē, boŋ bélébpē nhóg ne aníní,

¹⁷ bán, 'Sétónge nyé e'lon,

boŋ nyéeságεé.

Sékónné nyé nkəŋgé ní kwééd,

boŋ ké nê nyéēlēbēεε.'

¹⁸ Ayāle, Jəŋε abédé, eéyəkε'aá ndyééd adyé, eemwáge'aá-ε mím, bēhōbē bán, 'Edáádəŋ é mbéb édé mós áte.' ¹⁹ Mwān-a-Moonyon apedé, ádyāg ndyééd, ámwāg-kε mím, bēhóbe bán, 'Nyénóne mós, adəə ndyééd bwāmbwam. Mmwé-mímε ngēŋ,

* **11:12** E'wanje é' bad-tε é'kume nímē nkamlεŋ nzum káa nípag ne ewanje.

awoŋne belad bé tááε ne bebel bé mbéb.’ Boŋ káəŋ ne á asóg, mam míme mébenléd mélūméd nén bán, debyéé á Dyöb átəŋgéné.”

Myad míme bad bənkəndubéé Yesuε
(Luk 10.13-15)

²⁰ Bad ábe bébédé á myad míme Yesuε ámbenlé ekud é menyáké áte bənkənhəŋlénné ádad abé dé mbéb. Né-óó Yesuε ambootéd bó akáne áte, ²¹ áhōbē aá, “A-bad bé Korazin, ébēēn nyé ebébtéd! Ebēēn nyémpē ebébtéd á-bad bé Betsaida! Ayāle nzé émbē bán, ndəle é mekan éche Dyöb ábélé áwēn myad, mēmbenléd nē á dyad á Tirε ne dyad á Sidon, né bənwāā melebe se etūn, bəmwagtéd-ε mbúbú áyāl álúmed nén bán, bəhəŋléné ádad abé dé mbéb. ²² Mbále, nləŋge nyé nén mēé, á mbwε mé nkáásé, nkáá míme bad bé Tirε ne bé Sidon mébē mwəmpīn tómaa nímēn. ²³ Nyé bad bé Kapenahum ámpē, nyēwəmtan bán, nyēmaá aε ádyōb, boŋ bésudéd nyé káəŋse ásē á dū-á-muú. Nzé menyáké míme Dyöb ábélé áwēn dyad mēmbenléd á Sodom† né ádé dyad ádíi ádé chii. ²⁴ Boŋ ne mbále nləŋge nyé nén mēé á mbwε mé nkáásé Dyöb délūméd ngəl ne bad bé Sodom tómaa ne nyé.”

Yesuε alébpε bad aá,
béhyag áwē
(Luk 10.21-22)

²⁵ Ene Póndé Yesuε anhób aá, “A-Tē, Sáŋgwéé a nkoŋ mí mín ne í sé, nsáŋŋen mbē ne wε, áyāle elúmté mpín mí bəndem mam míme ébāŋné bad

† **11:23** Dyöb démbēbéd dyad á Sodom áyāle ebébtéd éche émbē áwed.

bé debyéé ne bad bé nsòh̄ten. ²⁶ Εε, A-Tê, nê dên d̄óó éd̄óó wεé ébenled.” ²⁷ D̄óó ábádεé aá, “Echem S̄án ebagé mekan mésyā̄l áwem mekáá. Mod ké nh̄g eékon̄tεé mw̄n abii ésebé Dyōb Titéε. Mod ké nh̄g-ke ámpē eebii’ε ngáne Titéε ákón̄té abé ésebé mw̄n, ne kénzεé awě mw̄n ád̄óó aá mólúmed m̄ó. ²⁸ “Nyéhyag áwēm, nyé bad bésyā̄l ábe nyékómé nted níme nídelé apém, m̄βε nyé nkóme-áte. ²⁹ Nyékwent̄en áhíd nímēm mekuu, nyéyágke’ε awēm, áyāle mpwiítédé, nchii’ε nlém á abum. Nyéhyag, nyéēkud nkóme-áte. ³⁰ Ayāle ayáged ádēm déelεé áte, nted nímēm-me méedelεé.”

12

Atón dé Mbwe-mé-nkóme-áte (Mak 2.23-28; Luk 6.1-5)

¹ Mwāmp̄in mí p̄ondé ámbid e nê, Yesuε ne ábē bembapεε bétómé’áá á nzag é ngun-tê.* Nén ábédé á mbwe-mé-nkóme-áte. Nzaa ewagáá ábē bembapεε. Né-óó bēmbotéd e’sóg é’ ngun apád, bép̄ake’, bédyág. ² Befarisia bényin nê, d̄óó bélán̄gεé Yesuε bán, “N̄oné’, ábōh̄ bembapεε bébele dyam áde mbéndé ébagεé kunze abel á mbwe-mé-nkóme-áte.”† ³ D̄óó Yesuε átimtanné bó aá, “Nédē nyéēláá’ε mbéd á kálag e Dyōb dyam áde k̄h̄ Dabide ámbenlé áde nzaa ékóbé m̄ó ne ábē bad-ε? ⁴ Eténlédé nén bán, ansól á Ndáb-e-Dyōb m̄ó ne bad ábe bēnwoón m̄ó, bédyé e’wεle ábe é’bédé ndε e Dyōb, ábe echεd mbéndé ébagεé

* **12:1** Echē ngun ébédé nyaa e ngun eche bébenlé e’wεle.
† **12:2** Bad bēnkēt̄h̄genné nsón abel á mbwe-mé-nkóme-áte. Ne Befarisia, apád ádē bembapεε bépádé’áá ngun ébédεε néε abel dé nsón.

mod ké nhóg kunze ádyé. Ké bad ábe bènwoón mó bénkëntāngénné adyé. Beprise bēnpēn bóó bēntāngēn adyé. ⁵ Káa nyéeláá'é á mbéndé eche Mosee nén bán, mbwε-mé-nkóme-áte téé, beprise bé Ndáb-e-Dyöb békwag mbéndé e mbwε-mé-nkóme-áte áyāle nsón míme bébeléé bon ké nê, nê déesaá mbéb á'sō é' Dyöb-ε? ⁶ Nlānge nyé nén méé dyam ádé hén bōob áde ádé etógnén tómaa Ndáb-e-Dyöb. ⁷ Eténlédé ngáne Dyöb áhóbé aá 'Chöm éche rñedneé bad édii nlém ní ngol saké abε dé mende.' Nzé nyênkonj ábén e'yale asōhten né nyéēhēlē-se nyéchagé bad bán, bédé bebel bé mbéb áde bébeléé mbéb. ⁸ Nyébii-óó nén bán Mwān-a-Moonyonj awóó nkamlēn kóōhne ámīn e mbwε-mé-nkóme-áte."

*Yesue achōhté mod
awě ekáá éwédé
(Mak 3.1-6; Luk 6.6-11)*

⁹ Ambid e pónidé, Yesue anhidé hê, áke asól á ndáb e mekáne. ¹⁰ Mod abédé áhed awě ekáá éwédé. Bad behóg ábe béhédé'áá Yesue awusé akóben, bēnsedéd mó bánken, "Eched mbéndé ebagé kunze ádid mod bwām á mbwε-mé-nkóme-áte-yε?" ¹¹ Dóó ásεdteé bó aáken, "Nyé ahée míme mpom ní mbód méhūnnē á echóg-te á mbwε-mé-nkóme-áte bon eékag mó ahúd? ¹² Nzé nyéhεle-se nyébel nê ne mbód ngēn, tógténnē moonyonj awě adé etógnén tómaa mbód. Né-óó, mbéndé eesaá nén bán mod eébelē bwām á mbwε-mé-nkóme-áte." ¹³ Dóó álāngeé ane mod awě ekáá énwēē aá, "Sálé ekáá áte." Asále áde ane mod ásánlé ekáá áte, ekáá éndyéé mó bwām ámpē néε échíníí.

14 Ade nén ábénlédé, Befarisia bémbíid á ndáb e mekáne, bébootéd Yesue ahəge, áwúu mó.

Yesue, mbaledε awě Dyōb ápwédé

15 Yesue ambíi aá béhəgke mó. Nê dēmběl anhidé ádē abwóg á hōm. Ade áhídté, ndun e mod enhíd mó, anchoód-te bad bé nkole bésyāāl. 16 Bon ansím bó etúu áte aá béēlāngē bad nyaa e mod eche módíi. 17 Ambel nén álóned e'yale ábe Dyōb dénlōmēnnē nkal é'dəádəŋ Yesayaa aá,

18 “Nyénəne', awēm mbaledε nén awě nřpwédé, ndáá mó nwógne-'ε mó menyiŋge.

Mělōm échēm edəádəŋ ébē ne mó.

Abídēd mbakú echě etyéémé áfíntē e bad ábe béesě bad bé Israel.

19 Eebelélé nswaŋ ne bad, étəgə-'aá.

Béewóg-kaá mó ehób á dyad-tē.

20 Eekógédté ngen echě enəgké, éedíméd-taá etrukāŋ eche éhede adím.

Abel nén kóəŋ né mbeltéd ní bwām múmó rítédé etál.

21 A dīn ádē dóə bad ábe béesě bad bé Israel bésummé nlém.”

*Bad bán Yesue abenlaad
ngíne eche Belzεbulε*

(Mak 3.20-30; Luk 11.14-23)

22 Dóə bépééné mod wée Yesue, awě ankwě ndím, ákwē-'ε ebóbé áyāle edəádəŋ é mbéb émbē mó áte. Yesue anchoód mó. Ambootéd anyínen, áhəbē-'ε akan. 23 Ade bad bésyāāl bényíné nê, yāl enkóm bó áte bwāmbwam. Bēn ne bēn bēmbootéd ahób nén bán, “Ehele-se ébé né anén mod adíi mwān a mbyaa níme Dabidε awě bésiné-é-yōō?” 24 Bon áde Befarisia béwógé nê, bēnhəb bán, “Saá ngíne

eche Belzebul awě akamlan e'dəəðəŋ bé mbéb chóə ábenlaadté ábíded bad e'dəəðəŋ bé mbéb áte-ye?"

²⁵ Yesuε ambíí nímāb mewēmtεn, né-əó, anláá bó aá, "Aloŋ ké ahée áde ákábne áte, boŋ nchemtεn méesě, débēb. Dyad ké áhée-'ε, ké'ε abum á ndáb áde ákábne áte, boŋ nchemtεn-ne méesě, déetyēēmē. ²⁶ Né-əó, nzé Satanε awanne Satanε, né awanne eche yǎl. Chán-nō nímē nkamlεn méhεnlé atyéem? ²⁷ Nzé ngíne eche Belzebulε chóə míbenladté ábíded bad e'dəəðəŋ bé mbéb áte, né ngíne eche nzée-'ə ábēn bad ábe bėbídtε e'dəəðəŋ bé mbéb bėbenladté? Bēn bóə bėkwid nyé nkáá. ²⁸ Boŋ ngáne édíí nēn bán ngíne e Edəəðəŋ é Dyəb chóə míbenladté ábíded bad e'dəəðəŋ bé mbéb áte, nē álúmte nēn bán nkamlεn rí Dyəb nípédé átínté echēn.

²⁹ "Mod eéhēlēē-se asól á ndáb e mod a ngíne se ádūm ábē bwēm ésebán asébpé mó ahaŋ. Amaa-'áa mó ahaŋ boŋ atéd ábē bwēm é'syāāl.

³⁰ "Kéznée awě éesě ne mε, né atēŋgan mε. Kéznée-'ε awě eewóŋgán mε álad, né apáa páán.

³¹ Né-əó, nlāŋge nyé mεé, Dyəb délagsén bad mbéb ké nhée míme bėbélé ne nzyáŋ ké ehée eche bėsyáá Dyəb. Boŋ kéznée awě ahóbé e'bėbtéd é' mekan tēŋgene Edəəðəŋ éche Esáá éekudté alagsen. ³² Dyəb délagsén kéznée awě ahóbé eyale é mbéb tēŋgene Mwān-a-Moonyoŋ, boŋ déelagsénné kéznée awě ahóbé eyale é mbéb tēŋgene Edəəðəŋ éche Esáá, ken bóəb ké'ε á pónde eché ehúé'.

*A epum dáo bécheméé bwel
(Luk 6.43-45)*

³³ “Nzé epum é’ bwel ébóó, né bwel ábe é’chyáá éché epum bómpe é’bóó. Nzé epum é bwel ébébé, né bwel ábe é’chyáá éché epum bómpe é’bébé. Ayāle á epum dōó bécheméé bwel. ³⁴ Píí e nyě chén! Chán nyéhéé-se nyéhób mekan mé bwám, áde nyé bñn nyédíí mbéb? Mam míme nílóné mod á nlém-tê, mó-’aá mébide mó á nsəl. ³⁵ Mod a bwám abele bwám ayāle é’bídé mó á nlém-tê wée bwám é’kónnéde. Mod a mbéb-pe abele mbéb ayāle mbídé mó á nlém-tê wée mbéb nkónnéde. ³⁶ Nlānge nyé nén mēé, á mbwε míme Dyöb dékāādtē bad bé nkōjsé, mod téé ābě nzəm echě enkāñ boñ ahób ekúkú é eyale téé éché ámbídēdtē á nsəl. ³⁷ Né-ōó, kéchéé éche wénhōbpē chōó ékāñ boñ ésūū nzəm káa ékwε nkáá.”

*Béhédné Yesue e’chemléd
(Mak 8.11-12; Luk 11.29-32)*

³⁸ Dōó donje dé bemeléede bé mbéndé ne Be-farisia bélāngeé Yesue nén bán “A-meléed, sêhede nén bán élúmed sé e’chemléd ábe é’lúmte nén bán echoñ ngíne ehúú ne Dyöb.” ³⁹ Yesue antimtén bó aá, “Échén ebébtéd é nyongel, nyééhēdēē Dyöb awógen, nyéhede-’ε e’chemléd bé menyáké! Boñ nyéekudté nzése e’chemléd bé menyáké ábe nkal é’dāádāñ Jonaa. ⁴⁰ Jonaa ambé e’pun é’lāán á abum á súu e mbáá-tê. Melemlem dōó Mwān-a-Moonyoñ ābēē á ndōōb-sé e’pun é’lāán. ⁴¹ A mbwε mé nkáásé, bad bé Ninive bényemé á soñ-tê nchoo ne enén nyongel e bad. Betyēēm mbóñ echě ékwíd enén nyongel e bad nkáá, ayāle áde Jonaa ákánlé’áá bad bé Ninive eyale é Dyöb, bēntédé Abel dé mbéb. Boñ mod adé hén bōōb awě atómé Jonaa, boñ nyéewóglánné mó. ⁴² A mbwε mé nkáásé,

mmwaád awě akamlánnáá alon á Seba, änyemé á son-tê, nchoo ne nyonɣel e bad bé' chii, ätyēem mbón echě ěkwid bó nkáá. Běkwě nkáá áyāle áde Solomonε áyágté'áá, ane mmwaád ambíd se nch-abnede wée nkõnsé rísógé ähye dé awóɣlen mam mé debyéé míme Solomonε áyágté'áá. Bon chii nén mod adé hén awě atómé Solomonε.”

*Nzé edǎǎdǎɣ é mbéb
étimé mod á yǎl ámpē
(Luk 11.24-26)*

⁴³ Yesue ambád ahób aá, “Nzé edǎǎdǎɣ é mbéb ébídé mod áte, ébelé ébwāgē á ehyánɣe ähed abwóg áde ékõmméé áte. Nzé éekude, ⁴⁴ ébelé éhób aá, ‘Mětim ambíd á ndáb eche mémbídtē áte.’ Ape áde épagké ébelé étán née chõmchõm éesaá á ndáb-te, née ndáb ésáá áte ne née bénábpé-’e chό áte. ⁴⁵ Héé ékagké bǎǎb, éke épēen e’dǎǎdǎɣ bé mbéb bémpēe saámbé ábe e’dé ebébtéd tómaa mwēn, bon é’hye é’sól ane mod áte, e’bwóg-ke e’dii áhed. Enε pón dé, ane mod abág ebébtéd tómaa ngáne ánsēbēē abé. Né-ǎǎ, nē dǎǎ ébenlédté ne nyonɣel e ebébtéd e’chii.”

*Túmbé eche Yesue
(Mak 3.31-35; Luk 8.19-21)*

⁴⁶ Ade Yesue álânɣéé bad mímén mekan, nyaá ne Yesue baányan bēmpě bétyéem á ebwóg-te. Béhédé’áá Yesue ábel bon bǎǎbǎǎ békál. ⁴⁷ Hē dǎǎ mod nhóg álânɣéé Yesue aá nyaá ne baányan bépédé, bésine mó ebwóg-te, ákalen mó.‡ ⁴⁸ Héé átímténé ane mod aá, “Nzéé adé echēm nyan, benzéé-’e bédé bǎnned?” ⁴⁹ Hē dǎǎ Yesue

‡ 12:47 Donɣe á kálag dé e’só déewóó’é mímén nchoo.

ányítanné ábē bembapεε ekáá boŋ áhōbē aá,
 “Echēm nyan ne bānned bóó bēn! ⁵⁰ Kénzée awě
 abεle mam nime awēm Titée awě adé ámín áhedée
 adii mwānned abé-’ε echēm nyan.”

13

Ngan e mbál-e-bū

(Mak 4.1-9; Luk 8.4-8)

¹ Mmē mbwε mēn ámbīd e nê, Yesuε ámbīd á
 ndáb-te wée ámbēē, áke ádyēē áse á nkin mé edib-
 é-nzab é Galilia, áyáged bad. ² Bad ábe bēmpě
 áhed bēntōmtēn abuu áte. Nê dēnkāŋ ansól á bōle-
 tē, ádyēē áse áyáged bó. Abē bad bésyāal bétyēm
 á nkin bēwōglān mó. ³ Abēnládtáá ngan áyáged
 bó mekan híin. Ankalé bó ngan aá, “Nkwel-é-
 nzag nhóg ankě mbál asob á nzag-tē. ⁴ Ade ásobεé
 mó nê, donje dénhūn á nzii-tē, menon mēmpě,
 mémad mó asōmted. ⁵ Donje dénhūn á meláá-
 tē wée ndoob énkēmbuú’é áte. Enwāmsēn abíd
 áse ngáne ndoob énkēnchabpé áse áhed. ⁶ Boŋ
 née enyen é ngine épédé, énhyaād ábē bwēm
 é’wé-’ε, áyāle nkan ménkēnsónlé bó á ndoob-tē
 bwām. ⁷ Mbál mēmpēe ménhūn wée mekōd médíí.
 Née mekōd mē mékwógé, mékāŋ akwog áde ábē
 bwēm. ⁸ Boŋ donje dé mbál démpēe dénhūn á
 ndoob e bwām. Mmēn mbál mémbīd áse bwām,
 ríchyáá-’ε bwāmbwam. Donje dé e’sóg dénwālē
 mbwókel é mbum, donje móom ntóób, ábíníí-’ε
 móom meláán.” ⁹ Ade Yesuε amádé nê, ambád áte
 aá, “Kénzée awě awóó metúu áwoge’.”

*Nzom echě ekáá boŋ Yesuε
 ábenláád ngan áyáged bad
 (Mak 4.10-12; Luk 8.9-10)*

10 Ambid e nê, bembapεε ábe Yesue bêmpě mó benben boŋ bésedté mó bánken, “Cheé ékáá boŋ ébenláád ngan áyáged bad?” 11 Yesue ankwentén bó aá, “Dyöb ábágé nyé kunze ábíi kun é nkamlen mí mín, boŋ ene kunze eébagnedεé ne bad bémpee. 12 Kénzée awě awóó nsòŋten ní kun é nkamlen mí mín, Dyöb débād mó mímé nsòŋten abe, ábel nén átòmten awóŋ. Boŋ kénzée awě eewóó, Dyöb dékobén mó ké mwă nsòŋten awě áwóó. 13 Nzom echě ekáá boŋ níkanlé bad ngan edii áyāle bényíne’, boŋ béechemée, bėwóge’, boŋ béēsòŋtānnē. 14 Nén álònte e’yale ábe Dyöb dénlómēnnē nkal é’ dăódəŋ Yesayaa aá,

‘Nyéewōg awóg-ne-awóg boŋ nyéesòŋtēnné, nyéenyīn, anyín ne anyín boŋ nyéechemmé.

15 Nhóbe nén áyāle ábén bad béeheléeé dyam ayáge ámpē.

Békálé metúu, bėládé-’ε mīd. Béewógké, béenyīn-naá dyamdyam.

Nzé énkēmbé nê, né bényīn, béchēm-’ε.

Né bėwōgēn metúu, nlém mímb-pe nsòŋten.

Nzé bėbélé-’ε nê, né bétimén me, né mēchoód-te bó.’

16 Héε Yesue ábádeé ábē bembapεε aláa aá, “Nsimé ídé ne nyé áyāle nyényíne’ mam míme nyényíneé, nyéwōgē-’ε mam míme nyéwógeé. 17 Ne mbále, nlāŋge nyé nén mée, bekal-bé-e’ dăódəŋ ne bad bé Dyöb híin bēnwanén ányín mekan míme nyényíne ne áwóg mekan míme nyéwógé boŋ bėnkényinné, bėnkēnwóg-kaá.

*Yesue atógké ngan e nwén-é-mbál
(Mak 4.13-20; Luk 8.11-15)*

18 “Bɔɔb-pɔɔ nyésòhtɛn ngáne enén ngan e nwén-é-mbál édíí. 19 Nzé mod awóge eyale tɛngene nkamlɛn mí mín, boɲ eesòhtɛne chɔ́, Satanɛ abelé áhyɛ, ahúd mɔ́ chɔ́ á nlém-tê. Echén ndín é bad édii nêngáne mbál míme ríhúné á nzii-tê. 20 Mbál míme ménhūn á meláá-te rílúmte bad ábe békobe’ eyale é Dyɔb ne menyɛngɛ ábwɔg-ábwɔg áde bówógé chɔ́. 21 Boɲ échê eyale éewēnnāadtē bɔ́ á nlém-tê. Bédúbpe chɔ́ á esón é pónde boɲ nzé ndutul ne metake bépédé áyāle échê eyale, bédol yǎl ámbíd. 22 Mbál míme ríhúné á mekôd-te rílúmte bad ábe bówóge eyale é Dyɔb, boɲ kááh ne á asóg, mpúlé mé nkòŋsé ne adəɲ dé abud á bwēm awón ákán bɔ́ nlém áte. Nê ábele’, béehelée ahəɲlɛn ábel mam mé bwām. 23 Mbál míme mɔ́-’ɛ méntān kəse e ndɔɔb rílúmte bad ábe bówóge eyale é Dyɔb boɲ bésóntán-ne chɔ́. Abén bad bébele kəse é mekan nêngáne e’sóg é’ ngun ábe é’wánlé mesonǵé mé mbum é ngun mbwókɛl móom ntóób, ne móom meláán.”

Ngan e mesison

24 Yesue ankalé ene ndun e mod ngan empée aá, “Nkamlɛn mí mín rídé nêngáne mod awě awéné kunze é mbál áwē nzag-tê, 25 boɲ ámbíd e nê, nkuu nhóg áde bad bémáá akún, mod a ekɔyí awě ane mod nhóg, ankě á nzag e ngun-tê wê, awén mbál mé mesison 26 Ade ngun chê ébóótédé akwog, dɔɔ bad bényíne bán mesison mómpe mékwoge’ áwēd-te. 27 Bembəledɛ ábe ane nwóó-nzag bēmpě áwē, bésɛdté mɔ́ bánken, ‘A-Sán, éesaá mbále bán, mbál ní ngun mí bwām mɔ́ wénwēnnē á nzag-tê-ye? Chán ébénlédé boɲ mesison mékwōg áwēd-

te?’ ²⁸ Dóo ákwentanné bó aá, ‘Mod a ekoyí awêm nhóg mó awéné mímê mesison.’ Abê bembaledε bēnsedéd mó bánken, ‘Séke séhub mesison mê ásē-ye?’ ²⁹ Ankwentén bó ámpē aá, ‘Aáy. Nyéēhūbē’, áyāle nzé nyēhóbé bán nyēhube’, nyéēhubén bóobe ngun. ³⁰ Nyémwε ngun bóobe mesison békwoge’ káəŋ ne áde pónde épeé eche bepādtē chó. Ene pónde dóo mēlāā’é bepád mēé, bésébe behūd mesison, bēlad mó áte boŋ béhyaád mó. Ambid e nē, dóo bepādtē ngun, bēbānē chó áwēm etág-te.’ ”

Ngan e mbál-e-bū

(Mak 4.30-32; Luk 13.18-19)

³¹ Yesuε ankalé ene ndun e mod ngan empée aá, “Nkamlen mí mín rídé nēŋgáne mbál-e-bū echē mod átédé boŋ awén áwē nzag-tē. ³² Mbál-e-bū edé mwāmpīn bwāmbwam nzé behágténé chó ne mbál mémpeé. Boŋ nzé ekwogé, ekalé’ tómaa mel mésad mésyāāl. Menon méhyag-ke mūm alóŋ á ngen-tē.”

Ngan e esulten

(Luk 13.20-21)

³³ Yesuε ambé ákālē bó ngan empée aá, “Nkamlen mí mín rídé nēŋgáne esulten éche mmwaád ámuúnédé asii á pān é mbumé ní ngun élaán káəŋ ésule.”

*Nzəm echē ekáə boŋ Yesuε
ábēnláád ngan*

(Mak 4.33-34)

³⁴ Yesuε abēnládtáá ngan áyáged bad. Eeyágte’aá dyamdyam ésebán abēnlédé ngan. ³⁵ Ambel nén álóned e’yale ábe nkal e’dáədəŋ ánhōbpē nén aá,

“Měbenléd ngan nzé nhóbe wée bad. Měyāgēd bó mam níme bēnkēmbí’é bootya á mbooted mé nkōṣé.”

Yesue atógké ngan e mesison

³⁶ Yesue antédé ene ndun e mod, áke asól á ndáb-te. Ahed dóo ábē bembapεε bétané mós, boṅ bēlāngē mós bán, “Tógnéd sé ngan e mesison.”

³⁷ Yesue antimtén bó aá, “Mod awě anwén nímé mbál ní bwám adíi Mwǎn-a-Moonyon. ³⁸ Nzag edíi nkōṣé. Mbál ní bwám nídi bad ábe bédé ásē e nkamlen ní Dyōb. Mesison médíi bad ábe Satanε. ³⁹ Mod a ekoyí awě ane nwóó-nzag-ke, awě anwén mesison áwē nzag-tē mós adé Satanε. Póndé eche bépádeé ngun chó edé asóg dé nkōṣé. Bepád bé ngun-ne bédíi ángel. ⁴⁰ Ngáne bēladeé mesison áte boṅ béhyáád mós, melelem nē dóo ébēē ne bad ábe Satanε, nzé nkōṣé nípedé á asóg. ⁴¹ Mwǎn-a-Moonyon ǎlōm éche ángel áhúd bad ábe bēbēlte bad bēmpēe mbéb, ne bad bésyāēl ábe bēbēle mbéb. ⁴² Bēbwēm bó á dū-á-muú, áhed-taá béchyé’é, bēdyāg-ke meson á nsəl. ⁴³ Ene póndé bad ábe bēmběl-le ngáne Dyōb áhedéé, bēpené’ nēe enyen á nkamlen wée echab Sán. Mod ké ahée awě awóó metúu, áwóge’.”

Ngan t̄ṅεne Nkamlen ní mín

Ngan e nhon níme mēnkoṅnéd

⁴⁴ Yesue ambád ngan empée aá, “Nkamlen ní mín níde nēngáne nhon níme mēnkoṅnéd á nzag-tē, boṅ nēe mod nhóg ádíbté mós, akútén mós. Menyīnge níme ámbēē mēnkǎṅ anke bwēm é’syāēl ábe ánwōṅgē asóm, ábel nén áke áchan ene nzag.

Ngan e aláá dé etógnén

⁴⁵ “Nkamlen mí mín rídé nhəgtén ámpē nēngáne mod a nyongé awě ahədé’áá meláá mé etógnén míme rídé nkun bwámbwam míme áchanéé.
⁴⁶ Anyín áde ányiné aláá áde átómténé abon bwámbwam, áde bésóméé, ankě ábē bwēm é’syāāl asóm, áchān-ne dó.”

Ngan e mbínzé

⁴⁷ Yesue ankāl ngan empée aá, “Nkamlen mí mín rídé nēngáne mbínzé eche bekób-bé-súu bébwémé á edíb-te bon békób nyaa é súu ésyāāl. ⁴⁸ Ade mbínzé émáá alón, bēndöl chó á nkin, bédyēē ásē ábən súu áte. Eche êmbon adyé bēnhē chó á melongé-te. Eche chó-’ε énkēmbon adyé, bēmpīm.
⁴⁹ Né-ó enén ngan elúmte ngáne asóg dé nkōnsé débēē. Dyōb délōm éche ángel áhúd bad bé mbéb átíntē e bad ábe bésáá. ⁵⁰ Bēbwēm ábē bad á dū-á-muú. Ahed-taá béchyé’é bédyāg-ke meson á nsəl.”

Ayáge dékōālē ne dé nchun

⁵¹ Yesue ansədéd ábē bembapεε ké bésónténé mímén mam. Bēnkwentén mó bán bésónténé.
⁵² Né-ó Yesue anláá bó aá, “Meléede a mbéndé ké ahée awě ayágké tēngene nkamlen mí mín adii nēngáne nwóó-ndáb awě abídte bwēm bé ekóólé ne bé nchun wée ákonγεé bwēm.”

Bad bé Nazarēt béekobéé Yesue (Mak 6.1-6; Luk 4.16-30)

⁵³ Ade Yesue áamá ayáged ne ngan, anhidé ádé abwóg á hōm, ⁵⁴ asú ámbíd áwe dyad wée ámbídtē. Awed ayágté’áá bad á ndáb e mekáne. Bad ábe bēnwōg ngáne áyágtéé, yāl enkóm bó áte bwámbwam. Bésədté bánken, “Hée múmó

ákúdé enén ndín e debyéé? Chán múmó ámwagké-
'ε nímén menyáké mésyā́l abel? ⁵⁵ Kíné saá
mwān a kápéntaa ádíí-yε? Saá Maria achyaá
mó-yε? Kíné saá Jemσε, Joseβε, Simōνε ne Ju-
dase bóó bédé baányan-ε? ⁵⁶ Baányan bé be-
baád bésyā́l-le ámpē béedyé'έ á dyad-tē hén
ne syánē-yε? Héé ákúdé enén ndín e debyéé?
Héé ákúdé enén nyaa e ngíne échě ábenléé nímé
menyáké?" ⁵⁷ Né-ῶ, bēnkῶ Yesue. Anláá bó aá,
"Nkal e'dǎǎdǎ awóó' edúbé hǎm ásyā́l étóméé
áwē dyad ne áwe túmbé." ⁵⁸ Ngáne bēnkēndúbéé
Yesue, enkēmbenlé menyáké híin áhed.

14

Kwééd echě Jōνε Ndusenε (*Mak 6.14-29; Luk 9.7-9*)

¹ Ene pón dé Herode awě akamlánnáá alon á
Galilia anwóg mam níme Yesue ábélé'áá. ² Dóó
álāngéé ábē bembaledε aá, "Anén mod, Yesue,
adíi Jōνε, Ndusenε awě ammad awé bon apuúdé.
Néε ákǎá bon awóη ngíne ábel nímén menyáké
mésyā́l." ³ Herode anhób nê áyāle anlóm bad aá
békób Jōνε, béhan mó, béhé-'ε mó á mbwǎg. Ambel
nén áyāle mwaád, Herodyase, awě mwānyan
Filibe ánsēbēē awóη. ⁴ Herode anhé Jōνε, Ndusenε
á mbwǎg áyāle Jōνε anláá mó nén aá, "Weewóó'έ
kunze áwóη Herodyase, mmwaád awě mwānyon."
⁵ Kénéε Herode áhédé'áá Jōνε, Ndusenε awúu,
abédé mbwóg ne bad bé Israel. Bad bé Israel
béndübē bán Jōνε adii nkal e'dǎǎdǎ. ⁶ Bon Herode
antim Jōνε awúu. Nén dēmbenléd epun-έε Herode
ábélé'áá ngande áwēmten epun-έε áchyāádtē.

Echê epun mwän-a-mmwaád awě Herodyase anság esáke á'sō é' bad bésyāāl. Nén dénwōgēd Herōde menyinje bwāmbwam. ⁷Nén dēmbēl ambē mō akag. Anhób nén aá, “Mmwág melē nén, mēbē we kéchéé éche éhedeé.” ⁸Nyaá anláá mō chōm éche átāngéné sáá aheden. Né-ōó anláá Herōde aá, “Bāg με nló míme Jōne, Ndusene á taplēt-te hén bōōb.” ⁹Nén dénwōgēd kēh Herōde ndutul boṅ ngáne āmmadté melē amwé á'sō wēe ábē beken, ambēé kunze aá béhyene nló míme Jōne ábe ane mwän-a-mmwaád. ¹⁰Né-ōó anlóm bad á ndáb e mbwōg ásél Jōne nló. ¹¹Bēmpēén nló mímed á taplēt-te, bēbē ane mwän-a-mmwaád, mō-ε ábe nyaa. ¹²Ambīd e nē bembapēe ábe Jōne bēnkē á ndáb e mbwōg bētéd mō ndim bēke bélime, boṅ bēke bēlāngē Yesue dyam áde ábēnlédé.

Yesue adíté ndun e mod
(Mak 6.30-44; Luk 9.10-17; Jōn 6.1-14)

¹³Ade Yesue áwógé dyam áde ábēnlédé ne Jōne, ansól á bōle-tē áke á abwóg á hōm wēe ábédé mwēmpen. Boṅ áde bad bēwógé bán Yesue amaá ake á bōle-tē, bēnchené nímāb myad békēen mekuu áhíd mō ámbīd. ¹⁴Ade Yesue ábídé á bōle-tē, boṅ anyín ndun e mod, antómtén bō ngal abé, ámād-te bō nkole. ¹⁵Ade bīn é'bóótédé ahín, ábē bembapēe bēmpē áwē, bēhōbē nén bán, “Hén ádé á etūn-tē, pōndé emaa-ε atóm bwāmbwam. Láá ábén bad bétime' á myad-tē míme médé benben, ábel béchan ndyééd eche bédyēē.” ¹⁶Dóó Yesue átímtanné bō aá, “Bēētāngeneé ake. Nyébó nyébe bō chōm éche bédyēē.” ¹⁷Dóó bēhóbēé bán, “Sēwóó e'wēle é'táan ne súu ébe chēmpen.” ¹⁸Yesue aá, “Nyéhyene'.” ¹⁹Ade ábē bembapēe bēpēénédé mō

chó, anláá ene ndun e mod aá bédyεε ásē á nkəákəə m̄n. Hê dóo Yesuε awánlé ábê e'wεle é'táan ne échê súu ébε á mekáá boŋ ánəné ám̄n ásāgnān Dyöb. Ankabtéd bó áte, boŋ ábagé ábē bembapεε aá békabe ene ndun e mod. ²⁰ Bad bésyāāl béndyē ene ndyééd békód, élyāg-ke ásē. Néε béládé echē elyāgé ásē, enlón e'lón dyöm ne é'βε. ²¹ Mesonǵé mé bad míme méndyē ene ndyééd mém̄bē ké e'kálé é'táan. Mmê mesonǵé mé bad mébédé-ε baachóm. Bénkəntónǵé bebaád ne bēndem.

*Yesuε akii á mendib-m̄n
(Mak 6.45-52; Jən 6.15-21)*

²² Ambíd e nê, Yesuε anláá ábē bembapεε aá, bésól á bǒle-tê, békag á'sō á múde mé edib-é-nzab m̄m̄n̄í, boŋ álāngē-'ε ene ndun e mod aá bésūē' áwab mendáb. ²³ Ade moosyāál amáá akε, Yesuε anchágé á ekone m̄n ákáne. Ade ehintén émáá akwε, ambé abé áhed mwəmpεn. ²⁴ Enén pónde Yesuε ábē bembapεε bēnchab bǒle abéen átínté e edib-é-nzab. Bǒle étágé'áá, béehεle'aá akε á'sō áyāle epub é ngíne émbíd bó á'sō-te.

²⁵ Epəg é mbwεmbwε Yesuε ankě á mendib m̄n atán bó. ²⁶ Ade bembapεε bényiné mod akag á mendib m̄n, bēnəŋnéd, bélébé-'ε esaád ne mbwǒg ní ngíne, béhōbē-'ε nén bán, “Nwú móo rídé.” ²⁷ Abwǒg-ábwǒg Yesuε anláá bó aá, “Nlém méēhūnē nyé, mε-εé ndé. Nyéebáá'.” ²⁸ Dóo Petro álāngéé mó aá, “A-Sán, nzé édé bán mmön-εé edé, láá mε níke á mendib m̄n nípe wée edíí nê.” ²⁹ Yesuε anláá mó aá, “Hyǵg.” Dóo Petro ábíde á bǒle-tê ábootéd-te akε á mendib-m̄n əpe wée Yesuε. ³⁰ Boŋ áde ányiné ngáne epub é ngíne étóméé,

mbwóg ménkōb mós, ábootéd-te asú ásē á mendíb-te. Dóó álébpé esaád aá, “A-Sán sōn, wónǵén me!”
³¹ Melemlem mé pónǵé Yesue ansǵd ekáá, achǵá-’ε mós, áhōbē aá, “Chán adúbe ádíí wε mwǵmpīn nén, cheé ékǵá bon nlem nhūnē wε?”
³² Néε Yesue bó Petro básǵlé á bǵle-tē, epub énsōǵ atóm.
³³ Ade nén ábénlédé, ábíníí bembapεε ábe bém̄bē á bǵle-tē bēmbéé Yesue edúbé, bēhōbē-’ε nén bán, “Ne mbále, edii Mwǵn a Dyōb.”
³⁴ Néε béchǵábpé edib-é-nzab, bēmpǵé á múde nímíníí, á mbwóg e Genesarεt.
³⁵ Ade bad ábe bém̄bē áǵđ abwóg á hōm béchémé Yesue, bénlōm bad bán bépεεn bad bé nkole básyǵǵál ábe bēbédé ene pεd e alonǵ.
³⁶ Bad ábe bēmpεén bad bé nkole wéε Yesue béchǵāǵ mós bán ámwε bad bé nkole básitεn ké mesó mé mbóté nímē. Né-óó bad bé nkole básyǵǵál ábe bēnsitén nímε mesó mé mbóté bēndyεé bwám.

15

Ayǵged á bad bé’ bǵóđ (Mak 7.1-13)

¹ Ambíd e nē Befarisia ne bemeléede bé mbéndé bém̄bíd á Jerusalem, bétān Yesue, básεdté mós bánken,
² “Cheé ékǵá bon ábōǵ bembapεε bééhidē’ ayǵge áde ábēđ betaa bétédnédé sé? Béewobpéé mekáá nyaa echē éhēdnéé bon bédyē ndyééd.”
³ Yesue ankwεntén bó aá, “Cheé ekǵá bon nyémpē nyééhídé’ ngáne mbéndé e Dyōb éhōbēé aá débεl, á etútú éche nyéhídéé ayǵge áǵđēn dēn?”
⁴ Dyōb áhōbē aá, ‘Bεé sóó ne nyon edúbé.’ Ahōb-pe ámpē aá, ‘Kénzée awē ahōbē sáá ké’ε nyaá dyam dé mbéb áyǵl bétǵǵéné bēwúú mós.’
⁵ Bon nyé, nyéyǵgte nén bán, nzé mod awóó chōm éche ántǵǵēnē sáá

ké'ε nyaá awôηgen boη alánǵé bó aá mó̄bε Dyöb chό, ⁶ né éesaá nén bán atánǵéné sáá bó nyan* chό edúbé abεεn. Abel áde mod ábélé nê, né nyéetédéé eyale é Dyöb néε dyam á etútú éche nyéhídeé ayáge ádeñ. ⁷ Nyé bedog-badé! Nkal é'dáádəη Yesayaa antánǵén áde ánhōbpē ne e'yale ábe Dyöb dénlōmēnnē mó t̄ηgene nyé aá,

⁸ 'Abēñ bad bébage με edúbé é nsəl ngēñ, boη mímab nlém méesaá áwēm.

⁹ Edúbé éche bébageέ με éesaá dyamdiam, áyāle béyágte bad áhíd mbéndé é baányon byánán édii mbéndé é Dyöb.' "

*Mam nime mébele boη
mod eesáá' á'sō é' Dyöb*

(Mak 7.14-23)

¹⁰ Héε Yesue áchēñléé ene ndun e mod boη álāngē bó aá, "Nyéwóglēñ, nyésōñtēñ-nε με! ¹¹ Saké chōm éche ékag mod á nsəl ébele boη mod eesáá' á'sō é' Dyöb, boη chōm éche ébíde mó á nsəl chόó ébele' boη eesáá." ¹² Ade áhóbé nê, dόó ábē bembapεε bépédé mó benben boη bésedté mó bánken, "Ebíi nén wεé dyam áde móhóbé ábébté Befarisia nlém á abum-ε?" ¹³ Yesue ankwentén bó aá, "Bwεl tée ábe awēm Titée awě adé ámīñ éewéneé, béhūb bó ásē." ¹⁴ Nyéchene bó. Bédii bad bé ndím ábe bélúmte bad bé ndím bémpēe nzii. Nzé mod awě akwedé ndím atómne mod a ndím ampée, búmō béhūñ á echóg-te. ¹⁵ Petro anláá mó aá, "Tógnéd sé enén ngan." ¹⁶ Héε Yesue álāngéé bó aá, "Kááη ne' bōob, ké nyémpē nyéēsōñténée-yε? ¹⁷ Nyéenyínée nén bán, chōm ké ehée éche mod ádyédé, ésólée

* **15:6** Sáá bó nyan; donje á kálag dé e'só déewóó'é bó nyan.

mó á nsəl, étim á abum-tê, boŋ ébidte mó á yǎl-ε?
¹⁸ Boŋ mam níme mod áhóbεé mbíde mó se á nlém-tê. Mmén mam mó-'aá mébele mod boŋ eesáá' á'sō é' Dyōb. ¹⁹ Ayāle á nlém-tê dōo mewēmtεn mé mbéb méhúε'έ níme mékəə boŋ ábelé mam mé mbéb nêŋgáne, ewúεn, akáb dé mesón á ndáb e e'wóngé, echíb, abíd á mbóŋ é metóm, ne mehóben á mbíd. ²⁰ Mmén mam móo mébele boŋ mod eesáá' á'sō Dyōb. Boŋ saké adyé á ndyééd áde éewobpεé mekáá ngáne béhεdεé, débēl boŋ eesáá."

*Adúbe áde mmwaád a Kanahan
 (Mak 7.24-30)*

²¹ Ambíd e pónde, Yesue anhidé adê abwóg á hōm átīm á pεd e mbwóg echē enchiitén myad mé Tirε ne Sidón. ²² Hê dōo mmwaád a Kana nhóg awē adyé'áá adê abwóg á hōm ápééné awé áwē boŋ áhōbē nén aá "A-Sáj, Mwǎn a mbyaa níme Dabidε, sōn wóg με ngol! Awem mwǎn a mmwaád atage bwāmbwam, áyāle edəádəŋ é mbéb édé mó áte."
²³ Boŋ Yesue ekéntimténne mó dyamdyam. Hê dōo ábē bembapεε bétáneé mó, boŋ béchāā mó nén bán "Láá anén mmwaád wεé ákag áyāle ahídne syánē ntogag ámbíd." ²⁴ Dōo Yesue ákwεntanné bó aá, "Bad bé Israel ábe bédé née ndyōŋ ní mbód níme mbóó bóo Dyōb álómé με awōŋεn." ²⁵ Néε ane mmwaád áwóge nê, ankwē Yesue á mekuu, boŋ áchāā mó aá, "A-Sáj, wóngén με." ²⁶ Dōo Yesue ákwεntanné aá, "Eesáá bwām átéd ndyééd e bānbān boŋ ebwémé mbwé." ²⁷ Dōo ane mmwaád átimtanné mó aá, "Nê dēn A-Sáj, boŋ káŋne mbwé édyág púuted é medyé éche ábab bésáá béhúnté."

28 Hê dóo Yesuε ákwɛntanné mó aá, “A-mwǎn-a-mmwaád, ewóó adúbe ámbáá. Eɓenled ngáne éhɛdɛé.” Melemlem mé pónDé, ane mmwaád awe mwǎn-a-mmwaád andyɛé bwâm.

Yesuε achõhté ndun e mod

29 Yesuε anhidé ádé abwóg á hõm, ápõŋ á nkæg mé edib-é-nzab é Galilia. Ankě adyɛɛ ásɛ á ekone mín. 30 Ndun e mod empě áwē. Bépééné’áá bad ábe bésyágté’áá, ábe bēnkwx̃ ndím, ábe mekuu ménwɛɛ, e’bóbé ne ekud é bad bé nkole bémpēe. Bébánné’áá ábê bad bésyāɓl á’sō wɛɛ Yesuε, áchōōd-tɛ bó. 31 Menyáké ménkōb ene ndun e mod áde bényiné nɛɛ bad ábe béehōbe’aá akan nɛɛ béhóbɛé akan. Abe mekuu ménwɛɛ béntyēem bwâm, ábe bésyágté’áá békag bwâm. Abe bēnkwx̃ ndím bényinne’. Békɛné Dyõb á bad bé Israel.

*Yesuε adídté ndun e mod
(Mak 8.1-10)*

32 Yesuε anchélé ábē bembapɛɛ, álāngē bó nén aá, “Ndé enén ndun e mod ngɔl áyāle békébē ne mɛ e’pun é’láán, béewóo-’áa chõm éche bédyákē bɔɔb. Meéhēdɛɛ mɛé béhide hén ne nzaa, áyāle béhele sɛ béhún ásɛ á nzii.” 33 Dóo ábē bembapɛɛ bē bésɛdtɛé mó nén bán, “Héé syánē dékudté ndyééd á ehyánge-tê hén echě ěkwõg enén ndun e mod?” 34 Yesuε ansɛdéd bó aáken, “E’wɛle é’táj nyéwóó?” Bēnkwentén bán, “E’wɛle saámbé ne nguse é súu ésad.” 35 Dóo Yesuε álāngé ene ndun e mod aá bédyɛɛ ásɛ á ndɔɔb-tê. 36 Héé átédé ábê e’wɛle saámbé ne échê súu, ásāgnān Dyõb, ákabtáád bó áte, ábagé ábē bembapɛɛ, bó-’ɛ békabpé ene ndun

e mod. ³⁷ Bad bésyāāl béndyē ene ndyééd, békód-
te, kááj élyāg-ke ásē. Echē enlyāg ásē enlón e'lón
saámbé. ³⁸ Mesonǵé mé bad míme méndyē ene
ndyééd mébédé e'kálé é'niin. Mmē mesonǵé mé
bad mébédéε baachóm, bénkêntónǵé bebaád ne
bëndem. ³⁹ Héε Yesue álânǵéé ene ndun e mod aá
bésūē' áwab mendáb. Ade áamáá bó aláa nê, ansól
á bǵε-tê, áke á mbwóg e Magadan.

16

*Béhédné Yesue
e'chemléd é' menyáké*

(Mak 8.11-13; Luk 12.54-56)

¹ Ambíd e nê, Befarisia ne Besadusia bēnkē
wéε Yesue ákag mó. Bēnlāā mó bán álúmed bó
e'chemléd ábe é'húú ádyōb. ² Dóo Yesue álânǵéé bó
aá, “Nzé ngukél epedé, nyēhóbe bán, ‘Aboεe áyāge
ámīn, nê álúmte bán bīn béboǵ chān.’ ³ Nzé bīn
é'sánǵé-’ε, nyēhóbe bán, ‘Aboεe áyāge ámīn, bīn-ne
é'wábpé, nê álúmte bán mbúú échā.’ Nyēbíε' bīn
alán ámīn, ngáne bēbēē, boǵ nyéēhēlēē mam míme
mébenlad chii achem.* ⁴ Echén ebébtéd é nyonǵel,
nyéēhēdēē Dyōb awógen, nyéhede-’ε e'chemléd bé
menyáké! Boǵ nyéekudté nzése e'chemléd bé
menyáké ábe nkal é'dáóðəǵ Jonaa bēnpən.” Dóo
átédte bó, boǵ ákag.

Esulten éche Befarisia ne Besadusia

(Mak 8.14-21)

⁵ Yesue ne ábē bembapεε bēnchabé edib é nzab
ámīn, boǵ bembapεε bēnchatén e'wεle awále áyāl.

* **16:3** Donge á kálag déēwóó'ε e'yale ábē Yesue ngáne é'ténlédé á
nchoo 2 ne 3.

6 Yesue anláá bó aá, “Nyétêd pón dé ne esulten éche Befarisia ne Besadusia.” 7 Hée ábē bembapεε bēn ne bēn bébóótédé ahób bán, “Ahóbé nê áyāle syāā deewānλέέ e’wεle áyāl.” 8 Yesue ambíí chōm-εε békálé. Dóo áσεdτεέ bó aáken, “Cheé nyé bēn ne bēn nyéhóbεέ áyāle e’wεle ábe nyéewōó’έ? Chán adúbe ádíí nyé mwāmpīn nén? 9 Kááh ne’ bōób, nyéesóηténé-ε? Nyēmaá achaten ngáne méndidεε e’kálé e’ bad é’táan ne e’wεle é’táan. Ámbíd echē bémáá ene ndyééd adyé, e’lón é’táh echē enlyəg ásē enlōnnē? 10 Nyéchāténé kááh ne adíde áde méndidεε e’kálé é’ bad é’niin ne e’wεle saámbé. Ámbíd echē bōmpē bémáá adyé, echē enlyəg ásē ch-’ε enlón e’lón é’táh? 11 Ade nlangé nyé mée nyétédεn esulten pón dé, saké ewεle chēn chóo rnhóbé’áá. Nyétêd pón dé ne esulten é Befarisia ne Besadusia.” 12 Dóo bembapεε bétímé asóηten bán saké esulten éche bébenλεέ ewεle chóo Yesue ahóbé’áá aá bétédεn pón dé bon ayáged áde Befarisia ne Besadusia béyágté’áá dóo ákóηté’áá ahób.

*Petro ad Yesue mó
adé Ane-awě-Béwógte
(Mak 8.27-30; Luk 9.18-21)*

13 Yesue anké á mbwóg e Kaisaria Filipi. Ade ápédé áwed, dóo áσεdτεέ ábē bembapεε aáken, “Nzé-módé bad bó béhóbεέ bán Mwān-a-Moonyon adé?” 14 Bēntimtén mó bán, “Donge á bad béhóbε bán edii Jonε Ndusενε, bēmpē bán Elaijaa, ábíní’-ε bán Jeremayaa ké’ε nkal é’dáádəη nhóg ampée.” 15 Hée Yesue áσεdτεέ bó aáken, “Bon nyébēn-ne, nzé-módé nyéhóbεέ bán ndé?” 16 Simōn Petro ankwentén aá, “Wε-εé edé Ane-awě-Béwógte,

Mwǎn a Dyöb áde áde á alongé.” ¹⁷ Yesue antimtén aá, “Nnam ndé ne we, a-Simōn, mwǎn awě Jonaa. Saké moonyonj álangé we nê, bonj echem Sáj awě adé ámīn mósó ahóbté we. ¹⁸ Né-ós a-Petro nlánge we,† weé edé ndim-e-aláá. Amīn e ene ndim e aláá dósó mélōngē nīmēm mwembé. Ké ngine e kwééd éehenlé nīmē mwembé ahóbed ásē. ¹⁹ Awōh dósó mébéé mekií mé nkamlēn mí mín. Kéchéé éche ébéné á nkōhsé, né ébénndé ámīn. Kéchéé-’ε éche ébágé kunze a nkōhsé, né ébágnédé kunze ámīn.”

*Yesue ahóbé tǎngene
nīmē metake ne echě kwééd
(Mak 8.31-9.1; Luk 9.22-27)*

²⁰ Héé Yesue ásíméé ábē bembapεε etúu áte nén béēhōbē bán mósó módē Ane-awě-Béwógté. ²¹ Bootya ene póndé, Yesue ambootéd ábē bembapεε alúmed áte aá móťāngēnē akε á Jerusalem. Awed-taá mókudté metake híin á mekáá mé bad bémbáá, beprisε bémbáá ne bemeléede bé mbéndé. Aá béwūū mó, bonj e’pun ábe é’lonténé é’láán móspuú. ²² Dósó Petro átímné Yesue á nkεg bonj ákεgé átimed mó áte, áhōbē nén aá, “A-Sáj, Dyöb déekwénténné mbéd aá nén ábenled ne we.” ²³ Héé Yesue ákúnnédé bonj áhōbē wéε Petro aá “Hidé me á’sō-te, a-Satan! Cheé ékóá’ε me ábel mewēmtēn mé Dyöb? Ehóbe nê ne mewēmtēn mé moonyonj saké mé Dyöb.” ²⁴ Dósó Yesue álangéé ábē bembapεε aá, “Kéznéé awě awémténé me ahíd, atāngéné ásob yǎl mendíb, ápēm áde awōg, bonj áhíde me. ²⁵ Ayāle kéznéé awě ahede áde alongé

† **16:18** Petro: á ehób é Grikia adii ndim e aláá.

ason, äböd dö. Kénzée-'e awë äböd ädē alongé äyäl echēm, äkud dö. ²⁶ Nsyāñ rihéé mod äkudté nzé akudé nkōñsé rísyāäl bon abódé ädē alongé? Ké-'e, cheé mod áheleεε áβε äkōde ädē alongé? ²⁷ Nlānge nyé nímén mekan äyāle Mwän-a-Moonyon äpë ne ehúmé éche eche Sāñ nchoo ne éche ángel. Ene pónde döo äkōgsēnnē ké'ε ánamédté kénzée tāngene chōm éche ämbēnlé. ²⁸ Ne mbāle nlānge nyé nén mεé donge á bad átíntē echēn béenyínēnnē kwééd dīd ésebán bényíne née Mwän-a-Moonyon ápééné nímē nkamlēn á nkōñsé.”

17

Yäl ehāñléné Yesue

(Mak 9.2-13; Luk 9.28-36)

¹ Ambīd e epun ntóob Yesue ankeén Petro ne Jemε bó mwānyan Jonε á mbōod echē echabé ámin. Bēnpēn-εé bémbē áhed. ² Dōo ábē bembapεε bényíné née áhāñléné, e'só é'pené mó á nló nēngáne enyen. Mbóté chō-'ε épübē mó féréd émwaá-'ε áte. ³ Abwōg-ábwōg, ábē bembapεε bényīn née Mosεε ne Elaijaa bébídé táléd, bóobε Yesue békale'. ⁴ Dōo Petro álāngεé Yesue aá, “A-Sāñ, ébóó ngáne syāā dédíí hén. Nzé edāá, mēlōñ e'bem é'láán, échōñ, éche Mosεε ne éche Elaijaa.” ⁵ Eépedεé ké amad á nsäl bon mbag echē ekine áte ékūtān bó. Héε béwógεé ehób ébīde á mbag-tē nén, “Awem Mwän a nlém nén, awógte mε menyīnge. Nyéwógne mó.” ⁶ Ade ábē bembapεε béwógé échē ehób, bémbwōg mebóbōñ, básōñ-'ε e'só ásē ne mbwōg ní ngíne. ⁷ Dōo Yesue ápédé wéε bémbēē bon ábānē bó ekáá á yäl, áhōbē aá,

“Nyéhíde ásē, nyéebáá’.” ⁸ Ade bényéné nló ámin, bényin Yesue mwēnpen. ⁹ Ade bóbōó bésudéé á mbōod mīn nê, dōo Yesue ásiméé bó etúu áte áhóbe’ aá, “Nyéelángé modmod dyamdyam áde nyényiné kááŋ ne á pónde echē Dyōb dépuúdté Mwān-a-Moonyon á kwééd.” ¹⁰ Héé ábē bembapēé bésēdtéé mó bánken, “Cheé ekáá bon bemeléede bé mbéndé béhóbé nén bán Elaijaa atáŋgéné asébe dé ape bon Ane-awě-Béwógté äpě?” ¹¹ Yesue antimtén bó aá, “Ne mbále, Elaijaa atáŋgéné asébe dé ape, atíí-’ε mam mésyāī. ¹² Bon nlānge nyé nén méé Elaijaa ammād ape, bon bad bénkēnchemmé mó, bēmbēl-ε mó ngáne bēndəŋgé. Melemlem né-’aá Mwān-a-Moonyon átagké áwab mekáá.” ¹³ Enén pónde dōo ábē bembapēé bésōŋtēnnē nén bán Jōne, Ndusene móo áhóbéé.

*Yesue achōŋté mwān a mwēnchóm
awě edáádəŋ é mbéb émbēé áte
(Mak 9.14-29; Luk 9.37-43a)*

¹⁴ Ade Yesue ne ábē bembapēé bétimé ámbīd ámpē bon bétán ndun e mod, mod nhóg ampě áwē, akóg mebóbóŋ, bon áhóbē nén aá, ¹⁵ “A-Sán sōn, wóg awem mwān ngol. Awem mwān a mwēnchóm akonle nkole mé ekikíd, atage bwāmbwam. Ayōgké ahún kááŋ ne á muú-te ne á mendīb-te. ¹⁶ Mempēén mó wéé ábōŋ bembapēé, bon béheleé mó ahood.” ¹⁷ Dōo Yesue átimtanné aá, “Wáá! Nyé bad bé’ chii, mbeltéd nímēn méētyéeméé, nyéewóo-’áa adúbe. Chán mépéé nyé adyen hén-ēē? Chán mépéé nyé awesen-ē? Hyenáád me mwān awed hén.” ¹⁸ Dōo Yesue ákamlanné edáádəŋ é mbéb éche étágté’áa ane

mwän aá ébíd, bon ébíd-tε. Abwōg-ábwōg ane mwän áchōŋ-’ε. ¹⁹ Ambíd e pónde bembapεε ábe Yesuε béntān mó, bon bésedté mó á kunte nēn bánken, “Cheé ênkōŋ bon sēnkēnhēl échē edəədəŋ é mbéb abided?” ²⁰ Dóo Yesuε átimtanné bó aá, “Ayāle adúbe ádé nyé mwāmpīn. Ne mbále nlānge nyé nēn mεé, nzé nyēwóó adúbe áde ádé mwāmpīn nēngáne mbál-e-bū, né nyéékamlén échén ekone bán éhide hén, étim híníí, étim-mε nē dēn. Dyam ké ahóg déetómmé nyé áte. ²¹ Nyéhελεσε nyébídéd enén ndín e edəədəŋ é mbéb nzé nyékānne, nyédidé-’ε yāl nzaa á mekáne-té.”*

*Yesuε ahóbé ámpē
ngáne bad béwūū’ é mó
(Mak 9.30-32; Luk 9.43b-45)*

²² Yesuε ne ábē bembapεε bēnladén áte hōm ahóg á mbwóg e Galilia. Héε álāngeé bó aá, “Bébéé Mwān-a-Moonyon á mekáá mé baányon. Bó-’aá béwūū mó. ²³ Bon Dyōb dépuúd mó ámbíd e e’pun é’láán.” Ade bembapεε béwógé nē, bēnwōg ndutul bwāmbwam.

Yesuε asāngé táásε e Ndáb-e-Dyōb

²⁴ Yesuε ne ábē bembapεε bēmpē á dyad á Kape-nahum. Ahed dóo bad ábe bésānté’áá táásε e Ndáb-e-Dyōb bétané Petro bon bésedté mó bánken, “Kíné awen meléede eésāngéé táásε e Ndáb-e-Dyōb-e?” ²⁵ Petro antimtén bó aá, “Asānge’.” Ade Petro ásólé á ndáb sólén, eépedεé dyam ahób bon Yesuε ásedté mó aá, “A-Simōn, chán ényíné ádén akan? Benzébádé kōŋ é nkōŋsé ésaŋteé e’sāngé

* **17:21** Donje á kálag dé e’só déewóó’ é nímén nchoo.

ké'ε tááσε? Bǎn bé alon-ε, ngé beken?"† 26 Petro ákwentén aá, "Beken." Yesue aá, "Nê álúmte nén bán, bán bé alon béetânγενεέ asaa. 27 Bon ké nê, ábel nén deélinśé ábê bad ábe básante tááσε, ké ébwēm e'chôb á edib-é-nzab-tê. Súu eche wésēbēē akób, éne de chó nsal áte, wētān mōné míme mékwog sóo tááσε asañned áwēd-te. Téd mó, ésañned sóo."

18

Nzéé atómténé mod ambáá abé á'sō é' Dyöb?

(Mak 9.33-37; Luk 9.46-48)

1 Eebemεέ áte ámbīd e nê, bembapεε ábe Yesue bêmpě áwē, básēdēd mó bánken, "Nzé-módé-'ε atómténé mod ambáá abé á nkamlen mí mín?" 2 Hē dōo Yesue áchénlé mwēndem nhóg, áttīdē mó áwab tīntē, 3 bon áhōb aá, "Ne mbále nlanje nyé nén meé ésebán mod ahǎñléné ádē alongé bon abé nēngáne anén mwǎn, eéhēlēε-se asól á nkamlen mí mín. 4 Né-óó, kénzée awě asūdté yǎl nēngáne anén mwǎn né móo atómténé mod ambáá abé átīntē e bad ábe bédé ásē e nkamlen mí mín. 5 Kénzée awě akobé enén ndín e mwǎn á dīn ádēm, né akobé με. 6 Bon kénzée awě abělté enén ndín e mwēndem awě adúbpé με mbéb, émbē mbon né bēntáá ene ndín e mod sánkalaa a aláá á nkǎñ, bon béhúnéd-te mó wēε edīb é nkwe étómténé achab ásē. 7 E'béb é' yǎl áte ne nkōñsé áyāle mekǎgsen míme mébelte bad mbéb. Mekǎgsen métāngéné ape, bon e'béb é' yǎl áte ne mod awě abělté mod ampée mbéb. 8 Nzé échon ekáá ké'ε ekuu ébelte wε mbéb, esél

† 17:25 Ene póndé beken bōo básāngé'áá tááσε é kǎñ.

chó, épim. Edé mbon wε ákud alongé ne eped é yál tómaa wε áwón mekáá mébe ké'ε mekuu mébe bon bébwém wε á muú níme méédímé'.⁹ Melemlem nzé ádon ðíd ábelte wε mbéb, ehúd dós, épim. Edé mbon wε ákud alongé ne ðíd ahóg tómaa wε áwón mǐd mébe bon bébwém wε á ðü-á-muú.

Ngan e ndyɔŋ ní mbód níme mémḃḃḃ
(Luk 15.3-7)

¹⁰ “Nyényín nén bán nyéetédéé nímén mpín ní bán ké nhóg nkóntéd, bán méesaá etógnén. Nlânge nyé nén mée ángel éche éne' bós ébág á'sō ábe echem Sán awě adé ámín áhóbe bós.*¹² Chán nyényíné ádén dyam? Nzé mod awóó mbwókel é ndyɔŋ ní mbód, bon nhóg mbóó, ngómē átedé nímíní móom mé ndyɔŋ ní mbód abog ne abog wée bedyákē medyé á ekone mǐn áke dé ahed nímé nhóg níme mbóó?¹³ Ne mbále nlânge nyé nén mée, nzé adǐbté-ε mós abelé awógén mós menyinje tómaa nímíní móom abog ne abog níme ménkēmbóó.¹⁴ Melemlem nē dós echen† Sán awě adé ámín éhedéé aá ké mpín ní mwéndem née nímén mbóó.

Mwǎnyon awě aběnlé wε awusé

¹⁵ “Nzé mwǎnyon aběnlé wε awusé, tán mós wée nyúmō bad bébe bēnpēn nyédíí, échu mós dós aláa. Nzé achemé adē awusé, né nyé mwǎnyon nyétimé ásē.‡¹⁶ Bon nzé eékwentene aá mópánné wε, etéd mod ampée nhóg ké'ε bébe ékēēn áwē, ábel nén,

* **18:10** Donje á kálag dé'sō ábáde nchoo 11: Nyébíi nén bán Mwǎn-a-Moonyon apedé áson bad ábe bēbóó. † **18:14** Echen: donje á kálag dé'sō áwóó echem. ‡ **18:15** Aběnlé we awusé: donje á kálag dé e'só áwóó abelé awusé.

‘Mbéb ké ríhée míme éhóbé wée abelé we míbyên ne mbónj ébe ké’ é eláán.’[§] 17 Nzé eékobe káájne chõm-éé échê mbonj éhóbé, épēēn mó á mwembé. Nzé eékwentene ké bó awóglen, etéd mó née mod awě eedúbpe áyāl e míme nsõjten káa nêjgáne nsaada-tááse.*

*Yesue aá bembapēē bēwóó
ngine ákâj ne ábe dyam kunze*

18 “Ne mbále, nlânge nyé nén meé, kéchéé éche nyébéné á nkõjsé ébénnéde ámín. Kéchée-’é éche nyébágé kunze á nkõjsé, ébágnéde kunze ámín.

19 Nlânge nyé ámpē nén meé, nzé nyé bad bébe nyéchémtné áyāle kéchéé bonj nyéhédé chó á mekáne-tê, echem Sánj awě adé ámín ábě nyé chó.

20 Ayāle wée bad bébe ké’ é beláán beládné áwēm dīn, mémpē ndé áwab tīntê.”

*Ngan e mod-a-nsón a kâj
awě enkênlagsén waáb*

21 Hê dóo Petro ápedé wée Yesue, bonj ásedté mó aá “A-Sánj, nzé mwänned abenle me awusé pónde téé, ngen étáj nítájgéné mó alagsen? Káájse ngen saámbé-ye?”

22 Dóo Yesue átimtanné mó aá, “Nlânge nyé nén meé, saké ngen saámbé, bonj móom mé ngen saámbé ne saámbé.† 23 Nê dóo édíí á nkamlen mí mín. Dyõb ákamlanné nêjgáne kâj pág echě echénlé bad ábe bébele nsón ásē echê, ânõn mōné míme bó ké ahéé bēwánlé mó.

§ 18:16 Nén áténléde á kálag e Dyõb, Diateronomi: 19.15.

* 18:17 Bad bé Israel béndübē nén bán besaad bé tááse bóo bétómtné bad bé mbéb abé, bán béesól-laá á nkamlen mí mín.

† 18:22 Móom mé ngen saámbé ne saámbé: donje á kálag dé e’só áwóó móom mé ngen saámbé ngen saámbé.

24 Abooted áde ábóótédé ânən mənέ míme ábê bad béwánlé mó, dóo bad bépéénédé mó mod nhóg awě anwálé mó nkúú ní mənέ. 25 Ane mod enkênhenlé ádē alúm atwε, né-óó kâη enhób aá básóm mó nchoo ne mwaád ne bán nêηgáne betân, básóm-mε bwēm é'syāāl ábe áwóó. Mmê mənέ mébē ásábe áde alúm. 26 Ane mod ankwě kâη á mekuu, áchāā mó aá, 'Béε me pónδέ, mětwe ádoη alúm ásyāāl.' 27 Kâη enwóg mó ngol, anchené mó aá ákag, álagsén-ne ádē alúm. 28 Néε ane mod áhídté hê, amboméη waáb awě mómpē abel'é'áá nsón ásē e kâη. Waáb ne anwálé mó mwā mənέ awě énkēmbuú áte. Dóo átólé waáb á mengogíd, aá ásábe mó mímé mənέ. 29 Waáb ankwε mó á mekuu, áchāā mó aá, ábe mó pónδέ aá, móōsābē mó ádē alúm. 30 Ane mod enkênlagsénné waáb, anhé mó á mbwog aá kóη né asábpé áde alúm boη bébídéd mó. 31 Ade bad ábe bébédé áhed ábe bómpē bébélé'áá nsón ásē e kâη bényíné dyam áde ábénlédé, bénlīη bwāmbwam. Bēnkě kâη dyam ásyāāl áde ábénlédé aláa. 32 Né-óó, kâη enchélé ane mod, álāngē mó aá, 'Ekúkú é ləə nén! Menlagsén wε alúm áde wénwālēē mε áyāle wenchán mε. 33 Cheé ékáá boη weewóge wěn ngol melemlem nêηgáne mε-'ε ménwōgkē wε ngol?' 34 Kâη ênlīη bwāmbwam, né-óó anlóm ane mod á mbwog aá béwóged mó ndutul. Aá ábé-'ε á mbwog kóη né asábpé áde alúm ásyāāl." 35 Né-óó, Yesuε ansógtén nén aá, "Nê dóo Titée Dyöbe awě adé ámīn ábenlé. Nzé weélagsene mwānyoη ne mímōη nlém ísyāāl, né Dyöb dékōgsēη wε ngáne ene kâη énkōgsēnné ane mod."

19

*Ayáged tâḡene anan
dé mmwaád á e'wóngé
(Mak 10.1-12)*

¹ Ade Yesue áamá nímén mekan ahób, anhidé á Galilia áke á mbwóg e Judeya, áchābē á ped e edíb é Jodan eníníí. ² Ndun e mod enhíd mó áwed, áchōōd-te bad bé nkole. ³ Donge á Befarisia bémpě áwē ákæg mó. Bēnsedéd mó bánken, “Mbéndé echêd ebagé kunze nén bán, mod ánan awě mwaád áyāle nyaa e nzom ké ehé-ye?” ⁴ Yesue ankwentén bó aáken, “Nyéeláá’é á kálag e Dyōb nén bán á mbooted, Dyōb dēnhæg bó mmwaád ne mwENCHÓM-ε?” ⁵ Dyōb á hóbpe aá, “Ayāle né-ǎǎ, mwENCHÓM ātēdē sáá ne nyan abé ne mwaád, boḡ búmō bad bébe bétim mod nhóg. ⁶ Né-ǎǎ, búmō béesaá ámpē bad bébe, boḡ bédii mod nhóg. Né-ǎǎ, échě Dyōb áládé, modmod eepáá’.” ⁷ Hē dǎǎ ábē Befarisia bēsēdtēé mó bánken, “Nzé édé nē, cheé-ǎǎ ênkǎḡ boḡ Mosēe ábagé bad kunze aá, mod ábe mwaád kálag échě elúmte nén bán, e'wóngé é'máá boḡ ánan mó.” ⁸ Dǎǎ Yesue álāngēé bó aá, “Mosēe ambǎg nyé enén kunze áyāle nyēlēlé nlém á abum. Enkēmbáá nē á mbooted mé nkōḡsé. ⁹ Né-ǎǎ, nlāngē nyé nén mēé, mod ké ahéé awě anané mwaád ésebán ane mmwaád akábé asón, nzé ene ndín e mod awóó mmwaád ampée, né akábé asón.” ¹⁰ Hē dǎǎ ábē bembapēe bēlāngēé mó bán, “Nzé nén dǎǎ mekan mé mmwaád ne nchóm médíí, né éesaá nsyáḡ áwóḡ mmwaád.” ¹¹ Yesue antimtén bó aá, “Saké mod asyāél ahēle ákob ádén ayáged. Boḡ dékōbnéd ne bad ábe Dyōb ábágé dǎǎ.

¹² Nyêbíí nén bán, nzom édé hiin échê ékáá bon bad béewōō bebaád. Behóg bédé ábe béchyaáténé nê. Bémpeē-’ε bédé nê áyāle bad bébélé bó nê. Abíníí-’ε, bébélé yāl nê ábel bon bébel nsón mé nkamlen ní Dyöb. Kénzée awě ahelé ádén ayáge akob, ákob dó.”

*Yesue anämté bëndem
(Mak 10.13-16; Luk 18.15-17)*

¹³ Bad bêmpeén bëndem wê Yesue nén bán ábán bó ekáá á nló, ákänned-te bó. Abē bembapεε bénkānē ábe bad áte. ¹⁴ Bon Yesue anláá bó aá, “Nyétede bëndem béhyag áwēm, nyéekáá bó, áyāle nén, nyaa é bad née bó chōó éwóó nkamlen mí mín.” ¹⁵ Né-ōó, Yesue ambán ábê bán ekáá á nló. Ambíd e nê, anhidé áhed.

*Nhən mí bad
ne nkamlen ní Dyöb*

(Mak 10.17-31; Luk 18.18-30)

¹⁶ Póndé póg mod nhóg ampě wée Yesue, ásedté mó aáken, “A-meléed, dyam á bwâm áhéé rítāngéné ábel, ábel nén níkud alongé áde déemaá?” ¹⁷ Héε Yesue ákwentanné mó aá, “Chán éhééé ésedté me dyam áde áde dyam á bwâm? Mod nhóg mwēnpēn mó adé awě adé mod a bwâm. Kongé’ mbéndé é Dyöb nzé ehede we mókud alongé áde déemaá.” ¹⁸ Dóó ane mod ásedtéé mó aáken, “Mbéndé éhéé?” Yesue ankwentén mó aá, “Weewúé’ mod, weekábé asón á ndáb e’wóngé, weechíbé’, weebídé mbón e metóm, ¹⁹ beé sóó ne nyon edúbé, édāη-’ε mwānyon nēngáne echon yāl.” ²⁰ Héε ene kódemod élāngéé Yesue aá, “Nhídé échén mbéndé ésyāāl; cheé émpēe éhedne me ábel.” ²¹ Yesue antimtén mó aá, “Nzé ehede wée

mówóó awusé á yǎl ké ahóg, kǎg ésôm bwēm é'syāāl ábe éwóó, étéd nímé mǎné ébe betóótókē bé bad. Nzé ebelé nê, wěkǔd nhon ádyōb. Ene pón dé éhye éhíde me. ²² Ade ene kódemod áwógé nê, anwóg mbéb áte bwâmbwam áhídē-ε áyāle ambé nhon bwâmbwam.”

²³ Hée Yesue álângeé ábē bembapεε aá, “Ne mbále nlan̄ge nyé nén meé él̄l̄l̄ áte nhon mí mod ásól á nkaml̄en ní Dyōb. ²⁴ Nl̄áa nyé ámpē nén meé édé mwǎn a akan sǎn̄kalaa a nyam n̄εε Kamêl âpon̄ á ep̄on̄ é nd̄onde tómaa nhon mí mod ásól á nkaml̄en ní Dyōb.” ²⁵ Ade bembapεε béwógé nén, yǎl enkóm bó áte bwâmbwam. Bênsedéd bánken, “Nz̄éé-ṽ ah̄ele ákud e'soóson̄?” ²⁶ Hée Yesue ánóné bó chóson̄ bon̄ áhōbē aá, “Ne baányon̄ nén déeh̄el̄éé se ábenléd bon̄ ne Dyōb dyamdyam déel̄el̄éé áte.” ²⁷ Hée Petro áhób̄éé aá, “N̄on̄é, s̄et̄éd̄té ch̄om̄ ésyāāl áhíd wε, cheé-ṽ ébē ním̄ed̄ nsyáñ.” ²⁸ Hée Yesue álângeé bó aá, “Ne mbále, nlan̄ge nyé nén meé, pón dé ech̄é Mwǎn-a-Moonyon̄ ádyε̄é' é á atii dé nkaml̄en ne éche eh̄úm̄é ésyāāl á nkōñsé míme r̄h̄úé', nyé bad dyôm ne bébe ábe béhíde me nyémpē nyé̄dyéé á metii mé nkaml̄en, nyékāād̄té metúmbé mé Israel dyôm ne mébe. ²⁹ Kénz̄éé-ε awē at̄éd̄té éche ndáb, baányan̄, sáá, nyaá, bǎn, ne eche mbwóg áyāl ech̄em, ákud ch̄ó mbwók̄el e ngen, ákūd-te alongé áde déemaá'. ³⁰ Bon̄ bad híin̄ ábe bédé á'sō b̄oob̄ bélyaḡ mbíd, híin̄-ne ábe b̄enlyaḡ mbíd bébē á'sō.”

20

Ngan e bad bé nsón

¹ Hê dǎo Yesue ákaleé ngan aá, “Nhóbe nê áyāle nkamlen mí mín rídé nhəgtén nēngáne nwóó-nzag nhóg awě ambíd á ndáb epog é mbwembwe áke dé ahed bad ábe ásābēē, ábel nsón áwē nzag-tê. ² Bǎsbǎo bēmpě á nchemten áyāle nsábe mé epun é bǐn bonj álómé bó áwē nzag-tê. ³ Ane nwóó-nzag antim ambíd ámpē á dyad-tê á ngǎj abog. Antán bad bé nsón bēmpēe áhed. Bentyēem ngēn, béebile’áá chǒmchǒm. ⁴ Héε álāngεé bó aá, ‘Nyémpē nyéke nyébel nsón áwēm nzag-tê, mēsābē nyé nsábe míme ríkwógnédé.’ ⁵ Né-ǎó, bēnkě. Amběl melemlem mé dyam á kəd, ne á ngǎj éláán. ⁶ Dyam ngǎj étáan néε ane mod átímé á dyad-tê ámpē, antán bad bé nsón ábe bómpē bentyēem, béebile’áá dyamdyam. Héε áseǎtεé bó aá, ‘Cheé nyébébtεé epun é bǐn ésyāǎl hén ngēn áde nyébeléé dyamdyam.’ ⁷ Bēnkwentén mó nén bán, ‘Modmod eetédeé sé á nsón.’ Héε ane mod álāngεé bó aá, ‘Nyémpē nyékag-kǎó nyébel nsón áwēm nzag-tê.’

⁸ “Ade ngukél épédé, ane nwóó-nzag anláá awě mod awě anəne ábē bad bé nsón aá, álad bad bé nsón áte, ásábe bó. Aá, ábooted ne bad ábe bédímténé aε, ásōg-kε ne ábe bésébpé aε. ⁹ Ambéé bad ábe bēmbootéd nsón á ngǎj étáan nsábe mé epun é bǐn ¹⁰ Ade bad ábe bēnsēbē nsón abooted bépédé ákob nsábe, bēnwēmtēn bán, békud nsábe míme rítómé mí bad ábe bēmbootéd nsón á ngǎj étáan. Bonj bómpē bēnkūd melemlem mé nsábe. ¹¹ Ade békóbé mǎné míme bēmbεé bó, bēmbootéd anyoo áte. ¹² Béhǎbē bán, ‘Abén bad bébélé nsón háwa póg chēmpen, ké nê, esábpé bó melemlem néε sé ábe sēbelé nsón epun é bǐn ésyāǎl

ne enyen é ngíne.’ ¹³ Nwóó-nzag antimtén ábê bad nhóg aá, ‘Amúē, meédogéé nyé. Eesaá mbále bán dentíí bán mǎbe nyé nsábe mé nsón mé epun é b̄in-ε? ¹⁴ Nyékob-póó mímēn mōné, nyékag. Mmēn-εé ntíídé mēé mǎsábē anén mod awě ad̄imténé ape melemlen ngáne r̄sábpé’áá wémpē. ¹⁵ Meewóó’é kunze ábenled mímēm mōné ngáne r̄dáá-yε? Cheé ékáá bon nyébēbtē nlém á abum áyāle ábēm e’bon bé nlém?’ ” ¹⁶ Yesue ansógtén ene ngan aá, “Né-óó, bé’sō bét̄im bé mbíd, bé mbíd-ε bét̄im bé e’só.”

*Yesue ahóbe ngen echē elónténé
éladn ngáne bēwūū’é mó*

(Mak 10.32-34; Luk 18.31-34)

¹⁷ Yesue ne ábē bembapεε békágé’áá á akuu á Jerusalem. Ade békagké nē dóó áchágé bó á nkæg, bon álāngē bó á kun-té aá, ¹⁸ “Pón nyébii bán deka á Jerusalem, áwed-taá bēbēé Mwǎn-a-Moonyon á mekáá mé beprise bémháá ne bemeléede bé mbéndé. Bó-’ε bēbēé mbakú bán atāngéné awé. ¹⁹ Bēbe mó á mekáá mé bad ábe béesě bad bé Israel. Bó-’ε bēwōódé mó, bēswādtāād mó e’tanjú, bēbōmē-’ε mó á awōg. Bon ámbíd e e’pun é’láán Dyōb dépuúd mó.”

Nyě-mwǎn ahēdte bǎn metii

(Mak 10.35-45)

²⁰ Ámbíd e pōndé dóó Zεbedie mwaád ápédé wéε Yesue ne ábē bǎn bé baachóm bēbe, abwóg mebóbón, áchāā-’ε Yesue aá ábele mó dyam. ²¹ Yesue ansédéd mó aáken, “Cheé éhεdεé?” Dóó ákwentanné mó aá, “Bǎg me akag nén wεé, pōndé eche wébēē á nkamlen, ábēm bǎn bēn bēbe bēdyéé wε á nkæg, nhóg ekáá émbáá, aníníí-’ε á ekáá

é emwɛd.” ²² Héε Yesuε ákwɛntanné bó aá, “Nyéebíí’ é chõm éche nyésɛdtéé. Nyéēhēl metuné míme mēpēm̄mē apém-ε?” Bēnkɛntén bán bēhēl. ²³ Dóo Yesuε álán̄gɛé bó aá, “Ne mbále, nyéēpēm̄ bon meewóó’ é kunze ápwɛd mod awě ádyéé me á ekáá é mbáá ké’ε á ekáá é emwɛd. Abē e’tál é’díi e’tál ábe é’bágnédé ne bad ábe echem Sán̄ ánábndéé bó.” ²⁴ Ade ábíníí bembapεε dyõm bėwógé nē, bēnliín ábē baányan̄ bēbε. ²⁵ Né-ɔó Yesuε anlad bó áte, bon̄ álāngē bó aá, “Nyēbíí nén bán, benkamlenε ne bad bėmbáá bė nkõnsé bėbenlad ngíne ákamlen bad ábe bédé ásē echáb. ²⁶ Bon̄ éetāngɛnɛé abé nē átíntē echēn. Kénzéé awě ahede aá móbē mod ambáá átíntē echēn, atāngéné abé mbəlede awēn. ²⁷ Kénzéé-’ε awě ábē mod a’só átíntē echēn, atāngéné abé awɛn ntān. ²⁸ Melemlem nēε Mwān-a-Moonyon̄ eépedéé aá bad bėbenle mó, bon̄ apedé ábele bad, ábe-’ε ádē alongé ákɔde bad hiin.”

*Yesuε achõjté bad bēbε
ábe bēnkɛndím
(Mak 10.46-52; Luk 18.35-43)*

²⁹ Ade Yesuε ne ábē bembapεε bēhidtéé á Dyad á Jeriko, ndun e mod ehídé’áá mó. ³⁰ Ene pónde-’óó bad bēbε ábe bēnkɛndím bēndyéé á nkəg ní nzii. Ade bėwógé bán, Yesuε atóme’, bēmbootéd abón bán, “A-Mwān a mbyaa míme Dabidε, wóg sé ngól!” ³¹ Ndun e mod echē embé áhed enkáné bó áte bán bédib nsəl. Bon̄ bó-’ε bėmbādnēn abón ne ngíne bán, “A-Mwān a mbyaa míme Dabidε, a-Sán̄, wóg sé ngól!” ³² Yesuε antyéem, achélé bó bon̄ ásɛdté bó aáken, “Cheé nyéhedeé bán, mbele nyé?” ³³ Bēnkɛntén bán, “A-Sán̄, sēhede bán, ébel sényínɛn.” ³⁴ Yesuε anwóg bó ngól, né-ɔó ambán bó

mekáá á m̄id. Abwōg-ábwōg bêmbootéd anyínen, béhīdē-’ε mó.

21

Yesue asólé á Jerusalem née kâη

(Mak 11.1-11; Luk 19.28-40; Jōn 12.12-19)

¹ Ade Yesue ne ábē bembapεε békwógé ape á Jerusalem, née bépédé á dyad á Betpeg á ekone é menzab Yesue anlóm bembapεε béβε á’sō. ² Anláá bó nén aá, “Nyékag á dyad áde ádé nyé á’sō nê. Nzé nyésólé sálén, nyéētán née bétāηgé ésel ne mwān ánkæg. Nyéhune bó nyéhyiinad με. ³ Nzé mod asēdté nyé aáken, cheé ékáá boη nyéhunne’, nyéláá mó bán Sāηgwéé* atógnéné bó. Nzé nyéhóbé nê, ábwōg-ábwōg ane mod áchennéd nyé.” ⁴ Nén dēmbenléd álóned e’yale ábe Dyōb dénlōmēnnē nkal é’dáádāη aá,

⁵ “Aláa dyad á Zayōn aá, Nyénōne’, echen kâη ehyag áwēn, asūdté yǎl, adiídé ésel, etum é nchóm a ésel.”

⁶ Né-óó ábē bembapεε bēnkě bébēl-ε ngáne Yesue ánlyāgtēnnē bó. ⁷ Bēmpεén échē ésel ne mwān, bétéd échab mbóté, bétal chó ámīn, boη Yesue ádiide’. ⁸ Ekud é bad bēntāl échab mbóté á nzii-tē, ábíníí-’ε bésēlé’ e’kikag é’ mií, bétalé’ á nzii-tē. ⁹ Ndun e mod echě ekágé’áá mó á’sō ne echě ehídé’áá mó ámbīd bêmbootéd abón bán, “Hosána, mekenag mébê ne mwān a mbya míme Dabidε.

Nnam m̄bê ne ane awě apedé á đīn áde Sāηgwéé. Hosána, mekenag ne Dyōb áde ádé se ámīn!”

* **21:3** Sāηgwéé: káa nwōη.

¹⁰ Née Yesuε ásólé á Jerusalem nén sólén, bad bésyā́l bépuutéđ, básēdté-’ε bánken, “Nzée ne?”

¹¹ Dóo ene ndun e mod ékwentanné bán, “Yesuε mó adé, nkal é’dáádəŋ a dyad á Nazaret á mbwóg e Galilia.”

*Yesuε anané bekáb bé nyonǵé
á Ndáb-e-Dyöb*

(Mak 11.15-19; Luk 19.45-48; Jón 2.13-22)

¹² Ambíd e nê, Yesuε anke asól á Ndáb-e-Dyöb. Annän bad bésyā́l ábe békábé’áá dyəŋ áwēd-te. Ankuné betébele ábe bad bépénlé’áá mənέ ámīn mekuu ámīn, ákūnē-’ε metii nímé bad ábe básómmé’áá mbəŋǵé mekuu ámīn. ¹³ Anláá-’ε bó aá, “Éténléde nén bán, Dyöb áhóbé aá, ‘Echem ndáb etəŋǵéné achəǵned bán ndáb e mekáne.’ Boŋ nyétimté chó, ‘mbwəǵ mé bechīb!’ ”

¹⁴ Bad ábe bēnkwe nđim ne bad ábe mekuu ménwēé ábe bémbē áhed bēmpě áwē, áđid-te bó bwām. ¹⁵ Boŋ áde beprise bémbáá ne bemeléede bé mbéndé bényíné menyáké níme Yesuε ábélé, boŋ bəwóg-ke e’saád ábe bēndem bébónεé á Ndáb-e-Dyöb bán, “Mekεnag mébê ne mwän a mbyaa níme Dabidε,” bēnłiŋ bwāmbwam. ¹⁶ Bēnsédéd Yesuε bánken, “Ewóge chöm-éε ábē bán behóbεé-ye?” Yesuε ankwentén bó aá, “Éε, nwóge’. Nyéelāā’ε mbéd á kálag e Dyöb nén bán, Dyöb ábónséné e’chəd é’ bēndem ne é’ bán bé nkáál ábe mó mekεnag mé bwām-ε?” ¹⁷ Ambíd e nê Yesuε antédé bó á Jerusalem áke ánāá á dyad á Betani.

*Yesuε ne alín á ngəl
(Mak 11.12-14, 20-24)*

18 Epɔg é mbwεmbwε áde átiméé ámbíd á Jerusalem nzaa enkób mó. 19 Ade ákagké nê an-nyín alín á ngəl. Ankě áhed, boŋ enkényínné epum ké ehóg áwedé-mín étóméé byaá. Héε Yesuε álanŋεé ábê bwel aá, “Wéechyáá’é epum ámpē mbéd.” Abwōg-ábwōg bwel bényhýle. 20 Ade ábē bembapεε bényíné nê, yǎl enkóm bó áte bwāmbwam. Héε bésedtéé bánken, “Chán ádēn alín á ngəl ámwédé ayéle á mehélé-te nēn-ē?” 21 Yesuε ankwentén aá, “Ne mbále nlánŋe nyé nēn méé, nzé nyédúbpé ne nlém nýsǎāl, né saké dyam áde mbéleé ábén bwel áyāl dēmpen nyébenlé. Boŋ né nyēhele-se nyélaá káǎŋne enén mbɔɔd nēn bán, ‘Hidé hén, éke ébwēm yǎl á edib é nkwě-te,’ ébenléd-te nê dēn. 22 Nzé nyēwóó adúbe bán, kéchéé éche nyéhédné Dyǔb á mekáne-tē nyéékúd, né nzé nyēhedé nyéékúd.”

*Nsēdtéd tǎŋεne kunze eche Yesuε
(Mak 11.27-33; Luk 20.1-8)*

23 Yesuε ansól á Ndáb-e-Dyǔb, áyāgtē bad. Ade áyāgtéé nê, dǔɔ beprise bémháá ne bad bémháá bé Israel bépédé áwē, bésēdté mó bánken, “Kunze ehéé éwóó ábel nímén mekan? Nzé-módé abagé-’ε wε ene kunze?” 24 Yesuε antimtén bó aá, “Mε ámpē mēsédéd nyé dyam ahóg. Nzé nyékwěnténé dǔ né mε-’ε mǎlǎā nyé kunze echě nǔwóó ábel nímén mekan. 25 Edusen éche Jǔne ádúsánnáá bad héé émbídtē? Embíd ne Dyǔb-ε ngé ne baányonŋ?” Bēn ne bēn bémbootéd apentēn bán, “Nzé dehóbé nēn bán, ‘Jǔne echě kunze enhúú ne Dyǔb,’ né ásedéd syánē aáken, ‘Cheé-ǔ enkǎŋ boŋ nyénkéndúbé mǔ?’ 26 Boŋ nzé dehóbé bán, ‘Echě kunze ehúú

ne baányon, né échén ekud é mod ébel syánē mbéb áyāle bad bésyāāl béndübē bán Jone abédée nkal é'dáádəŋ.”²⁷ Né-ɔ́ bēnkwentén Yesue bán, “Séebii'é.” Mó-ʼε antimtén bó aá, “Né ké me-ʼε ámpē méeláá'é nyé kunze echě n̄wóó ábel n̄m̄én mekan.”

Ngan e bán bé baachóm bébe

²⁸ Yesue ambé ásedēd beprise bémbáá ne bad bémbáá bé dyad aáken, “Chán nyényíné ádén akan t̄ŋgene enén ngan? Mod nhóg abédé awě anchyáá bán bé baachóm bébe. Héε ákíi mwān ambáá aláa aá, ‘A-mwān, ké ébel nsón á nzag-tē chii.’²⁹ Mwān antimtén mó aá mókaá. Boŋ ámbīd e pónde anhəŋlén mewēmten, áke. ³⁰ Dóó ane mod ákíi wéε mwān asad, aláa-ʼε mómpē melelem mé dyam. Anén mwān antimtén sáá aá, ‘A-Sāŋ, m̄k̄ě’ boŋ eékii.” ³¹ Héε Yesue ásedtεε beprise bémbáá aáken, “Atintē ábén bán bébe, ahée amběl ngáne sáá áhédé'áá?” Bēnkwentén mó bán, “Ambáá.” Né-ɔ́, Yesue anláá bó aá, “Ne mbále, n̄l̄nge nyé nén meé, besaad-bé-tááε ne bekwaleε bédé asól á nkamlen ní Dyōb tómaa nyé.† ³² Nhóbe nén, áyāle Jone, Ndusenε ampě, alúmed nyé nzii echě etyéémé, nyénkēndúbéé mó, boŋ besaad-bé-tááε ne bekwaleε béndübē. Ké née nyénnyín-naá nē, nyénkēnhəŋlénne, nyénkēndúbé-ʼaá mó.”

Ngan e bebel bé nsón ntéd

(Mak 12.1-12; Luk 20.9-19)

³³ Yesue anláá bó aá, “Nyéwóglen ngan empée. Nwóó-nzag nhóg abédé awě ankwěl nzag e e'pum

† **21:31** Baá mbáá bé Israel béndübē nén bán bekwaleε ne besaad-bé-tááε béésónlé á nkamlen mí mín.

é' mɛl ábe bébenléé m̃m. Ankág chó, ábel bwäl wée béminéé ábê e'pum é' mɛl ábel m̃m, alón-'ε ebem áwēd-te wée bédyεε'é ânɔn nzag áte. Ambéé ene nzag wée bad ábe bᵒᵒbᵒᵒ békáb mbote áte, ákē á alonj démpēe. ³⁴ Adě pón dé épédé eche bépádéé e'pum, ane nwóó-nzag anlóm ábē bembəledε wée ábê bebel-bé-nsón ákobe mó ádē asii dé e'pum. ³⁵ Héε ábê bebel-bé-nsón békóbé ábê bembəledε, bəwanné' nhóg, bəwūē' ampée, aníní-'ε bəwūēnē meláá. ³⁶ Ambíd é pón dé ane nwóó-nzag anlóm bembəledε bəmpēe ábe bēmbuú áte tómaa ábíní. Ábê bebel-bé-nsón bēmbēl ábê bembəledε melem ngáne bēmbenlé bé'sō. ³⁷ Ambíd e pón dé anlóm awe mwän áwāb, ne mewēmtɛn nén bēbéé mó edúbé. ³⁸ Bonj áde bebel-bé-nsón bényíné ane mwän née áhúé'é, dᵒᵒ bᵒ bēn ne bēn béhóbéé nén bán, 'Ndyé-a-mbwóg nén, nyéhyag! Déwúu mó, ábel nén, eche mbwóg ésuuned syánē.' ³⁹ Hē dᵒᵒ békóbé mó, bēbídɛn mó á nzag-tē, bonj bəwúú-'ε mó." ⁴⁰ Héε Yesuε áseɔtɛé ábê bad bəmbáá bé dyad ne beprɛ bəmbáá aá, "Bᵒᵒb-pᵒᵒ, nzé nwóó-nzag ne apedé, cheé ábenlé ábê bebel-bé-nsón?" ⁴¹ Hē dᵒᵒ békwentanné bán, "Áwū ábê e'bébtéd é' bad e'bébtéd é kwééd, ábē-'ε ene nzag wée bebel-bé-nsón bəmpēe ábe bēbe mó ádē asii á mbote nzé pón dé epedé eche bépádéé e'pum." ⁴² Yesuε anláá bᵒ ámpē aá, "Nyéélāā-'é mbēd wée eyale é Dyöb éhóbé nén bán, 'Aláá adě belón-bé-ndáb bēnchenéé dᵒᵒ átímé aláá dé etógnén abé.

Sángwéeé mō ambel nén, édé-'ε syánē menyáké.'

⁴³ Né-ᵒᵒ nlanje nyé nén mεé, békobén nyé etál éche nyéwóó née bad bé nkamlɛn ní Dyöb, bēbē wée bad

ábe bébele' ngáne Dyöb áhedeé."‡ 45 Ade beprise bémbáá ne Befarisia béwógé échéngan éche Yesue ákálé, bēnchem bán, bóo ákanléé chó. 46 Né-
 óó béhéde'áá mó akób, boŋ bémbāŋ abel nê, áyāle bényīn bán, ene ndun e mod enyíné'áá Yesue née nkal é'dáódeŋ.

22

Ngan e ngande e e'wóngé *(Luk 14.15-24)*

¹ Yesue ambé ábenléd ngan ámpē ákalen ábē bad. Anhób áá, ² "Nkamlen mí mín rídé nēŋgáne kēŋ póg echē enláá ábē bembāledé áá béboŋsen ngande e e'wóngé ábe awé mwān a mwēnchóm. ³ Ene kēŋ-é anlóm ábē bembāledé áá béké béchəg bad ábe álébpé áyāle ene ngande, boŋ ábē bad bēnkēnkwenténné ape. ⁴ Héé álóméé bembāledé bémpēe áá béláa bad ábe mólébpé nēn bán, 'Nyēbíí nēn bán, mmaá nyag ne e'lem ábe é'bóó yāl awúu. Chóm ésyāal-le édé mboŋsén, nyéhyag-kóó á ngande.' ⁵ Boŋ ké nê ábē bad ábe bēnlēbēē bēnkētédte mímē nlébtéd née dyam. Mod téé ahídé'áá mímē ntii ámbíd. Behóg bēnkē áwāb nzag-tē, ábíníí béhídē mímab nsón mémpēe ámbíd. ⁶ Abíníí-é bēnkōb ábē bembāledé, bébōm bó, béwúú-é bó. ⁷ Ene kēŋ enlíŋ bwāmbwam. Né-
 óó, anlóm éche sánze. Née épédé, éwūū bad ábe bēnwūū ábē bembāledé, éhyāād-te ábē bad dyad. ⁸ Dóó álāŋgēé ábē bembāledé bémpēe áá, 'Ngande e e'wóngé emaá mboŋsén abé, boŋ bad ábe rílébpé

‡ **21:43** Donje á kálag dé'sō ábáde nchoo 44: Mod ké ahéé awé alúmé adé aláá ámīn ábögtéd áte. Boŋ ane awé déhüntédte ámīn, ányógtéd áte.

béekwognedeé chό abé ásē. ⁹ Βααb-pαό, nyékag á mbom ní nzii á dyad-tê, nyéchêle bad bésyāāl ábe bényíné bán, béhyag á ngande.’ ¹⁰ Né-αό ábē bembāledε bēnkĕ á dyad-tê, bēlād bad bésyāāl ábe bényīnnē, ken mod a bwām ké’ε mod a mbéb, kάāη ndáb e ngande enlóg áte.

¹¹ “Kāη empĕ á ndáb-te ānōn bad ábe bépédé á ngande. Ade ápédé anyín mod awĕ enkēnhé asan áde ántāηgēnnē ahé á ngande e e’wóngé. ¹² Hĕε áσεdteé mó aá, ‘Amúē, chán émwédé ape hén áde wēēhēdeé asan á ngande e e’wóngé.’ Βοη ane mod enkēnhóbpé dyamdiam. ¹³ Dόα kāη elāηγεé ábē bembāledε ábe béchāgté’áá beken aá, ‘Nyéhan mó mekáá ne mekuu, nyébwēm mó á ebwóg, á ehíntén-tê. Ahead-taá béchyeé’é, bédyāg-ke meson á nsal.’ ” ¹⁴ Hĕε Yesuε ásogtéé enén ngan ne e’yale nén aá, “Dyōb áchēnle’ bad híin ábē ásē e nkamlēn mīmē, βοη nguse chόα épweɗnéd.”

*Yesuε ne asaa á tááσε
(Mak 12.13-17; Luk 20.20-26)*

¹⁵ Ebédé pónde póg echĕ Befarisia bēnkεé mbom, áhage Yesuε, ábel békóben mó awusé tēηgene e’yale ábe bēbīd mó á nsal. ¹⁶ Bēnlōm ábāb bembapeε nchoo ne bad bé epepé éche Hεrαde wĕε Yesuε. Néε bépédé áwē, bēlāηgē mó nén bán, “Ameléed, sēbíí nén bán, ekale mbále. Sēbíí-’ε ámpē nén bán, ayáge ádōη tēηgene mbéndé e Dyōb áde mbále. Mewēmtēn mé bad ne e’só é’ mβom é’ bad béehāηlānné ádōη ayáged. ¹⁷ Láá-’ε sé ngáne ényíné ádén akan. Mbéndé eche syánē ehóbe nén bán désanĝe’ tááσε wĕε Kaisεε, kāη e Roma-ye?” ¹⁸ Βοη Yesuε ambíí nímbab mewēmtēn mé mbéb. Né-αό ansedéd bó aáken, “Nyé bedog-badé,

cheé nyéhəgkεé mε? ¹⁹ Nyélúmed mε mənέ míme básəŋnadté tááσε eched.” Bēmpiinéd mó mənέ mé ekii. ²⁰ Dóó ásédtté bó aáken, “Edíidinγε éche nzéé chén? Dín áde nzéé-’ε dén?” ²¹ Bēnkwen-tén mó bán, “Abe Kaisεε.” Dóó álāŋgεé bó aá, “Nyébag-kóó Kaisεε éche édé éche Kaisεε, nyébag-kε Dyöb éche édé é Dyöb.” ²² Ade béwógé nê, yäl enkóm bó áte. Né-óó bēnhidé áhed, békē-’ε.

*Ayáged áde Yesuε
tāŋgene mpuu ámbíd e kwééd
(Mak 12.18-27; Luk 20.27-40)*

²³ Echê epun chēn donje á Besadusia bēmpě wέε Yesuε. Besadusia béndübē bán mpuu méesaá ámbíd e kwééd. ²⁴ Dóó behóbεé bán, “Ameléed, mbéndé e Mosεε ehóbe nén bán, ‘Nzé mod awóó mmwaád boŋ awédé áde bó ane mmwaád bépedεé mwǎn awále, mwǎnyan a abum ahóg atāŋgéné ane nkúd awón, ábel boŋ dín áde mwǎnyan déēbōō.’” ²⁵ Bóob-póó, bad bébéde hén mod saámbé ábe bémbíđ abum ahóg. Mod a’só anwón mmwaád, boŋ awé áde bó mmwaád ne bépedεé bán awále, né-óó mwǎnyan awě anhíd mó anlyəgnéd ane nkúd a mmwaád. ²⁶ Ane mómpē anwé áde bó ane mmwaád bépedεé bán awále. Melemlem mé dyam mēmbenléd ne awě alónténé béláán, káəŋ bēbōm bó mod saámbé. ²⁷ Káəŋne á asóg ane mmwaád mómpē anwé. ²⁸ Bóob-póó á pónde e mpuu, mmwaád awě nzéé ane mmwaád áchəgnédtté áyāle bó moosyáál saámbé bēnwōŋ mó?” ²⁹ Yesuε antimtén bó aá, “Nyêpane’ áyāle nyéesōŋtenεé chōm éche eyale é Dyöb éhóbεé, nyéesōŋtenεé-’ε ngáne ngíne e

Dyõb ésógé abé. ³⁰ Ayāle pónde echë bad bépuú'é ámbíd e kwééd mewóngé méebáá ámpē. Bad bébē nêngáne ángel éche édé ámīn, béewónhéné. ³¹ Nyéeláá'é mbéd dyam áde Dyõb ahóbé áwēn tângene mpuu-ye? Dyõb ahóbé tângene ábēd betaa aá, ³² 'Με-εé ndé Dyõb áde Abrahamε, Aisigε ne Jakωβε.' Dyõb ádíi Dyõb á bad ábe bédé á alongé, saké Dyõb á bad ábe bewardé." ³³ Ade ene ndun e mod echë embé áhed éwógé nê, bémbē menyáké bwāmbwam tângene ayáged áde Yesue.

*Mbéndé ébe éche étómténé
etógnén abé*

(Mak 12.28-34; Luk 10.25-28)

³⁴ Ade Befarisia béwógé bán nkwenten míme Yesue ámbéé Besadusia mēmbēl béehēle dyamdyam ahób, bēnladén áte. ³⁵ Hê dōó bó mod nhóg awē abédé meléede a mbéndé, áhyédé Yesue akæg, ásedté mó aá, ³⁶ "A-meléed, áfinté mbéndé ésyāāl, ehéé etómténé etógnén abé?" ³⁷ Yesue ankwentén bó aá, "Etángéné édəη Sāngwéé ádoη Dyõb ne mímoη nlém rísyāāl, ne échoη edədəη ésyāāl, édəη-'ε mó ne nímōη mewēmtēn mésyāāl. ³⁸ Enén mbéndé chō etómténé etógnén abé, ebé-'ε mbéndé e'só. ³⁹ Mbéndé echë elónténé ébe echë chōmpē edé etógnén melelem nêngáne e'só edíi nén 'Edəη mwānyoη ngáne édás echoη yāl.' ⁴⁰ Echén mbéndé ébe chōó éwánlé mbéndé éche Mosεε ésyāāl ne mekan míme bekal-bé-e'dədəη béyágté."

*Nsedté tângene
Ane-awē-Béwógté*

(Mak 12.35-37; Luk 20.41-44)

41 Hê dóo Yesue ásedteé ábê Befarisia ábe bēnladén áte aá, 42 “Chán nyéwēmtanné t̄ngene Ane-awě-Béwógté? A mbyaa míme nzéé áhúú?” Hēe békwen̄téné mó bán, “Abídé á mbyaa míme k̄n Dabide.” 43 Yesue ansedéd bó aá, “Cheé-ō enk̄n bon Dabide áde Edāōd̄n é Dyōb élyágté mó ānchágkē mó aá, ‘A-Sán,’ áde ahóbé aá, 44 ‘Sán Dyōbe anláá awēm Sánḡwéé aá, Dyéé áwēm ekáá émbáá, káōn ne á pónde echē mébenlé bon ékōgtéd ábōn bad bé ekōyí ámīn ne mekuu.’ 45 Née Dabide mwēn ásébpé mó achag aá, Sánḡwéé, chán-nō Ane-awě-Béwógté áhēléé abé awe mwān?” 46 Bó modmod bēnkēnhenlé mó dyamdyam akwenten. Bootya échē epun bēnkēnchu’é mó dyamdyam aseded ámpē.

23

*Elébé t̄ngene bemeléede
bé mbéndé ne Befarisia*

(Mak 12.38-39; Luk 11.43, 46, 20.45-46)

1 Ambíd e nê, dóo Yesue álāngéé ene ndun e mod ne ábē bembapēē aá, 2 “Bemeléede bé mbéndé ne Befarisia bóó bétédé etál éche Mosēē bōōb áyáged bad. 3 Né-ōó, nyētāngéné bó awóglēn nyébelé-’e mekan mésyāāl míme bēlāngéé nyé, bon nyēēbēlē’ mekan míme bébeléé, áyāle béebeléé mekan míme bēhóbéé. 4 Békaa’ e’deltéd bé nted, bēpēmtad bad, bon béesaá mbon̄sén ábán ké ekáá áwōngēn bó ápém mó. 5 Kéchéé éche bébeléé, bébele chí ábel bon bad bényīn bó. Békálte’ bán bé ntyág ábe bēhágkē nchoo mé e’yale e’ Dyōb áte, bon bētāō á

mbəm ne á mekáá, béchabte e'túd* ábe béwáá'é á mengombe mīn bwāmbwam. ⁶ Bédəə e'tál bé edúbé adyεε á hōm á ngande, bédəη-'ε metii mé edúbé adyεε á ndáb é mekáne. ⁷ Bédəə bán, bad bélente bó ne edúbé ésyā́l á dyən-tê, bédəη-'ε bán, bad béchəge bó bán, 'A-meléed.' ⁸ Boη nyé, nyéēmwāg-se béchəgé nyé bán, 'Meléede.' Ayāle meléede nhóg móo nyéwóó, baányanη bó-'áá nyédíí. ⁹ Nyéechəgē-'ε mod ké nhóg á nkōηsé wén bán Titée ayāle nyéwóó-'ε Titée nhóg, awēn Titée awě adé ámīn. ¹⁰ Nyéēmwāg-ke se béchəgé nyé bán, 'Sāηgwéé' ayāle nyéwóó Sāηgwéé nhóg, Ane-awě-Béwógté. ¹¹ Mod awě adé ambáá átínté e echēn atāηgéné abé mbəledε awēn. ¹² Kénzée awě achəgté yāl, Dyōb désudéd mó, kénzée-'ε awě asüdté yāl, Dyōb déchəgēd mó."

Yesue asélé bad bé medogké

(Mak 12.40; Luk 11.39-42, 44, 52, 20.47)

¹³ Dóo Yesue áhóbéé áá, "Ebēēn nyé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia ebébtéd, nyé bad bé medogké! Nyédibe' ekob é nkamlēn mí mīn ábel boη bad béēsālē'. Nyé bēn nyéesóléé, nyéēmwāg-kaá bán bad bémpēe ábe béhede asól bésāl.† ¹⁵ Ebēēn nyé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia ebébtéd, nyé bad bé medogké. Nyékag meloη ne meloη ábel boη mod nhóg átimēn nyé. Boη nzé amaá nyé atimēn, nyébelé nyébébed mó nyaa eché

* **23:5** Etúd: Béwáá'áá e'túd álúmed bán bébenle Dyōb. † **23:13** Donje á kálag dé'só ábádé nchoo 14: Ebēēn nyé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia ebébtéd, nyé bad bé medogké. Nyélúmtan yāl ne ntōη-ntōη mé mekáne, nyédumé-'ε mbwóg é bekúd. Né-óó, nyéekud nkógsen míme íchábé ámīn.

ákwógnédé ákud nkógsen á dũ-á-muú míme ítómé
mímēn ngen ébe.

16 “Ebēēn nyé ebébtéd nyé bad ábe békwédé
ndím, boŋ bélyāgtē bad bémpēe. Nyēyāgte bán,
‘Nzé mod amwédé melě á dīn á Ndáb-e-Dyöb, né
nê déesaá dyam, boŋ nzé mod amwédé melě á
dīn á bwēm é’ gól ábe é’dé áwēd-te, átāŋgéné abel
dyam áde ámwééné melě.’ 17 E’yókél é’ bad bēn,
nyēkwedé ndím! Cheé étómténé etógnén abé, gól-
ε, ngé Ndáb-e-Dyöb echē ebélé boŋ gól ebé chōm
éche ésáá á’sō é’ Dyöb? 18 Nyēyāgte’ ámpē bán,
‘Nzé mod amwédé melě á dīn dé menyán mé
mendε, né nê déesaá dyam. Boŋ nzé mod amwédé
melě á dīn dé mendε míme médé á menyán mín,
átāŋgéné abel dyam áde ámwééné melě.’ 19 Bad
bé ndím bēn! Cheé étómténé etógnén abé, mendε
ngé menyán míme mébélé boŋ mímē mendε mébé
chōm éche ésáá á’sō é’ Dyöb? 20 Né-óó kénzée awē
amwédé melě á dīn dé menyán mé mendε, né
amwédé mímē melě á dīn dé menyán ne mendε ké
méhée míme médé áwedé-mín. 21 Kénzée-’ε awē
amwédé melě á dīn á Ndáb-e-Dyöb, né amwédé
mímē melě a dīn á Ndáb-e-Dyöb ne á dīn á Dyöb áde
ádyεε’ áwēd-te. 22 Kénzée-’ε ámpē awē amwédé
melě á dīn dé nkoŋ ní mín né amwédé melě á dīn
dé atii dé nkamlen ní Dyöb ne á dīn á Dyöb áde
ádídé adē atii.

23 “Ebēēn nyé bemeléede bé mbéndé ne Be-
farisia ebébtéd, nyé bad bé medogké! Nyēbage
Dyöb akab ahóg átíntē e mekab dyôm, ké dé
mekúle míme béchāmnée ndyééd née mīnt, díl ne

kúmin.‡ Boŋ nyéehédεé nló áte ábel ndín é mekan éche mbéndé éhóbé aá nyébele'. Nyéēsaá mbále ne Dyōb, nyéewóo'é nlém ní ngal, nyéedúbpe-'áa Dyōb. Nyéntánǵén nímén mésyāāl abel, ésebán nyéchabte' nímíní. ²⁴Nyé bad ábe békwédé ndím boŋ bélyāgtē bad bémpēe. Nyêbude' mekan míme méesě etógnén ahíd ámbíd. Nyêhúde' púuted á mendib míme nyémwāgkē-te, boŋ nyêtedte mbinde émbáá éche édé áwēd-te.

²⁵ “Ebēēn nyé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia ebébtéd, nyé bad bé medogké! Nyêwobpe mbwendé ne dīse ámbíd e ebwóg, boŋ medyé míme médé áwēd-te médíi medyé míme nyékúdné ndumbán ne ngoód. ²⁶Nyé Befarisia, bad bé ndím bén! Nyésébe nyéwobe mbwendé ne dīse áte, káōŋne mbíd e ebwóg chómpē ēsāŋ.

²⁷ “Medim ne nyé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia, nyé bad bé medogké! Nyêdíi née soŋ éche bépúbté. Ekine' áte ámbíd e ebwóg boŋ e'hid ne e'baō bé ndim mí bad bóa é'lóné áwēd-te. ²⁸Melemlem nê dōō nyényínnadté á'sō é' bad née bad ábe bésáá boŋ áte nyêlóné ne edogké ne mbéb.

*Dyōb dékōgsēn bemeléede
bé mbéndé ne Befarisia
(Luk 11.47-51)*

²⁹ “Medim ne nyé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia, nyé bad bé medogké! Nyêlloo' soŋ é bekal-bé-e'dáádəŋ bwām, nyélonťé-'ε mebón míme bad ábe bésáá. ³⁰Nyêkag, nyéhóbe-'ε bán, 'Nzé sêmbé á pónde echě ábēd betaa, né sênkênlaténné

‡ **23:23** Mínt, díl ne kúmin: bédíi byaá ábē bēbénlátáá áchám ndyééd.

bó áde bēnwū' é bekal-bé-e'dǎádǎŋ áte.' ³¹ Nê dēn álŭmte nēn bán nyēnkwentēn nēn bán nyēbídé á mbyaa níme bad ábe bēwúé' bekal-bé-e'dǎádǎŋ. ³² Nyékag-kǎó á'sō nyémad nsón níme ábēn be-taa bēmbootédte. ³³ Nyǎ chén! Etǎd é píi ngēn. Chán nyémwéé nkógsen ní dŭ-á-muú abame? ³⁴ Né-ǎó, mǎlómē nyé bekal-bé-e'dǎádǎŋ ne bad bé debyéé ne bemeléede. Nyéēwū donge, nyébōmē- 'é bó á awǎg. Nyéswǎdtēd donge e'tanjú á ndáb é mekáne. Abíní-'é nyéнанé myad ne myad. ³⁵ Awúu áde nyéwúé' é bó débĕl Dyǎb ákógsēn nyé áyǎle mekií mé bad ábe bésáá bésyǎl ábe nyéwúu eben á nkǎŋsé, bootya kwééd eche Abelē awē bēwúu ngēn, ápe kwééd echē Zakariyaa, mwǎn awē Berekayaa. Zakariyaa awē nyéwúu átíntē e Ndáb-e-Dyǎb ne hǎm áde bēbageé mende. ³⁶ Ne mbále nlǎnge nyé nēn méé, enén nyonǎgel chǎó ěkŭd nkógsen áyǎle échén kwééd ésyǎl.

*Yesuε adé ngǎl
ne bad bé Jerusalem
(Luk 13.34-35)*

³⁷ “Wóowó! A-bad bé Jerusalem, nyéwúé bekal-bé-e'dǎádǎŋ, nyéwúēnē-'é bad meláá ábe Dyǎb álómé! Nkénwǎn áte ngen ne ngen álad nyé áte nēngáne nyaá-kúb ákútanné bán, boŋ nyéehédéé etál! ³⁸ Nyénǎne', Dyǎb détedé echen ndáb, mod-mod éebáá-'aá áwēd-te. ³⁹ A mbále, nlǎnge nyé nēn méé, nyéenyínénne mé dīd ámpē kǎŋ ne á pónde eche nyéēhōbpē bán, ‘Nnam ne ane awē apedé á dīn á Sǎngú.’ ”

24

Mbooted mé metake (*Mak 13.1-2; Luk 21.5-6*)

¹ Ambíd e nê, Yesue anhidé á Ndáb-e-Dyöb. Ade ákagké nê, dóo ábē bembapεε bétané mó, boη bēlāngē mó bán ánone nyaa eche bélóo Ndáb-e-Dyöb. ² Héε Yesue ákwεntanné bó aá, “Ngáne nyényínεé ábē bwēm é’syāāl nê, ne mbále, nlānge nyé nén mεé pón dé ěpě echē aláá ké ahóg déelyəgké ámín e waáb. Bépāñtéd mé syāāl áte.”

³ Ankě á Ekone é Menzab ádyēē ásē. Héε ábē bembapεε bétané mó wéε bēbédé bēnpen boη bésεdté mó bán, “Láá sé pón dé echē nímén mekan mé syāāl mé bεnlédté. E’chemléd é’héé bēlūméd epe échōη ne asóg dé nkōηsé?” ⁴ Yesue antimtén bó nén aá, “Nyétéd pón dé nén modmod eédōgē nyé. ⁵ Bad híin bēpě bán bóo bédé Ane-awé-Béwōgté. Bédōg-ke bad híin. ⁶ Nyéēwōgē ngáne nzum éwantéé, nyéēwōgē-’ε nzunze é nzum. Boη nyé modmod nyéēnāā’. Mmén mekan mé syāāl métāηgéné abenled, boη saké móo mēlūméd bán asóg amáá ape. ⁷ Aloη ahóg détyēēmēn ádíníi nzum. Nkamlen nhóg-ke ntyēēmēn nímíníi. Nzaa ébē, ndəəb-pe eénəηnéd ásē mebwóg ne mebwóg. ⁸ Echén ndutul ésyāāl ébē nēngáne mewε mé’sō níme mmwaád áwógéé nzé ahede achyáa. ⁹ Ene pón dé békōb nyé, bébe nyé á mekáá mé bad ábe békōgsēn nyé, béwúú-’ε nyé. Melonη mé syāāl mékóo nyé áyāle dín ádēm.

¹⁰ “Bad híin béewōηgé adúbe ámpē. Bébeé nhóg ne aníníi á mekáá mé bad ábe békóo bó. Bó bēn-ne békóon. ¹¹ Bekal bé’dəədəη bé metóm híin bēbíd, bédōg-ke ekud é bad áhíd bó. ¹² E’bēb bé nlém

á abum béchāgē, né-ṓ edaᅇge é bad hiin ésüd.
 13 Boᅇ kénzée awē ākaán mímē metake nlém káəᅇ
 ne á asóg, ākūđ e'soósoᅇ. 14 Mmén nkalaᅇ ní
 bwām tāᅇge ne nkamlēn ní Dyōb mékanléd nkōᅇsé
 áte n̄syāāl ābēl boᅇ meloᅇ mésyāāl méwōg. Ene
 pōndé dōo asóg dépēé.

E'bébtéd é' mekan ábe bépě
(Mak 13.14-23; Luk 21.20-24)

15 “Nyēnyīn nēe ekúkú é akan éche épeene
 e'sōn á'sō é Dyōb ébēnlédé á Ndáb-e-Dyōb á hōm
 áde ásáá * ngāne nkal é'dāódaᅇ Daniēle ánhōbpē
 áá ébēnléd. (Nyé ábe nyēláá' mímén mekan
 nyésōᅇᅇn mō bwām.) 16 Nzé nyēnyīné nē, bad
 ábe bédé á Judeya bētōm mehélé, béke bésōm
 á e'kone mín. 17 Mod awē adé á nnoᅇ ní ndáb
 mín eéᅇgné asud āke détéđ chōm éche édé mō á
 ndáb-te. 18 Mod awē mō-'e ámpē adé á nzag-tē,
 eéᅇmē ámbid á ndáb āke détéđ sóte. 19 Ebē ebébtéd
 ne bebaád ábe bēbē nkog ne ábe bēmwanᅇtē mímē
 mesú. 20 Nyékāne nēn bán áđē abāᅇgé détanē nyé
 á pōndé e nkóg áde ahéb ádíí ngīne bwāmbwam,
 ké'e á mbwē-mé-nkóme-áte. 21 Ayāle ndaᅇge echē
 ēbē ene pōndé ēbē ndín echē eébēnlédé mbéd
 bootya nkōᅇsé níbootede káəᅇ ne epun é'chii.
 Dyamyam nēe áđē déebēnléd-taá ámpē mbéd.
 22 Dyōb ámáá ábē e'pun é' metake asél áte. Nzé
 énkēmbé nē, né modmod éeᅇhoᅇgé. Boᅇ á etútú é
 bad ábe ápwédé, ášēl ábē e'pun áte. 23 Ene pōndé
 nzé mod alāᅇgé nyé áá, 'Nyēnōne', Ane-awē-
 Bēwógté mō nēn' káa áá, 'Mōníníí,' nyéedúbpé'.

* **24:15** Hōm áđē ásáá: ádíí hōm áđē bēbageé Dyōb edúbé ne wēe
 bad bēndübē bán, Edāódaᅇ éche Esáá édé.

24 Ayāle bad híin bébīdē' ábe békalé metóm nén bán, bóo bédé Ane awě Dyōb Awógté. Bekal bé'dáədəŋ bé metóm ámpē bébīd. Bébelé menyáké mé ngíne, bélūmtē-'ε e'chemléd híin. Bébel nén ábel boŋ bédog káəŋne bad ábe Dyōb ápwédé, nzé nzii edé ádog bó. 25 Nyénəne', nlāŋge nyé nímén mekan á'sō é' pón dé. 26 Né-óó nzé bad bélán g é nyé nén bán, 'Nyénəne' adé á ehyāŋge,' nyéekāg áwed. Káa nzé bélán g é nyé bán, 'Nyénəne', adé á toŋ-tê hén,' nyéedúbpé'. 27 Eπε éche Mwān-a-Moonyoŋ ébē melemlēm nēŋgáne emwēdmwēd étóméé á akuu ne á mbəŋ. 28 Ké héé wéε ndim nībāgkē dōo benhəŋnəné béladnēé.

*Eπε é Mwān-a-Moonyoŋ
ne asóg dé nkōŋsé*

(Mak 13.24-27; Luk 21.25-28)

29 "Ade pón dé e ndəŋge ne étōmmē tómmén, etondεε ákwε ehíntén, ngən-ne esóg apen. Betintine bébīd ámīn, béhūn ásē, ngíne-'ε éche edé ámīn énəŋnéd á e'dii. 30 Ene pón dé dōo nyényīnnē néε e'chemléd é' Mwān-a-Moonyoŋ é'bídé ámīn. Hē dōo metúmbé mé nkōŋsé mésyāāl mébootédte achii ne mbwóg. Bad bényīn néε Mwān-a-Moonyoŋ áhúé'é á mbag mīn, ne ngum, ne ehúmé ésyāāl. 31 Esaád é eloŋ émbáá éwōgnéd. Ene pón dé álōm éche ángel á metóŋg é mé nkōŋsé mésyāāl méniin, álad ábē bad áte ábe Dyōb ápwédé, bootya atóŋg é dé nkōŋsé ahóg áπε ádíníí.

32 "Nyétéd eláŋsén wéε alín á ngəl. Nzé ngen ébóótédé byaá békōlē abided, nyébele nyébíi bán nchoŋ rídé benben. 33 Melemlēm nzé nyényíne nímén mekan mésyāāl mébenlad, nyébíi nén bán,

Mwän-a-Moonyon akwogé apε,† adé-’ε benben.
 34 Ne mbále, nlânge nyé nén mée, enén nyonjel
 e bad éemaá’έ kááj né nímén mekan mésyāā
 mébenléde. 35 Nkonj mí mín ne nkōjsé bémaá, bonj
 ábēm e’yale bébē abé ne abé.

*Modmod eebii’έ epun
 éche Mwän-a-Moonyon áπεέ
 (Mak 13.32-37; Luk 17.26-30, 34-36)*

36 “Modmod eebii’έ epun pen ké’ε pónde eché
 nímén mam mébenlédté. Ké ángel éche édé ámin
 éebii’έ, ké mwän ámpē eebii’έ.‡ Titée mwēmpen
 mó abii pónde eche nímén mekan mébenlédté.
 37 Melemlem ngáne émbēē á pónde eche Noa, nē
 dōō ébēē pónde eché Mwän-a-Moonyon áπεέ.
 38 Ayāle á pónde eched, byánán mendib mé
 mbúú mélōn á nkōjsé-te bad bédyágé’áá bwēm,
 bémwāg-ke, bebaád ne baachóm bēwōjne,
 kááj ne mbwε níme Noa ásólé á bōle émbáá-
 te. 39 Bénkēmbii’έ dyam áde ábenlad, kááj ne
 pónde eche mendib mé mbúú mélōnné, méhóód-
 te bó. Melemlem nē dōō ébenlédté á pónde eché
 Mwän-a-Moonyon áπεέ. 40 Bad bébe bébelé nsón á
 nzag-tē, Dyōb átéd nhóg, átēdē aníní. 41 Bebaád
 bébe békogé medyé, Dyōb átéd nhóg, áchēnē
 aníní. 42 Né-óó nyétéd pónde áyāle nyéebii’έ
 epun éche awen Sánkwéé áπεέ ámpē. 43 Bonj nyébbi
 nén bán, nzé nwóó-ndáb abyéé’áá pónde eche
 nchíb áπεέ nkuu, né ádyéé epin ánon ndáb. Né
 enkēmmwáá áá nchíb ábóó mó ndáb. 44 Né-óó

† 24:33 Mwän-a-Moonyon akwogé apε káa pónde ekwogé apε.

‡ 24:36 Ké mwän-ne ámpē eebii’έ: donje á kálag déewóó’έ áben
 e’yale.

nyémpē nyētāngéné mboṅsén abé, áyāle Mwān-a-Moonyoṅ ḗpē á pón dé echē nyéekamtenéé.

Mbāledε a bwām ne mbāledε a mbéb
(Luk 12.41-48)

⁴⁵ “Né-ḗó, nyé mod té ábê née mbāledε awē awóó debyéé, awē abele-’ε mam míme eche sáṅ álán gē mó aá ábel. Mó adé mbāledε awē eche sáṅ ábánné aá ákamlēn bembāledε ábíníí, anyín-ne nén aá békúdé echab ndyééd pón dé echē etāngéné. ⁴⁶ Nnam mébē ne ane mbāledε awē eche sáṅ áhūū’é, boṅ atán nēṅgáne ábeléé mam míme ánlyāgtēnnē mó. ⁴⁷ Ne mbále nlāṅge nyé nén mēé, ane mbāledε eche sáṅ ābané bwēm é’syāāl ábe áwóó áwe mekáá aá ákamlan. ⁴⁸ Boṅ nzé ane mbāledε adé mbāledε a mbéb, boṅ ahóbé áwe nlém-tē aá, ‘Ebēm áte boṅ echem sáṅ áhūū.’ ⁴⁹ Né-ḗó aboótédé ábíníí bembāledε ábe bédé ásē echē awanēn, ádyāg bwēm, ámwāg-ke mīm ne be-mmwé-mīmε. ⁵⁰ Boṅ ane mbāledε eche sáṅ áhūū epun éche éwēmtenéé ne á pón dé echē énkēmbíí’é aá áhūū. ⁵¹ Ane mbāledε eche sáṅ ákōgsēn mó hēén. Akōgsēn mó melemlēm ngáne ánkōgsēnnē bedog-badé, áhed dó-’aá áchyeé’é boṅ ádyāg-ke mesoṅ á nsəl.”

25

Ngan e ngōndéréε dyōm

¹ Yesue ambēnléd ngan empée, áhōbē nén aá, “Pón dé eche Mwān-a-Moonyoṅ ḗpēé, nkamlēn mí mín mébēē nēṅgáne ngōndéréε dyōm éche éntēd ábab e’trukāṅ ḗke dé asin mod awē akude sómbé ḗke délyóged mó. ² Atíntē échē ngōndéréε dyōm,

étáan émbē eyókél, étáan-ne énwōn debyéé. ³ Abe bémbē eyókél bēnwālē e'trúkán bon bēnkēnwáléé dyōg dé etrúkán áde ákwógnédé. ⁴ Bon ábe bēnwōn debyéé bēnwalé ábab e'trúkán ne dyōg démpēe á e'píd te. ⁵ Mod awě akudé'áá sómbé enkēnkobéé ape, né-óó e'chá é'tágté'áá bó, békún-ne. ⁶ Melúde mé nkuu dóo esaád ébídé bán, 'Mod awě akude sómbé mó ahúe' nén! Nyéhyag-káo nyétán mó.' ⁷ Dóo échē ngōndéré dyōm ésyāngé áse, échágéd ábab e'trúkán. ⁸ Héé éche ébédé eyókél élāngéé éche énwōn debyéé bán, 'Nyéwōngēn se ádēn dyōg dé etrúkán áyāle e'trúkán ábēd é'dímmē.' ⁹ Ngōndéré éche énwōn debyéé entimtén bó nén bán, 'Aáy! Dyōg áde séwóo déekwogké syānē moosyáál. Nyéke nyéchan ádēn wéé bésóméé.' ¹⁰ Né-óó, ngōndéré chē énkě dyōg dé etrúkán achan. Ade békíí nē, dóo mod awě akude sómbé ápédé. Echē ngōndéré é debyéé étáan éche émbē mbonjsén bóōbōo bēnkě bésól á ndáb e ngande e e'wóngé bédīb-pe ekob. ¹¹ Ambíd e pónde dóo échíníí ngōndéré épédé bon bélébpé bán, 'A-Sán dibnéd sé ekob!' ¹² Dóo mod awě akude sómbé átimtanné bó áá, 'Ne mbále, nlānge nyé nén mēé meebíí' é nyé.' ” ¹³ Héé Yesue ásógtéé ene ngan nén áá, “Nyétéd pónde áyāle nyéebíí' é pónde eche Mwān-a-Moonyon ápéé.”

*Ngan e bembaledé béléán
ábe bēnlyāgnēdtē ngáb
(Luk 19.11-27)*

¹⁴ Yesue ambád ámpē áá, “Ene pónde nkamlēn mímín mébē nēngáne mod nhóg awě anlédé eke ake, bon achélé ábē bembaledé alyág eche ngáb áwāb

mekáá. ¹⁵ Ambε bó mod té tâηgene echě ngude. Ambε nhóg e'kálé é' kábpe é'táan, ábe aníní e'kálé é'βε, áβε-'ε aníní ekálé ehóg. Amaá-'aá bó abε boη ákag. ¹⁶ Mbəlede awě ankūd e'kálé é'táan antéd mímē melemlēm mé pónδέ áκε akábén nyonǵé, ákudé' e'kálé é'táan bémpēe née nsyáη. ¹⁷ Awě mómpē ankūd e'kálé é'βε amběl melemlēm ákūd-te e'kálé bémpēe é'βε née nsyáη. ¹⁸ Boη mbəlede awě ankūd ekálé ehóg ankě echóg alím, atéd mímē mənέ míme awě sánǵwéé ámbéé mó, ákóó mó áwēd-te.

¹⁹ “Etūn é pónδέ ámbid enê, sánǵwéé awě ábē bembəlede anhúu, bób̄b̄o bəlúmtén áte ngáne bó mod téé ábénlédé mímē mənέ. ²⁰ Mbəlede awě ámbéé e'kálé é' kábpe é'táan ampě wée eche sán, áhōbē nén aá, ‘A-Sán, wembě me e'kálé é'táan ábe ménkábēnnē nyonǵé boη ríkud e'kálé é'táan bémpēe née nsyáη, móómén.’ ²¹ Dóo eche sán élāηgeé mó aá, ‘Nê ábóó, edīi mbəlede a bwām, edé mod a mbále, ebelé bwām. Ngáne éhélé nsonǵé rísad alyáged, měbě we nsonǵé mbáá ályáged. Hyǵg-kó, déwóg menyinǵe.’

²² “Mbəlede awě bēmbéé e'kálé é' kábpe é'βε mó-'ε ampě, áhōbē nén aá, ‘A-Sán, wembě me e'kálé é'βε ábē ménkábēnnē nyonǵé boη ríkud e'kálé é'βε bémpēe née nsyáη, mōmén.’ ²³ Dóo echab sán álāηgeé mómpē aá, ‘Ebelé dyam áde ábóó, edīi mbəlede a bwām. Ngáne éhélé nsonǵé rísad alyáged, měbě we nsonǵé mbáá ályáged. Hyǵg-kó, déwóg menyinǵe.’ ²⁴ Dóo ane-'ε awě bēmbéé ekálé é kábpe ehóg ápédé boη áhōbē nén aá, ‘A-Sán, mbíi méé edīi mod awě alélé áte. Ehúde' wée wēwénéé, épādē-'ε wée wéesobéé. ²⁵ Menwóg mbwóg, né-óó,

menkě nímmōḡ mōné alíme á ndǝǝb-tê. Mmōḡ mōné mǝǝ nídé, mǝ-'ε wε mén.'

²⁶ “Héε echab sáḡ álāḡgέé mó aá ‘A-ebébtéd ne ewǝmwǝm é mbǝledε! Wembíi wεé ndii mod awě ahúde’ wéε éewénεé, wεé mpáde-'ε wéε méesobεé.

²⁷ Cheé-ǝ ênkǝḡ boḡ weehéde nímmēm mōné á ndáb eche békoḡgέé mōné âbel nén á ehúu échēm rítân néε níchyáá mōné mémpeε ámin?’ ²⁸ Dǝǝ ane mod álāḡgέé bembǝledε bémppeε aá, ‘Nyékoben mó nímmē mōné nyébe wéε mod awě awóó e'kálé é' kábpe dyōm. ²⁹ Kénzée awě awóó, Dyǝǝ débād mó abε, âbǝd-te awóḡ bwâmbwam. Boḡ ane awě mó-'ε eewóó, Dyǝǝ dékobén mó káǝḡne mwâmpin awě awóó. ³⁰ Né-ǝ anén mbǝledε awě eésé dyam dé abεnled, bébwēm mó á ebwǝg-te, á ehíntén-tê. Ahed-taá áchyéé'έ, ádyāg-ke mesoḡ á nsal.’ ”

Mbakú e asóg

³¹ Yesue ambád ahób ámpē aá, “A pǝndé eché Mwǝn-a-Moonyoḡ ápéé néε kǝḡ ne ángel é Dyǝǝ ésyǝǝl ádyéé á atii dé nkamlen ákáad bad. ³² Bad bésyǝǝl a nkǝḡsé béladén áte áwē e'só. Ene pǝndé ákab bǝ áte moḡge mébe melemlen nēḡgáne nnǝn-a-mbód ákabεé éche mbód áte, ábānē rídyoḡ ní mbód pεd pǝg, ábānē-'ε tón é mbód échíníi epεd. ³³ Nê dǝǝ ene kǝḡ ébanée bad ábe básáá á ekáá émbáá, ábānē-'ε bad ábe béesaá á ekáá é emwεd. ³⁴ Ade nén débenlédté, áláā bad ábe bédé mó á ekáá émbáá aá, ‘Nyéhyag, nyé bad ábe echem Sáḡ ánámté! Nyéhyε nyékob nnam mé nkamlen ní Dyǝǝ níme ábǝḡséné nyé bootya pǝndé eche áhágé nkǝḡsé. ³⁵ Nyéékǝd nímmén nnam áyǝle áde nzaa ékóbé me, nyēmbeé me chǝm éche

méndyēē. Ade píd ékóbé me nyênhé me mendíb mémwē. Ade mpédé-'ε nken, nyênkōb me bwām.
³⁶ Ade ménkênwónj'έ chōm éche níwáá'έ, nyēmbě me mbóté. Ade ménkëndyě'έ bwām, nyêntōgēn me. Ade nábédé-'ε á mbwōg, nyênhyě me anōn.'
³⁷ Héε bad ábe bésáá békwenténné mó bán, 'A-Sánj póndé ehéé sennyinnē we ne nzaa boj sébē we ndyééd, káa áde píd ékóbé we boj sébē we mendíb? ³⁸ Póndé ehéé-'aá sennyinnē we boj sékōb we nken áwēd mendáb, ké'ε sébē we mbóté ádě wéewóo'έ chōm éche éhāgkē? ³⁹ Póndé ehéé wénkëndyε'έ bwām, boj sétōgēn we, ké-'ε séhyē sénōn we ádě édíí á mbwōg?' ⁴⁰ Héε ene kēh étimtanné bó aá, 'Ne mbále, nlānge nyé meé, póndé ké ehéé echě nyēmbenlé nē ne mwānned ké ahéé, ké awě eésě etógnén, né meé nyēmbeléé.'

⁴¹ "Hé-'aá álāā'έ bad ábe bédé mó á ekáá é emwēd aá, 'Nyésyāθ me á dīd-te, nyé ábe nyékudé nkōgsen ní Dyōb. Nyékag á dū-á-muú míme méēdīmē', míme Dyōb ábōjséné áyāl e Devəle ne éche ángel. ⁴² Nzaa ewagé'áá me boj nyênkēmbaá me chōm éche ndyágkē. Ade píd énkōbpē me, nyênkēháá me mendíb. ⁴³ Mbédé nken, boj nyênkēnkōbpé me áwēn mendáb. Ade ménkênwónjgέ chōm éche níwáá'έ, nyênkēmbaá me mbóté. Ade ménkëndyε'έ bwām, mbé-'ε á mbwōg nyéētōgne'aá me.' ⁴⁴ Hē dōo békwenténné mó bán, 'A-Sánj, póndé ehéé sennyinnē née nzaa, ké'ε píd ékóbé we, ké'ε née édíí nken, ké'ε áde wéewóo'έ chōm éche éwáá'έ, ké'ε ádě ékonléé, ké'ε édíí á mbwōg boj séewōngene we?' ⁴⁵ Héε ene kēh étimtanné bó aá, 'Ne mbále, nlānge nyé meé, póndé ké ehéé echě nyênkênwónjgέnné ábén bad ké ahéé

awě eebéde etógnén, με-εέ nyénkênwónghénné.’
 46 Abén bó-aá békě ákud nkógsen míme méemaá’.
 Bad ábe bésáá-’ε békě á alongé ádě déemaá’.”

26

*Bad bémbáá bé Israēl
 béhəgke Yesue áwúu mó*

(Mak 14.1-2; Luk 22.1-2; Jən 11.45-53)

¹ Ade Yesue áamáá mímé mam mésyāal ayáged, dóo álāngéé ábē bembapεε aá, ² “Nyébíí nén bán, ámbíd e e’pun é’be Ngande e Nnyíme-ámín ěbē. Echē epun dóo bēbēé Mwän-a-Moonyon á mekáá mé bad ábe bēbomé mó á awəg.” ³ Bepriε bémbáá ne bad bémbáá bé dyad bēmbōm á ndáb wée Kaifase, priε ambáámháa. ⁴ Ahed dóo bēbélé’áá ntii ákób Yesue á mesəəm-tē, áwúu mó. ⁵ Bonj bēnhōb bán, “Deébēlē nē á mbwε ní ngande, áyāle nén bad bēpεén epuutéd.”

*Mmwaád nhóg awógté
 Yesue á dyad á Betani*

(Mak 14.3-9; Jən 12.1-8)

⁶ Yesue ambé á Betani á ndáb wée Siməne awě akékolé nkole mé meləŋ. ⁷ Ade ádyágkē ndyééd nē, dóo mmwaád nhóg ápédé áwē ne apom á dyəg dé elod é bwām áde dēnlēl nkun, ásyəg mó dó á nló. ⁸ Néε ábē bembapεε bényíne nē, bēnlīŋ, bésədté-’ε bánken, “Cheé ékáá bonj anén mmwaád ábēbtē, enén nyaa e dyəg? ⁹ Béhélé’áá se bésóm ádén dyəg nkun mbáá, bėwónghén betóótókē bé bad.” ¹⁰ Yesue ambíí mam míme ábē bembapεε bėhóbé’áá. Né-óó anláá bó aá, “Cheé nyétagtēé anén mmwaád? Dyam ádě ábénlé με átómténé abonj.

11 Betóótōkē bé bad bébē ne nyé pón dé ésyāāl, boŋ me pen méebáá ne nyé pón dé ésyāāl. 12 Asyōgé me ádén dyōg á nló áboŋsen me áyāle nlíme nímém. 13 Ne mbále, nlānge nyé nén meé kéhée ádē nímén nkalanj ní bwām mékanlédté nkōŋsé áte nisyāāl, béhōb dyam ádē anén mmwáád ábélé, ákamten mó.”

Judasē akwěnténé Yesuē asóm

(Mak 14.10-11; Luk 22.3-6)

14 Ambíd e nê, mbapεε nhóg átíntê e dyóm ne bébe ábe Yesuε, awě béchágé'áá bán, Judas Iskariōde ankě beprise bémbáá atán. 15 Héε ásedtéé bó aá, “Cheé nyébéé me nzé mbagé Yesuε áwen mekáá ábel nyékób mó?” Dóo bétóó móom mé kábpe meláán boŋ bébagé mó. 16 Bootya ene pón dé dóo ábóótédé nzii ahead ásom mó áwāb.

Yesuε ne ábē bembapεε bétómté

Ngande e Nnyíme ámín

(Mak 14.12-21; Luk 22.7-13, 21-23; Jōn 13.21-30)

17 Bōb-pōó, pón dé e Ngande e Ewele-é-Ngên empě. A epun é'sō é ngande, bembapεε ábē Yesuε béntān mó, básedté mó bánken, “Héé wédanǵé wéé séboŋsen we ndyééd e Nnyíme-ámín?” 18 Dóo Yesuε álóméé bó á dyad-tê wéε mod nhóg aá, béláa mó bán meléede ahóbé nén aá, “Echem pón dé emaa apε. Awōŋ ndáb dóo syāabe ábēm bembapεε sédyēē ndyééd e ngande e Nnyíme-ámín.” 19 Né-ōó bembapεε bēmběl ngáne Yesuε ánłāā' é bó, bēmbōŋsén-ne ndyééd e Ngande e Nnyíme-ámín. 20 Ene ngukél Yesuε ne ábē bembapεε bēndyéé ásé, bédyāg ene ndyééd. 21 A ndyééd mín wê, dóo Yesuε álāŋgéé bó aá, “Ne mbále, nlānge nyé nén meé

nyé mod nhóg äbë με á mekáá mé bad bé ekoyí.”
²² Nén dénwōgēd bembapεε ndutul bwāmbwam. Bēmbootéd mó asēded nhóg ámbīd aníní, bán, “A-Sán, ndúbpé meé saké με.” ²³ Dóo Yesue átímtanné bó aá, “Mod awě súmō séētōdé ewele á dīse-tē atōde ahóg móśsōm με. ²⁴ Mwān-a-Moonyon āwē ngáne éténlédé, boŋ medim ne ane mod awě āsōm mó. Ebágé’áá bwām ne ane mod nzé bénkēntōgen mó achyáa.” ²⁵ Hée Judase awě ankwentén Yesue asóm ásēdtéé mó aá, “A-meléed, με-ye?” Hée Yesue átímtanné mó aá, “Ngáne éhóbé.”

Ndyééd e Sánjú

(Mak 14.22-26; Luk 22.14-20; 1 Kōr 11.23-25)

²⁶ Ade bēdyákē ndyééd nê, dóo Yesue átédé ewele, ásāgnān Dyōb, boŋ ákabtáád áte, ábagé ábē bembapεε áhōbē nén aá, “Nyékob, nyédyê, echem yāl nén.” ²⁷ Ámbīd e nê, antéd mbwendé ní mīm, ásāgnān Dyōb, ábagé bó, boŋ áhōbē nén aá, “Nyé moosyāal nyémwê. ²⁸ Mmēm mekií mômén. Mmén mekií médyóǵké á nló mí bad híin, ábel nén Dyōb álagsen bó mbéb. ²⁹ Nlānge nyé nén meé, méemwáá nímén mīm ámpē kááh ne epun éche mémwēē mó ekóólé ne nyé á nkamlēn nímē echem Sánj.” ³⁰ Bénkōn nkāngé mé nsāgnēn. Néε bémáá akón, bēnkē á Ekone é menzab.

Yesue ahóbé ngáne

Petro abāngē mó áyāl

(Mak 14.27-31; Luk 22.31-34; Jōn 13.36-38)

³¹ Ade bépédé á ekone mīn, dóo Yesue álāngéé ábē bembapεε aá, “Nkuu nén dēn, nyé baásyāal nyéēnyāgéd, nyétēdē με. Nyéēnyāgéd, áyāle dyam

áde débēnléd ne με. Eténlédé nén bán, ‘Měwūn n̄n̄n-a-mbód, éche mbód ésyā̄l épán̄téd áte. ³² Boη áđě echem Sáj̄n ápuúdté με, mēkě á’sō á Galilia, áwed-taá nyétānnē με.’ ” ³³ Ade Yesue ámáá ahób nê, d̄óo Petro áhóbēé aá, “Ké moosyā̄l ambān̄ wε áyāl, με pen méetēdēé wε mbêd.” ³⁴ D̄óo Yesue átímtanné mó aá, “A-Petro, r̄l̄l̄a wε μεé, nchóm-a-kúb adēh̄ób aá mót̄ō’ nkuu nén, wēbān̄ με áyāl ngen éláán.” ³⁵ D̄óo Petro ábádtēé mó áte aá, “Ké nk̄n̄j̄ m̄óo bésēl̄ēē με, méebāngé wε áyāl mbêd.” Abíníí bembapεε bésyā̄l b̄ómpē bēnh̄ób melemlem.

*Yesue akánné á Getsemani
(Mak 14.32-42; Luk 22.39-46)*

³⁶ Ambíd e nê, Yesue ne ábē bembapεε bēnkě á abwóg á h̄óm áde béchágé’áá bán Getsemani. Ade bēpédé, Yesue anláá bó aá bēdyεε áhed, aá m̄ó-’ε m̄ósidte’ á’sō, ákáne. ³⁷ Ade ákagké, ankēén Petro ne bán ábe Zebēdiε bébe. Ndənge ne metake híin bēbédé mó á nlém-tê. ³⁸ D̄óo álāngēé bó aá, “Ndənge echē edé με á nlém ehεle-se ewúú με. Nyélyəg hén, nyédyεen με epin.” ³⁹ D̄óo Yesue ásídté á’sō ámpē boη ábwēmē yāl ásē. Ankúdén ásē, ákānnē aá, “A-Tê, nzé ébóηnéde wε, ékóbén με n̄m̄én metuné. Boη ké nê, b̄l̄ ngáne ébóηnéde wε, saké ngáne ébóηnéde με.” ⁴⁰ Ade ámáá akáne, ant̄ím ambíd wée ábē bembapεε bēláán. Antán n̄éε békúnēé, boη álāngē Petro aá, “Cheé ék̄áá boη nyéēhεle awεsen ádyεen με epin ké háwa póg? ⁴¹ Nyédyεε epin, nyékāne ábēl nén Dyōb déemwäg-se mekəgsen mépiinéd nyé. Nlém r̄d̄áá, boη ekob é yāl édé mbwóg.” ⁴² Yesue anke akáne ámpē, áh̄óbē nén, aá, “A-Tê,

nzé édé nén bán, weéhēlēē-se ékōbēn me nímén nted mé metuné, ésebán mpémé mó, ébel ngáne ébónhédé wε.”⁴³ Née átímé ámbíd ámpē, antán née ábē bembapεε bédíi békúnεé áyāle e'chó bém̄bē bó á díd bwāmbwam.⁴⁴ Yesuε antím ámbíd á mekáne ámpē ngen éche élónténe éláán, áhōbē melemlēm mé e'yale.⁴⁵ Hê dóo Yesuε átímé ámbíd ámpē wée ábē bembapεε, bonj álāngē bó aá, “Nyēlyagē nyékúne', nyékómme'-ε nyé áte-yε? Nyénōne', pónde'-aá epedé nén eche bébεé Mwān-a-Moonyonj á mekáá mé bad bé mbéb.⁴⁶ Nyépáde ásē dékag. Nyénōne', mod awě akií me ntúré mó ahúe' nén.”

Békóbé Yesuε

(Mak 14.43-50; Luk 22.47-53; Jon 18.3-12)

⁴⁷ Ehób éepedεé Yesuε amaa á nsəl bonj Judase ápag. Judase, mbapεε nhóg átíntē e bembapεε dyōm-ne-bébe ábe Yesuε, ampě ne amute ádē dénwālē nkwáté ne mbid. Beprise bém̄báá ne bad bém̄báá bé Israel bóo bēnlōm ábē bad.⁴⁸ Ntúré awě Yesuε amad bó e'chemléd abε aá, “Kéznεé awě méhēē tâl, né mod awě nyéhεdεé mōne, nyékōb mó.”⁴⁹ Née Judase ápédé pεén, atóm-me wée Yesuε, álēlēd mó aá, “A-meléed, nsanj m̄bē ne wε.” Ahé'-ε mó tâl.⁵⁰ Yesuε antímtén mó aá, “Amúē, wéebeléé chōm éche éhyédé abel-ε?”* Hê dóo ábē bad bésídté á'sō, bonj békōbē' Yesuε, bēwéd-te mó acháa.⁵¹ Hê dóo mod nhóg átíntē e bad ábe bém̄bē ne Yesuε ádólé nkwáté á abám, née átómté mó bonj asél-le ntānj awě prise ambáámbáa etúu.⁵² Dóo Yesuε álāngεé ane mod aá, “Timéd mímonj nkwáté

* **26:50** Amúē, wéebeléé chōm éche éhyédé abel'ε? Káa, Amúē, cheé éhyédé abel hén?

á abám. Kénzée awě awanne nkwáté, nkwáté móo béwūennē mó. ⁵³ Weebii'ē nēn wée nze nhědné echem Sáh nwōngēn, wée né ábwōg-ábwōg, álōmē me e'chōn ne e'chōn é ángel áwōngēn me-ye? ⁵⁴ Boŋ nze mbelé nē, né chán-nō kálag e Dyōb echě ehóbé nēn aá, nēn átāngéné abenled élōnnē?" ⁵⁵ Hēe Yesue álāngēé ádé amute aá, "Nchīb móo rídí awě nyéhyédé akób ne mbid ne nkwáté-ye? Epun tée mbédé á Ndáb-e-Dyōb, ní'yāgtē bad, boŋ nyéekóbe me. ⁵⁶ Boŋ nímén mésyāāl mébénlédé álóned mam níme bekal bé'dāōdāŋ bétélé á kálag e Dyōb." Hē dōo bembapēe bésyāāl bétédté mó, boŋ bétómé mehélé.

Bépééné Yesue á kóte

(Mak 14.53-65; Luk 22.54-55, 63-71; Jōn 18.13-14, 19-24)

⁵⁷ Hē dōo bad ábe bénkōb Yesue békééné mó á ndáb wée Kaifase awě ambé Prisē Ambáámbáa. Áhed dōo bemeléede bé mbéndé ne bad bémháá bé Israel bémpeē bēnladénné áte. ⁵⁸ Ade békēenēé Yesue nē, Petro ahidé'áá mó ámbíd mwā etūn káōŋ bépe nchiiten ne eyáde éche Kaifase. Née ápédé áhed ansól á eyáde-tē, ádyē ásē ne benōn bé Ndáb-e-Dyōb, ábel nēn ányín ngáne nkáásé níme Yesue mēsōgkē. ⁵⁹ Bōōb-pōō, beprisē bémháá ne bad bé káánsel bésyāāl bēhédé'áá bad ábe bēbíd mbōŋ é metóm á nló wée Yesue ábel nēn béwúu mó. ⁶⁰ Ké nēngáne ekud é bad ēnhyě mbōŋ é metóm abíd áwe nló, bēnkēnkóbénné mó awusé ké ahōg. Káōŋ ne á asōg, dōo mbōŋ ébe ébídé, éhōbē nēn bán, ⁶¹ "Anēn mod anhób aá, móhele móbōōtēd Ndáb-e-Dyōb aá mólōŋ-'e chó ámbíd ámpē átíntē e e'pun é'láán." ⁶² Ade

Prise Ambáámbáa éwógé nê, dóo átyéémé ámīn boŋ áseḏté Yesue aáken, “Weewóo’é dyamdyam áhób tâŋgene dyam áḏé ábén bad béhóbé wε á yǎl-ε?” ⁶³ Boŋ Yesue enkênkæḏénné mó. Hê dóo Prise Ambáámbáa álângeé mó ámpē aá, “Ne melě á ḏīn á Dyöb áde áḏé á alongé, láá sé mbále, wε-εé edé Aneawě-Béwógté, Mwǎn a Dyöb-ε?” ⁶⁴ Hê dóo Yesue ákwentanné mó aá, “Ngáne éhóbé.” Yesue ambáḏte ámpē aá, “A mbále, nlânge nyé nén meé bootya enén pónḏé, nyéenyīn née Mwǎn-a-Moonyoŋ ádyéé á ekáá émbáá é Dyöb a Ngum. Nyéenyīn-ne née ádyéé á mbag mīn, ásudeé á nkōŋsé.” ⁶⁵ Dóo Prise Ambáámbáa ányábé mbóté álúmed nén aá mólií, boŋ álânge bad bé kóte aá, “Asyáá Dyöb! Mbóŋ éhéé émpēe déhedéé? Nyé baásyǎl nyéwógé bōob ngáne ásyáá Dyöb!” ⁶⁶ Dóo áseḏtéé bó aáken, “Chán nyéwémténé?” Hée békwénténé bán, “Akwedé nkáá, atāŋgéné-’ε awé.” ⁶⁷ Dóo doŋge á bad bébóótédé mó meléed asobted á’sō, bébōmé-’ε mó. Abíníí-’ε bébōmé mó mebén, ⁶⁸ béhóbé-’ε bán, “Amod awě ahóbé aá móo módē Krīstæ, láá-’ε sé mod awě abōmé wε.”

Petro abáá Yesue áyǎl

(Mak 14.66-72; Luk 22.56-62; Jōn 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Ene pónḏé Petro andyeé ásē á eyáde é kóte-tê. Hê dóo ngōndére e mbælede póg épédé áwē, boŋ éhōbē aá, “Wε nén, edé nhóg awě awōŋné’áá Yesue, ane mod awě abíde á mbwóg e Galilia.” ⁷⁰ Boŋ Petro antāŋ á’sō wée ábē bad bésyǎl, ákwentén aá, “Meebíí’é dyam áde éhóbéé.” ⁷¹ Ade ámáá ahób nê, antīm á mmwε mé eyáde é kóte. Ahed dóo mbælede a ngōndére ampée ányíne mó, boŋ

álāngē bad ábe bébédé áhed aá, “Anén mod abédé ne Yesue, mod a dyad á Nazaret.” ⁷² Bon Petro antán ámpē, áhōbē nén aá, “Mmwág melě nén mēé meebii’é me ane mod.” ⁷³ Eebemēé áte, bad ábe béntyēēm áhed bēmpě wēe Petro, bon bēhōbē nén bán, “Etáa ngên, edé nhóg awě ahídé’áá ane mod. Mbwéd e ehób echōη epanle we áte, nén ebídé á mbwóg e Galilia.” ⁷⁴ Dóo Petro ámwākē melě aá, “Dyōb ákógseη me nzé nkale metóm! Meebii’é ane mod!” Ade ámáá ahób nē hóbén, nchóm-a-kúb antón. ⁷⁵ Dóo Petro ákámtené ehób éche Yesue ánlāā’é mós aá, “Nchóm-a-kúb adēhób aá mótō’, wēbāη me áyāl ngen éláán.” Dóo Petro ábídé á ebwóg-te, bon ábōnlē awé. Anchií bwāmbwam.

27

Békééné Yesue wēe Payledε
(Mak 15.1; Luk 23.1-2; Jōn 18.28-32)

¹ Néε bīn é’sángé sánjén, beprise bémbáá ne bad bémbáá bé Israel bésyāāl bēmbootéd Yesue ahøge ngáne bēwūū’é mós. ² Bēnhaη mós, bēbāg-ke mós á mekáá wēe Payledε awě kâη e alonη á Roma êmbanéé aá ákamlan bad bé mbwóg e Judeya á pónDé eched.

Kwééd eche Judase
(Mbél 1.18-19)

³ Ade Judase, ntúré awě Yesue ányiné nén aá kóte ebagé mbakú nén bán bēwūū Yesue, ambé ngol ne awusé áde ábélé. Nē dēnkāη, antéd móom mé kábpe méláán nīme beprise bémbáá ne bad bémbáá bé Israel bēmbéé mós, áke átímtéd bó ámbíd. ⁴ Anhób aá, “Mbélé mbéb áke mod

ntúrɛ awɛ eɛbele dyamdyam, awɛ béwū-’aá bɔɔb ngɛn.” Dɔɔ bétimtanné mó bán, “Cheé séwóó Abel ne nê? Nê áɔne wɛ.” ⁵ Née Judase áwógé nê, ambwémé bó nímê móom mé kábpe méláán ásɛ wɛɛ bémbɛɛ á Ndáb-e-Dyɔb. Née áamáá abwém, ambíd áke ápan yál. ⁶ Bepriɛ bémbáá bɛnlád nímê mɔné áte, béhɔbɛ nɛn bán, “Mmɛn mɔné nídii mɔné mé eɛen. Né-ɔɔ, mbéndé eɛbagɛé kunze nɛn bán déladten nímɛn mɔné ne mɔné ní Ndáb-e-Dyɔb.” ⁷ Ade béamáá ahɔgtɛn tɔɔgene nímê mɔné, bɛntɛd mó, béchɔnɛn etúú éche ébédé etúú é mod nhóg awɛ atumé’áá mbeé. Bɛnchan chɔ, álíme beken. ⁸ Nê dɔɔ ákásá boɔ kóɔ ne’ chii, béchɔgé échɛ etúú bán, Etúú é Mekií. ⁹ Nɛn, dɛmbɛnléd álóned e’yale ábe nkal é’dáɔdɔɔ Jere-mayaa ánhɔbpɛ aá, “Bɛtɛd móom mé kábpe méláán níme nídé nsoɔgé ní mɔné níme donɔge á bad bé Israel bɛnkwentɛnné asábe áwe nló, ¹⁰ bébɛnléd áchanɛn etúú éche ntumé-mbeé. Nɛn dɔɔ Dyɔb dénláá’ɛ me aá, mbɛl.”

Payledɛ akáádté Yesue

(Mak 15.2-5; Luk 23.3-5; Jɔn 18.33-38)

¹¹ Enɛn pɔndé-ɔɔ Yesue antyéém á nkáásé á’sɔ wɛɛ Payledɛ awɛ akámlánnáá mbwóg e Juda. Payledɛ ansɛdéd mó aá, “Wɛɛ edé kɔɔ e bad bé Israel-ɛ?” Yesue antimtɛn mó aá, “Ngáne éhóbé.” ¹² Boɔ áde bepriɛ bémbáá ne bad bémbáá bé Israel béhɔbpɛ mó mam áyál, enkɛnhɔbpɛ dyamdyam. ¹³ Né-ɔɔ Payledɛ ansɛdéd mó aáken, “Weewógéé nímɛn mam mésyáál níme ábɛn bad béhóbɛɛ wɛ áyál-ɛ?” ¹⁴ Boɔ ké nê, Yesue enkɛnhɔbpɛ ké eyale, nê-’ɛ dénkɔmɛd Payledɛ yál áte bwámbwam.

*Mbakú e kwééd eche Yesue
(Mak 15.6-15; Luk 23.13-25; Jɔn 18.39-19.16)*

¹⁵ Bɔɔb-pɔɔ, mwě téé nzé Ngande e Nnyíme-ámìn empě, Payledε ammentén mod a mbwɔg nhóg abíded á mbwɔg. Ane mod abágé'áá mod ké ahéé awě bad bé dyad bēmpwεdté. ¹⁶ Ene pónde mod a mbwɔg nhóg ambé awě béchágé'áá bán Barabase. Ane mod ambyéén bwâmbwam áyāle e'bébtéd é' mekan ábe ábélé'áá. ¹⁷ Né-ɔɔ áde ndun e mod éládné áte á ndáb wée Payledε, ansédéd bó aá, “Nzé-módé nyéhεdεé bán mbíded, Barabase ké'ε Yesue awě béchágεé bán Krístə?” ¹⁸ Ambel nén áyāle ambii bwām aá prise ambáá ne baámbáá bēbágé Yesue áwe mekáá áyāle kónjí embé bó áte. ¹⁹ Ade Payledε ádyéé á atii wée ákáádté'áá bad, mwaád anlómé mó nsəl aá, “Weewóo dyamdyam ábel ne mbakú eche ane mod awě eébele dyamdyam, áyāle nnāngé mó nló nkuu míme ítómé nén míme ítágté me bwâmbwam.” ²⁰ Beprise bēmbáá ne bad bēmbáá bé Israel bēnsāl ábē bad áte nén bán béléa Payledε ábíded dásō Barabase bon ábe mbakú nén bēwúu Yesue. ²¹ Né-ɔɔ, áde Payledε ásédté ábē bad aá, “Áyāle ábén bad bébe, ahéé nyéhεdεé bán, mbíded?” Bó moosyáál bēnkwentén bán, “Barabase!” ²² Dóo Payledε ásεdteé bó ámpē aá, “Chán-nō nyéhεdεé bɔɔb bán mbel ne Yesue awě béchágεé bán Krístə?” Dóo békwentanné bán, “Bébome mó á awɔg!” ²³ Héε Payledε ásεdteé bó ámpē aá, “Áyāle chán? Ebébtéd éhéé ábélé?” Bon bēnnabé abón bán, “Bomé mó á awɔg.” ²⁴ Ade Payledε ányíne aá móshēlē se móhənlén ábē bad mewēmten tēngene mbakú eche Yesue, ábán nén

aá, ábê bad béεεene' mpuutéđ, dóo átédé mendíb boŋ áwobpé mekáá áwab e'só, áhōbē-'ε aá, "Mekáá mésáá με áyāle kwééd eche anén mod. Nê ánone nyé bēn." ²⁵ Héε ene ndun e mod ékwεntanné bán, "Sêkwěnténé. Mmē mekií mébê áwεd nló, nchoo ne nímēđ nchyaátén!" ²⁶ Né-óó, Payledε ambídtéd bó Barabasε. Ambě kunze aá, sánze ébom Yesuε, boŋ béke bébome-'ε mó á awog.

*Sánze éwélé Yesuε
(Mak 15.16-20; Jōn 19.2-3)*

²⁷ Sánze éche Payledε éntēđ Yesuε, ékēēn mó á eyáde é nkamlεε, bélād-te baáb ábíníí bésyāā́l áte áhed. ²⁸ Bénhūd mó mbóté áyāl, béhé mó mengombe níme ní'yage' níme níwagné mengombe mé k̄η. ²⁹ Béntēđ ngen é mechă, bélóó mó ekóté éche émbē néε ekóté é k̄η, béhé mó chó á nló. Bénhē mó ntóŋ á ekáá é mbáá te, bébwōgkē-'ε mó mebóbōŋ áwεl mó. Béhóbé'áá nén bán, "Edúbé ébê ne wε, a-k̄η e bad bé Israel!" ³⁰ Dóo bébóótédé mó meléed asob á yāl, boŋ bétēđ nímē ntóŋ, bébomé mó á nló. ³¹ Ade bémáá mó awεl, bénhūd mó nímē mengombe á yāl, bétimēđ éche mbóté. Néε bémádé nê, bénkéēn mó áke dé ábome mó á awog.

*Bébómmé Yesuε á awog
(Mak 15.21-32; Luk 23.26-43; Jōn 19.17-27)*

³² Ade békagké nê, néε échê sánze ébidēnnē Yesuε á dyad-tē, dóo bébómmé mod awě ambíd á dyad á Sirinε awě béchágé'áá bán Simōne. Héε békóbé mó, boŋ bépēmtē mó awog áde Yesuε bán áhídne mó dó ámbíd. ³³ Dóo bépédé hōm áde béchágé'áá bán, Golgota, awě adé nén bán, "Hōm dé Ebōŋgél é Nló." ³⁴ Áhed, bēmbě Yesuε nīm

mímē béhéde achəchəə áte. Boŋ áde áwógléné mó á nsəl, enkənkweŋténne amwé. ³⁵ Ade bémáá mó abome á awəg bənsíd mbambú ákab éche mbóté. ³⁶ Néε bémáá mó mbóté akab, bəndyεé áhed áŋəŋ mó. ³⁷ Bəntəl echə nzəm e kwééd á abámbé nən bán, “Yesuε móə nən, kəŋ e bad bé Israel.” Bəntəd áde abámbé, bəbōmē áwe nlómín. ³⁸ Bəmbomé bechíb bəbε á awəg nchoo ne Yesuε, nhóg á pəd e ekáá émbáá, aníní-’ε á pəd e ekáá é emwəd. ³⁹ Bad ábe bétómé’áá nzii bənben ne áhed bəbómé’áá nló bəbwēmē-’ε mó nzyəŋ ⁴⁰ bán, “Wenhób wεé móəbōōtəd Ndáb-e-Dyōb, wεé mólōŋ-’ε chó ámpē áfinté e e’pun é’láán. Nzé wε-εé edé Mwán a Dyōb, sōŋ echon yəl, ésud ásē á awəg hē.” ⁴¹ Bεprise bəmbáá, bemeléede bə mbéndé ne bad bəmbáá bé Israel bōmpē bəwélé’áá mó, bəhōbē bán, ⁴² “Achōŋt’áá bad, bəəb eéheléé yəl awōŋgen. Nzé ne mbále móde kəŋ e alon á Israel, ásud-tóó á awəg hē bəəb. Hē dōə sédūbēē bán móde Ane-awē-Béwógté. ⁴³ Adúbpe áá Dyōb áde ne mó, áá móde-’ε Mwán a Dyōb. Ahá! Dyōb áwōŋgen-nəó mó bəəb dényín.” ⁴⁴ Káəŋ ne bechíb ábe bəmboméé á awəg nchoo ne Yesuε bōmpē bəsyáá’áá Yesuε.

Yesuε awéde

(Mak 15.33-41; Luk 23.44-49; Jəŋ 19.28-30)

⁴⁵ Ade bín é’pédé kəd, ehíntén énkwe hōm ásyāəl káəŋ ne ngəŋ éláán. ⁴⁶ Dōə Yesuε álébpé esaád áá, “Elí, Elí, lámá sábatāni,” awē áde nən bán, “A-Dyōb ádēm, a-Dyōb ádēm, cheé ékáá boŋ étédte mε?” ⁴⁷ Néε donge á bad ábe bəmbē bənben bəwóge nē, bənhōb bán, “Achēnle Elaijaa áá áhyε áwōŋgen mó.” ⁴⁸ Abwəg-ábwəg bó mod nhóg annyəgéd, antéd kuchá, ásəm á ntóŋ, átōde á ebéntéd é

m̄im tē, boŋ áhāg mó á nsəl aá ámwê. ⁴⁹ Abíníí-’ε béhōbē nén bán, “Nyémwε, dényín nzé Elai-jaa áhyε mó awōŋgen.” ⁵⁰ Hê dōo Yesuε álébpé esaád ámpē boŋ ámyě-’ε nlém. ⁵¹ Ene póndé chēn abad ádě dēnkāb Ndáb-e-Dyōb áte, dēnsalé áte e’pεd é’bε bootya ám̄in káāŋ ne ásē. Ndōob ennəŋnéd, meláá mésanlé áte, ⁵² soŋ énednad. Ekud é bad bé Dyōb ábe bēmmad awé bēmpuú, ⁵³ bēbíd á soŋ-tē. Ambíd e póndé áde Yesuε áamá apuu, bēnkě á dyad tē á Jerusalem. A dyad tē wê, ekud é bad ényín bó. ⁵⁴ Née mod ambáá a sánze ne sánze éche énoné’áá Yesuε bényíné née ndōob énoŋnédé, bényín-ne mekan mésyāēl níme mébénlédé, mbwóg ménkōb bó bwāmbwam, béhōbē-’ε nén bán, “Ne mbále, anén mod abédéε Mwān a Dyōb.” ⁵⁵ Ekud é bebaád éche êmbootéd Yesuε ahíd ámbíd se á Galilia, bēwōŋgān-ne mó, bentyēēm etūn, bēnəné mekan mésyāēl níme mébenlad. ⁵⁶ Atíntē e ábē bebaád, Maria Magdalεnε, Maria awě abédé nyaá awě Jεmε bó Jεseb, ne nyaá awě bán ábe Zεbediε bémbē áhed.

Nlíme níme Yesuε
(Mak 15.42-47; Luk 23.50-56; Jən 19.38-42)

⁵⁷ Née ngukél épédé, nhən ní mod nhóg níme béchágé’áá bán Jεsebε mēmpě. Ane mod abédéε mod a dyad á Arimatia. Mómpē abédé nhóg awě ahidé-’áá Yesuε. ⁵⁸ Ankě wée Payledε aá ábε mó kunze átéd ndim níme Yesuε. Payledε ambě kunze nén aá bébε mó ndim níme Yesuε. ⁵⁹ Jεsebε antéd ndim níme Yesuε, ákāān mó mbóm e ekóólé, ⁶⁰ alímé mó á soŋ eche bépwógé á eláá-tē. Ene soŋ ebédé-’ε soŋ e ekóólé eché Jεsebε mwēn ánwōŋgē.

Ambid e nê, antínéd aláá ámbáá akólén nsəl rí son, ákē-’ε mó. ⁶¹ Maria Magdalene ne Maria awě anchyáá Jemse bó Joseb, bēnlyǎg bēdyēē á nkæg rí son.

Payledε alomé sánze

ânən sonj eche Yesue

⁶² Née bīn é’sánǵé, nê démbē á Mbwe-mé-nkóme-áte, beprise bémháá ne Befarisia bēnladén, béke bényín Payledε, ⁶³ bēlāngē mó nén bán, “A-sán, sēkamtan nén bán ádě nkal a metóme ne ábédé ámīn, anhób aá mósōpuú ámbid e e’pun é’láán. ⁶⁴ Né-óó tóméd akale nén, wεé bēnəne’ echě sonj bwām, kóšj ne e’pun é’láán ábel nén bonj ábē bem-bapεε béehélé nímē ndim achīb se bēlāngē bad bán apuúdé. Né nén débē metóm níme ríchábé ámīn tómaa níme ásébpé akal.” ⁶⁵ Dóó Payledε álāngεé bó aá, “Nyétéd sánze ânən sonj bwām, ábel nén dyamdyam débenlád.” ⁶⁶ Héε békíí, bonj bēhāg e’chem á aláá ádě démbē á nsəl rí son, ábel nén bēbíi nzé mod anědté, bétēdē-’ε sánze áhed ábel bonj béēchībē’ Yesue ndim.

28

Yesue apuúdé

(Mak 16.1-10; Luk 24.1-12; Jōn 20.1-10)

¹ Ambid e mbwe-mé-nkóme-áte, á epun é’sō é sōndé, * epǎg é mbwembwe, Maria Magdalene ne Maria awě anchyáá Jemse bó Joseb, bēnkě sonj eche Yesue anən. ² Esám-éēkōmtēnē, ndōob ennəjnéd, ángel e Dyōb ebíd ámīn épε. Entínéd ádě aláá ádě démbē á nsəl rí son, édīi-’ε dó ámīn. ³ E’só é’péné’áá

* **28:1** Nédē á Sōndé.

ene ángel áte née emwɛdmwɛd, mbóté-’ε épūbē mó féréd. ⁴ Mbwóg ménkōb sánze éche énoné’áá ene son. Nê dênkǝh bēnnǝhéd, békwe ásē, bēbé née ndim ní bad. ⁵ Héε ángel élanǝé ábē bebaád aá, “Nyéebáá’. Mbíí mεé Yesue awě bēmboméé á awǝg mǝǝ nyéhyédé anǝn. ⁶ Eésaá hén. Apuúdé ngáne ánlāá’é nyé aá ébɛnléd. Nyéhyε nyénǝn wéε bēnnaádté mǝ. ⁷ Nyékag-kǝǝ mehélé bǝǝb, nyéláa ábē bembapεε bán, apuúdé, amaá-’ε ake á’sǝ á Galilia, áwed-taá bényĩnē mǝ. Nyééchatán dyam áde rílanǝé nyé.” ⁸ Né-ǝǝ, bēnhidnéd mehélé áhed, ké née bēbédé mbwóg, menyĩnge mém̄bē bó áte. Bēnnyǝgéd áke déláa bembapεε ábe Yesue dyam áde ábɛnlédé. ⁹ Ade ábē bebaád békagké nê, dǝǝ Yesue átáné bó tǝléd, bon áhǝbē aá, “Nlǝnté nyé.” Bēmpǝ áwē, békóbén mǝ á mekuu ábe mǝ edúbé. ¹⁰ Héε Yesue álanǝé bó aá, “Nyéebáá’. Nyéke nyéláa ábēm bembapεε ábe bédé née ábēm baányan nén bán, békag á Galilia. Awed dǝǝ bényĩnē mε.”

Sánze éhábé dyam áde ábɛnlédé

¹¹ Ngáne ábē bebaád békagké áláa bembapεε ábe Yesue dyam áde ábɛnlédé, donǝe á sánze áde ánóné’áá son eche Yesue dênkǝ á dyad-tê áke dé aláa beprise bém̄báá chǝm ésyāāl éche ébɛnlédé áde ángel épédé. ¹² Beprise bém̄báá ne bad bém̄báá bé Israel bēmbǝm átii ngáne bɛbɛnlé. Néε bém̄aá atii, bēmbǝ échē sánze nsonǝé ní mǝné míme ríchábé ámin. ¹³ Béláá-’ε bó bán béhǝb bán, “Yesue ábē bembapεε bényhyε mǝ ndim achíb nkuu áde nyékúnéé. ¹⁴ Nzé Payledε awógé, né séǝbǝl adúbé nén aá awusé déesaá ádɛn. Nê débǝl

nyéesónlé á ndutul-tê.” ¹⁵ Né-ṵó éche sánze ênkõb mímê mṵné, bébēl-le ngáne bénlāā’ é bó. Kááṅ ne’ chii, bad bé Israel bédíi békale mímê nkalaṅ.

Yesue apiidé abē bembapεε

(Mak 16.14-18; Luk 24.36-49; Jṵn 20.19-23; Mbēl 1.6-8)

¹⁶ Bṵṵb-pṵṵ, bembapεε dyōm-ne-nhóg ábe Yesue bēnkě á ekone-mín á Galilia wée ánlēbēē aá bέε. ¹⁷ Anyín ádē bényíné mó, bēmbε mó edúbé, kénéε bó donṅe á bad bēnkēnkongé adúbe nén bán Yesue mwēn-εé akõṅté abé. ¹⁸ Héε Yesue ásídté bó benben, boṅ álāṅgē bó aá, “Kunze esyāál ebāgnédé mε, ádyōb ne á nkõṅ ísé. ¹⁹ Nyékag meloṅ mé nkõṅsé mésyāāl, nyébele bad ábēm bembapεε. Nyédusan-ne bó á dīn ádē Titée, á dīn á Mwān ne á dīn dé Edāádāṅ éche Esáá. ²⁰ Nyéyágte-’ε bó áhíd mekan mésyāāl míme ísógtné nyé. Nyébíi nén bán mēbē-’ε ne nyé kááṅ ne á asóg dé nkõṅsé.”

Mel̃ Mékō̃lē
New Testament in Akoose (CM:bss:Akoose)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Akoose

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Akoose

bss

Cameroon

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Akoose

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

0143729f-907e-5098-b6ce-63b1629b8e48